

PROGRAM ROZVOJA OBCE LOVINOBAŇA – UDERINÁ NA ROKY
2015-2024

PROGRAM ROZVOJA LOVINOBAŇA - UDERINÁ

PHSR Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Obce Lovinobaňa-Uderiná na roky 2015-2024
Územné vymedzenie :	Lovinobaňa - Uderiná
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	
Publikovaný verejne:	

*Program hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho
rozvoja a rozvoja kultúry obce Lovinobaňa – Uderiná na
roky 2015-2024*

Objednávateľ:

Obecný úrad
Lovinobaňa SNP 361/1
985 54 Lovinobaňa

Zhotoviteľ:

**Centrum prvého kontaktu
pre podnikateľov v Poltári**
Železničná 2,
987 01 Poltár

Poltár, október 2015

© Obec Lovinobaňa 2015

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu. Na spracovanie, preklad, adaptáciu, zaradenie do súborného diela, vystavenie, vykonanie alebo prenos dokumentu je nutný súhlas nositeľa majetkových práv. Vyhradené je aj právo na udelenie súhlasu na rozmnožovanie a verejné rozširovanie rozmnožením, predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva.

Bez súhlasu možno z obsahu tohto dokumentu použiť iba krátku časť vo forme citácie, len na účel jeho recenzie alebo kritiky alebo na vyučovacie účely, vedeckovýskumné účely alebo umelecké účely. Rozsah citácie nesmie presiahnuť rámec odôvodnený jej účelom.

Majetkové práva vykonáva Obec Lovinobaňa

Text neprešiel jazykovou úpravou.

VÍZIA

Záujem o dianie v obci a jej rozvoj hlavne u mladej a strednej generácie, ktorá sa stáva hybnou silou rozvoja obce, neustále stúpa. Občania spoločnými aktivitami prispievajú k systematickému zvyšovaniu kvality života v obci, čo sa prejavuje komplexnosťou ponuky služieb a zabezpečením ostatných potrieb občanov.

Demografický vývoj v obci je priaznivý, počet obyvateľov neustále stúpa. V obci a príľahlom regióne je dostatok pracovných príležitostí, podmienky pre rozvíjanie podnikania sú systematicky podporované, rozvíja sa oblasť poľnohospodárstva, cestovného ruchu, vidieckej turistiky a malého podnikania, čoho výsledkom je, že mladí ľudia neodchádzajú za prácou, ak tak iba v ojedinelých prípadoch. Vedenie obce vytvára podmienky pre individuálnu bytovú výstavbu, mladé rodiny majú vytvorené vhodné podmienky pre plnohodnotný život a obec sa stáva vyhľadávaným miestom pre príchod a život nových obyvateľov.

Zabezpečená je aj starostlivosť o starých a nevládných s komplexnou opatrovateľskou službou.

Občania obce Lovinobaňa žijú v obci s dobrou infraštruktúrou a možnosťami trávenia voľného času pre mladých ale i starších. Obec aktívne ponúka svoje danosti v oblasti rozvoja a prírodných zdrojov.

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	7
ANALYTICKÁ ČASŤ	11
1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	11
1.1 Základné údaje	11
1.1.1 Heraldické znaky obce	14
1.2 História obce	17
1.2.1 Historický vývoj obce do 20. storočia	18
1.2.2 Historický vývoj obce v 20. storočí	19
1.3 Geologické, klimatické a prírodné, podmienky	22
1.3.1 Geomorfológia	22
1.3.2 Geologické podmienky	22
1.3.3 Seizmická aktivita	24
1.3.4 Pôdny fond	24
1.3.5 Klimatické podmienky	26
1.3.6 Hydrologické podmienky	26
1.3.7 Fauna a flóra	27
1.3.8 Krajinný obraz, scenéria	28
2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	29
2.1 Zásobovanie pitnou vodou	29
2.2 Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd	29
2.3 Elektrická rozvodná sieť	30
2.4 Rozvod plynu	30
2.5 Telekomunikácie a IT	31
2.5.1 Mobilní operátori	31
2.5.2 Poštové služby	31
2.5.3 Televízia	31
2.5.4 Internet	32
2.5.5 Miestny verejný rozhlas	32
2.5.6 Informačné systémy v obci	32
2.6 Bytový a domový fond	33
2.7 Doprava	34
2.7.1 Miestne komunikácie	34
2.7.2 Železničná doprava	35
2.7.3 Autobusová doprava	36
2.7.4 Cyklistická doprava	36
3 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	37
3.1 Zdravotnícka infraštruktúra	37
3.2 Sociálna infraštruktúra	37
3.2.1 Zariadenia sociálnych služieb	38
3.2.2 Sociálnoprávna ochrana detí	38
3.3 Obchodné služby	39
3.4 Turistický ruch	40
3.5 Inštitúcie	40
3.5.1 Samospráva	41
3.5.2 Hasičská zbrojnica	42
3.5.3 Dom smútku	42
3.5.4 Obecný cintorín	42
3.6 Kultúra, vzdelanie a šport	43

3.6.1	Kultúrna infraštruktúra.....	43
3.6.2	Významné osobnosti	45
3.6.3	Školská infraštruktúra.....	47
3.6.4	Šport	48
3.6.5	Spoločenské organizácie a mimovládny sektor.....	49
3.7	Partnerstvá, účasť v združeniach.....	49
4	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	51
4.1	Odpadové hospodárstvo	51
4.2	Ochrana prírody.....	52
4.2.1	Osobitne chránené časti prírody	52
4.2.2	Natura 2000.....	53
4.2.3	Územný systém ekologickej stability.....	53
4.3	Ochrana ovzdušia	54
4.4	Ochrana vody	54
5	ĽUDSKÉ ZDROJE	55
5.1	Demografická charakteristika.....	55
5.1.1	Vývoj počtu obyvateľov	55
5.1.2	Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku	56
5.1.3	Pohyb obyvateľstva	57
5.1.4	Národnostná štruktúra obyvateľstva	58
5.1.5	Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania	59
5.1.6	Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania.....	60
6	HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA.....	62
6.1	Analýza hospodárstva.....	62
6.1.1	Organizačná štatistika	62
6.1.2	Odvetvová štruktúra hospodárstva.....	63
6.2	Sektorová štruktúra.....	65
6.2.1	Primárny sektor (Suroviny).....	65
6.2.2	Sekundárny sektor (Výroba a priemysel)	66
6.2.3	Terciárny sektor (Služby)	66
6.2.4	Kvartérny sektor (Veda a výskum).....	67
6.3	Analýza trhu práce.....	68
6.3.1	Ekonomická štruktúra obyvateľstva	68
6.3.2	Vývoj počtu nezamestnaných.....	69
7	ANALÝZA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA	70
7.1	Charakteristika špecifických stránok regiónu.....	71
7.2	Konkurenčná výhoda.....	71
7.3	STEEP analýza	71
8	SWOT ANALÝZA	73
9	KLÚČOVÉ DISPARITY A FAKTORY ROZVOJA	77
10	DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM.....	79
11	EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR.....	88
STRATEGICKÁ ČASŤ		90
1	STRATÉGIA ROZVOJA OBCE	90
1.1	Vízia obce.....	91
1.2	Strategický cieľ rozvoja obce	92
1.3	Prioritné oblasti rozvoja obce.....	93
PROGRAMOVÁ ČASŤ		96
1	PREHĽAD OPATRENÍ, PROJEKTOV A AKTIVÍT	96
1.1	Súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov	97
REALIZAČNÁ ČASŤ		102

1	POSTUP ZABEZPEČENIA REALIZÁCIE PHSR	102
1.1	Akčný plán na obdobie dvoch rokov	103
1.2	Systém monitorovania a hodnotenia	105
1.3	Komunikačná stratégia PHSR	106
	FINANAČNÁ ČASŤ	110
1	FINANČNÝ PLÁN NA REALIZÁCIU PHSR	110
1.1	Zdroje finančného zabezpečenia.....	110
1.2	Programový rámec - PARTNERSKÁ DOHODA 2014-2020.....	111
1.2.1	Hlavné Operačné programy:	111
1.2.2	Doplňkové Operačné programy	112
1.3	Financovanie jednotlivých opatrení a aktivít	116
1.3.1	Finančný rámec pre realizáciu PHSR	116
	ZÁVER.....	118
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A ZDROJOV	119
	ZOZNAM PRÍLOH PHSR	123

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Zámer spracovania PHSR	8
Tabuľka 2: Harmonogram spracovania PHSR.....	8
Tabuľka 3: Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát.....	9
Tabuľka 4: Zoznam koncepčných dokumentov	9
Tabuľka 5: Základná charakteristika obce Lovinobaňa	11
Tabuľka 6: Vzdialenosť obce Lovinobaňa k najbližším mestám (v km)	13
Tabuľka 7: Druhy pozemkov v obci Lovinobaňa	25
Tabuľka 8: Typy kanalizačného systému	30
Tabuľka 9: Domový a bytový fond.....	34
Tabuľka 10: Zariadenia sociálnych služieb v ktorých sú poskytované služby obyvateľom Lovinobane	38
Tabuľka 11: Detské domovy, v ktorých sú umiestnené deti z obce	39
Tabuľka 12: Typy predajní, v ktorých sú poskytované služby obyvateľom Lovinobane	39
Tabuľka 13: Príslušnosť k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy	40
Tabuľka 14: Kultúrne podujatia organizované v priebehu roka.....	45
Tabuľka 15: Vývoj počtu obyvateľov podľa jednotlivých sčítaní obyvateľstva	55
Tabuľka 16: Vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov	55
Tabuľka 17: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v rokoch 2005 – 2014.....	56
Tabuľka 18: Pohyb obyvateľstva podľa pohlavia.....	57
Tabuľka 19: Národnostná štruktúra obyvateľstva v r. 2011 podľa Štatistického úradu	58
Tabuľka 20: Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania v r. 2011 podľa Štatistického úradu.....	60
Tabuľka 21: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania	61
Tabuľka 22: Rozdelenie ekonomických subjektov evidovaných na území obce podľa OKEČ	63
Tabuľka 23: Rozdelenie ekonomických subjektov evidovaných na území obce podľa OKEČ	64
Tabuľka 24: Členenie ekonomických subjektov terciálneho sektora	67
Tabuľka 25: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia.....	68
Tabuľka 26: Počty evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci za obdobie, 2010-2014	69
Tabuľka 27: Formulár č. A 6 - STEEP analýza.....	72
Tabuľka 28: SWOT analýza	73
Tabuľka 29: Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja.....	77
Tabuľka 30: Formulár č. A 14 - Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík (rozvoja územia)....	78
Tabuľka 31: Prehľad respondentov podľa vzdelania.....	80
Tabuľka 32: Prehľad respondentov podľa zamestnania.....	81
Tabuľka 33: Hodnotenie kvality života v obci.....	82
Tabuľka 34: Hodnotenie rozvoja a napredovanie obce v obci	82
Tabuľka 35: Miesta v obci kde občania získavajú informácie	84
Tabuľka 36: Využitie fondov z EU	85
Tabuľka 37: Možnosť zamestnania pre obyvateľov Lovinobaňa.....	85
Tabuľka 38: Spokojnosť s kvalitou služieb a vybavenia obce	86
Tabuľka 39: Najproblematickejšie oblasti v obci.....	87
Tabuľka 40: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 01 Hospodárska oblasť	96
Tabuľka 41: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 02 Sociálna oblasť.....	96
Tabuľka 42: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 03 Životné prostredie a infraštruktúra	97
Tabuľka 43: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 04 Ľudské zdroje	97
Tabuľka 44: Formulár P2 Tabuľka ukazovateľov výstupov, výsledkov, dopadov	98
Tabuľka 45: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 01 - Hospodárska oblasť roky 2016-2017 ...	103

Tabuľka 46: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 02 - Sociálna oblasť roky 2016-2017	103
Tabuľka 47: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 03 - Životné prostredie a infraštruktúra roky 2016-2017	104
Tabuľka 48: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 04 - Ľudské zdroje 2016-2017	104
Tabuľka 49: Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania.....	105
Tabuľka 50: Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR	106
Tabuľka 51: Hlavné Operačné programy.....	112
Tabuľka 52: Ďalšie Operačné programy	113
Tabuľka 53: Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia	116
Tabuľka 54: Formulár č. F 3 - Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica.....	117
Tabuľka 55: Formulár č. Z 1 - Schválenie PHSR	118

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ

Obrázok 1: Charakteristika okresu v rámci Slovenska a Banskobystrického kraja.....	12
Obrázok 2: Charakteristika lokality v rámci okresu Lučenec.....	13
Obrázok 3: Erb obce Lovinobaňa.....	14
Obrázok 4: Vlajka obce Lovinobaňa	15
Obrázok 5: Pečať obce Lovinobaňa	15
Obrázok 6: Historická pečať obce Lovinobaňa	16
Obrázok 7: Schéma geologickej stavby územia (podľa Bezáka et al. 1999a, upravené).....	24
Obrázok 8: Regionálna cestná sieť	35
Obrázok 9: Mapa železničnej trate č.160 Lučenec - Zvolen	35
Obrázok 10: Poloha mikroregionálnych združení v okrese Lučenec.....	50
Obrázok 11: Poloha prírodnej rezervácie s názvom Ružínske jelšiny.....	52
Obrázok 12: Poloha najbližšieho chráneného územia	53
Obrázok 13: Priestory územnej koncentrácie, podľa Partnerskej dohody 2014-2020	114

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Druhy pozemkov v obci Lovinobaňa.....	25
Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov	55
Graf 3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku	56
Graf 4: Pohyb obyvateľstva	58
Graf 5: Národnostná štruktúra obyvateľstva	59
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania	60
Graf 7: Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania	61
Graf 8: Rozdelenie ekonomických subjektov podľa sektorov	65
Graf 9: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci Lovinobaňa v rokoch 2010 - 2014.....	69
Graf 10: Respondenti podľa pohlavia.....	79
Graf 11: Respondenti podľa veku.....	80
Graf 12: Respondenti podľa vzdelania	80
Graf 13: Respondenti podľa zamestnania	81
Graf 14: Bývanie	81
Graf 15: Kvalita života v obci Lovinobaňa.....	82
Graf 16: Napredovanie obce za posledných 10 rokov.....	83
Graf 17: Angažovanie v záujmových združeniach	83
Graf 18: Zdroje informácií o dianí v obci	84
Graf 19: Preferovaný typ zamestnania.....	85

SLOVNÍK POJMOV

Antropogénny - vznikajúci činnosťou človeka

Arkózový pieskovec - sa usadzoval v poslednom období paleozoika – v permie pred asi 280 miliónmi rokov

Dikálny súpis - daňový súpis, resp. portálny súpis (je odvodený od slova „porta“ – brána. Sčítavali sa brány, ktoré viedli z dvorov hospodárskych usadlostí na cestu. Domov v prípade porty teda mohlo byť niekoľko, rovnako tak usadlíkov. V prípade takéhoto súpisu bola daňovou jednotkou porta),

Diorit - je intruzívna magmatická hornina vyznačujúca sa hrubým zrnom a tmavou farbou

Disparita (lat.) - rôznorodosť, rôznosť; nerovnosť, nerovnomernosť, rozdielnosť

DSL - (Digital Subscriber Line- digitálna účastnícka linka) alebo káblové pripojenie od poskytovateľa internetových služieb

Fundraising - získavanie financií pre nadácie, projekty od firiem, donorov a sponzorov

Fluviálny - riečny, vytvorený výmoľnou a ukladacou činnosťou vody

Fytogeografia - je medzioborová vedná disciplína študujúca rozšírenie rastlín na Zemi

Gamblerstvo - patologické hráčstvo, choroba progresívnej povahy Diagnóza : F-63 porucha návykov a impulzov

Heraldika - náuka o erboch

Hypotonická voda - v črevách sa vstrebáva a zahusťuje obsah čreva

Index vitality - vyjadrujúci pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva

Invázne neofyty - neofyt - taxón zavlečený na súčasné územie od 15. Storočia

Konzistencia –

Kvartérny sektor - Tvorí ho oblasť vedy, techniky, školstvo a zdravotníctvo

Leukokrátne granity - granity gemerika vápnité ílovice, pieskovce, štrky, vápence

Liberalizácia cien - Ceny sa tvorili v centre a neodrážali skutočnú hodnotu, ktorú prezentovali. Okrem toho časť cien bola dotovaná (potraviny). V roku 1991 sa zrušili dotácie, čo viedlo k rastu cien. Tým, že liberalizácia sa realizovala pred vytvorením konkurenčného prostredia, došlo k prudkému rastu cien. Rozpadol sa štátny veľkoobchodný systém. Ceny sa enormne zvýšili nielen v rámci obchodu, služieb, ale aj vo výrobe.

Mikrovlnné spojenie do internetu - patrí do skupiny bezdrôtových spojov. Na takýto spoj je potrebné, aby vysielateľ i prijímač bol opatrený parabolickými anténami, ktoré slúžia na vysielanie, resp. príjem úzko smerovaného mikrovlnného lúča . Ide o dvojbodové spoje, pričom informácia od vysielateľa k prijímaču sa šíri prostredníctvom mikrovlnných signálov, kde podmienkou správnej činnosti je priama viditeľnosť oboch antén

Mortalita - úmrtnosť

Multiplikačný efekt - vedie k rastu výroby a zamestnanosti a k rastu dôchodkov.

Natalita - pôrodnosť

Odvetvová štruktúra národného hospodárstva - je to členenie ekonomiky podľa charakteru konečných výsledkov činností jednotlivých podnikov a organizácií

Organizačná štruktúra - oficiálne kodifikované hierarchické usporiadanie vzťahov medzi jednotlivými pracovnými miestami v rámci organizačných útvarov a vzťahov medzi útvarmi v rámci organizácie

Palearktická oblasť - zoogeografická oblasť zahrnujúca takmer celú Euráziu, od Britského súostrovia na východ až po Beringovu úžinu, ďalej Japonsko a na juhu dosahuje až k hraniciam Indie a Indočíny a zasahuje oblasť severnej Afriky.

Paleogén - je geologická perióda starších treťohôr patriaci do éry kenozoika

Pionierske dreviny - nepôvodné dreviny ako agát a borovica čierna

Polygrafický priemysel - odvetvie zabezpečujúce tlač – kníh, časopisov, reklamných tlačovín, billboardov, tlač obalov výrobkov, cenín

Primárny sektor - odvetvia produkujúce základné suroviny a materiály, jedná sa o činnosť v poľnohospodárstve, v lesnom hospodárstve a rybolove

Pyroklastiká hornina - vytvorená nahromadením a spevnením materiálu vyvrhnutého sopkami

Refúgium - útočisko

Respondent - osoba, ktorej sa pýtajú; účastník ankety

Románsky sloh - sa presadil v stavitelstve a výtvarnom umení v zemiach západnej, južnej a strednej Európy v 11.-13. Storočí

Ruderálny porast - rastliny rastúce na rumoviskách (zanedbaný pozemok)

Rupel - geologické obdobie paleogénu

Sekundárny sektor - odvetvia ľudskej činnosti, ktoré premieňajú suroviny na výrobky alebo tovar. Spracovateľský, stavbársky priemysel, ktorý je plne závislý na primárnom sektore z dôvodu priamej nadväznosti procesu výroby

Siderit - minerál, kryštalizujúci v trigonálnej sústave, chemicky uhličitan železnatý - FeCO_3 . Názov pochádza z gr. sídēros – železo.

Sigilografická - náuka o pečatiach

Slatina - oblasť so zamokrenou pôdou, kde je málo stojatej vody a kde sa hromadí rašelina

STEEP analýza - zameriava sa na analýzu vonkajšieho prostredia, ktoré člení na skupiny faktorov

SWOT analýza (Strong, Weak, Opportunities, Threats) - nástroj strategického plánovania

Taxón alebo taxonomická jednotka - je skupina konkrétnych (žijúcich alebo vymretých) organizmov

Terciárny sektor - podstatou je poskytovanie služieb, teda poskytovanie práce, vedomostí, finančných prostriedkov, infraštruktúry, výrobkov alebo ich vzájomnú kombináciu

Transformácia – zmena

Vexilologika- náuka o vlajkách

Urbura - v stredoveku kráľovský príjem z baní na striebro

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

a.s.- Akciová spoločnosť

BBSK - Banskobystrický samosprávny kraj

ČOV - čistiarne (čističky) odpadových vôd

DHZ – dobrovoľný hasičský zbor

ES - Európsky parlament

EÚ – európska únia

HDP - hrubý domáci produkt

ILO Medzinárodný úrad (organizácia) práce, (*International Labour Organization*)-

i.n.- inak nešpecifikovaný

iROP - Integrovaný regionálny operačný program

ISC - Integrované sociálne centrum,

kons.- konsolidovaný

k.s.- Komanditná spoločnosť

MAS - verejno-súkromné partnerstvo, ktoré združuje členov za účelom spoločného využitia prostriedkov z Programu rozvoja vidieka v rámci opatrenia Leader.

MCHÚ - maloplošné chránené územia

MŽP SR - Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

NASR - Národný strategický rámec

NKP - národné kultúrne pamiatky

NPR - národná prírodná rezervácia

OKEČ - Odvetvová klasifikácia ekonomických činností

OSP - Občiansky súdny poriadok

OZ - Občianske združenie,

PHSR - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja,

PRO - Program rozvoja obce

PRV -Plán rozvoja vidieka

PR - Prírodná rezervácia

RÚSES - regionálny územný systém ekologickej stability

SPODaSK - sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

s.d.- Spotrebné družstvo

SP - Sociálna poisťovňa,

s.r.o.- Spoločnosť s ručením obmedzeným

š.p.- Štátny podnik

ŠŠS – špecializovaná štátna správa

SODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

SK NACE - Nová klasifikácia ekonomických činností

TSP - terénna sociálna práca

VCHÚ - veľkoplošné chránené územia

v.d.- výrobné družstvo

v.o.s. - verejná obchodná spoločnosť

VÚC - Vyšší územný celok,

ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Smerodajným nástrojom štátnej regionálnej politiky je zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z., ktorý ustanovuje, že hlavnú úlohu pri strategickom plánovaní podpory regionálneho rozvoja zohrávajú orgány štátnej správy, obcí a samosprávnych krajov. Podľa uvedeného zákona má efektívnemu plánovaniu a čerpaniu prostriedkov pre miestny a regionálny rozvoj napomôcť PHSR obce, resp. samosprávneho kraja. PHSR je strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä analýzu hospodárskeho a sociálneho, environmentálneho a kultúrneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb; úlohy a prvoradé potreby v rozvoji; návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Obsah PHSR v zmysle vyššie uvedeného zákona o regionálnom rozvoji okrem iného ustanovil aj kompetenciu vypracúvať, schvaľovať a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí (PHSR), príp. jeho časti, podieľať sa na ich uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocovať ich plnenie.

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) býva pri projektoch zameraných na regionálny rozvoj často podmienené ich zladením s rozvojovou stratégiou príslušnej obce, mikroregiónu, či kraja. Vyžaduje to aj uvedený zákon o podpore regionálneho rozvoja, preto podľa tohto zákona majú mať obce schválený PHSR svojim najvyšším orgánom – obecným zastupiteľstvom.

Cieľom spracovania PHSR obce je poskytnúť komplexný pohľad na súčasný stav a perspektívy a šance obce v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja a stanoviť strategické ciele, rozvojové priority a strategické oblasti rozvoja obce ako celku.

Vypracovaním PHSR obec splní jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania. Súčasne tak zvýši svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže obec musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami a miestnou stratégiou, ktorú reprezentuje svojím PHSR.

PHSR obce nenahrádza územno-plánovacia dokumentácia a územno-plánovacie podklady, ale patrí medzi významné podklady využívané v územno-plánovacej činnosti. Na úrovni obce je základným územno-plánovacím dokumentom územný plán obce alebo zóny. Jednotlivé zámery predkladané v rámci prípravy PHSR musia byť v súlade s existujúcou schválenou územno-plánovacou dokumentáciou, príp. s podkladmi, pričom program rozvoja obce stanovuje iba mieru podpory jednotlivým jeho zámerom.

Program rozvoja obce (PR) je spracovaný podľa Metodiky na spracovanie PHSR (verzia 2.0), z roku 2015 v súlade so zákonom 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z., v súlade so zásadami regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípmi regionálnej politiky Európskej únie zakotvenými najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Tabuľka 1: Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	✓ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce LOVINOBAŇA - UDERINÁ na roky 2015 - 2024 (pozn.: obdobie platnosti, pre ktoré bude formulovaný je 7 - 10 rokov).
Forma spracovania	✓ s pomocou externých odborníkov.
Riadenie procesu spracovania	✓ pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OčÚ, poslancov OZ a komisií, ✓ spracovania PR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, ✓ súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, ✓ zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ.
Obdobie spracovania	✓ PR bol spracovaný v priebehu roka 2015 ✓ harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	✓ náklady na vlastné spracovanie – experti (vyjadrené v osobohodinách) ✓ náklady na získanie informačných podkladov – štatistiky, analýzy, prognózy, dotazníky, ✓ náklady na stretnutia – pracovné skupiny a verejnosť, ✓ náklady na publicitu – tlač informačných materiálov, úprava elektronických médií.

Zdroj: vlastné spracovanie

Harmonogram spracovania PHSR bol odhadnutý na 6 mesiacov, práca na PHSR začala koncom apríla roku 2015, kedy prebehol prvotný zber dostupných kvantitatívnych dát. Nasledovná tabuľka predstavuje stručný harmonogram spracovania podľa jednotlivých častí PHSR počnúc vypracovaním zámeru spracovania PHSR.

Tabuľka 2: Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod				X	X	X						
Analytická časť					X	X	X					
Strategická časť							X	X				
Programová časť								X	X			
Realizačná časť									X	X		
Finančná časť										X	X	
Záver											X	

Zdroj: vlastné spracovanie

Komplexná analýza aktuálneho stavu bola zostavená na základe informácií dostupných z relevantných zdrojov a databáz. Zoznam použitých dát je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 3: Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Obecná databáza	N/A
Bývanie	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	http://www.upsvar.sk/
	Obecná databáza	N/A
Školstvo a vzdelávanie	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	http://www.upsvar.sk/
	Obecná databáza	N/A
Zdravotníctvo	BBSK	http://www.vucbb.sk/
	Obecná databáza	N/A
Sociálna starostlivosť	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	http://www.upsvar.sk/
	Obecná databáza	N/A
Ekonomická situácia	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	http://www.upsvar.sk/
	Obecná databáza	N/A
Technická infraštruktúra a vybavenosť	Ministerstvo životného prostredia SR	http://www.minzp.sk/
	Štatistický úrad SR	http://www.statistics.sk/
	Obecná databáza	N/A

Zdroj: vlastné spracovanie

Východiskové strategické dokumenty

Pri vypracovaní PHSR bolo nutné zohľadniť a analyzovať relevantné koncepčné dokumenty, s ktorými je PHSR v súlade a pri tvorbe dokumentu boli zohľadnené.

Tabuľka 4: Zoznam koncepčných dokumentov

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	Národná	www.telecom.gov.sk
Integrovaný regionálny operačný program	2020	Národná	www.mpsr.sk
Program rozvoja vidieka SR	2020	Národná	www.mpsr.sk
Operačný program Kvalita životného prostredia	2020	Národná	www.opzp.sk
Národný program reforiem Slovenskej republiky 2014	2015	Národná	www.finance.gov.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

ANALYTICKÁ ČASŤ
2015 - 2024

Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Lovinobaňa - Uderiná

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PHSR prináša komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie/aktuálneho stavu v akom sa obec nachádza. Analytická časť PHSR zároveň obsahuje i odhad budúceho možného vývoja a prípadné riziká vo väzbe na relevantné stratégie. Analýza informácií, databáz, kvantitatívnych a kvalitatívnych dát odhaľuje i vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce. Komplexná analýza aktuálneho stavu bola zostavená na základe informácií dostupných z relevantných zdrojov a databáz.

1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

1.1 Základné údaje

Tabuľka 5: Základná charakteristika obce Lovinobaňa

Základná charakteristika obce	
Názov obce:	Lovinobaňa
Kód obce	511552
Okres:	Lučenec
Kód okresu:	606
Kraj:	Banskobystrický kraj
Kód kraja:	600
Mikroregión	Javor
Región:	Novohrad
Vyšší územný celok:	Banskobystrický samosprávny kraj
Meno starostu:	Ing. Marian Lenhard
Poštová adresa ObÚ:	Obecný úrad Lovinobaňa SNP 356/1
PSČ	985 54
Telefón:	047 / 45 12 516, 047 / 45 12 515, 047/ 43 96 402
Fax:	
Mobil:	0905 270 914
e-mail:	obeclovinobana@stonline.sk
www:	www.lovinobana.sk
Prvá písomná zmienka:	r. 1247
Počet obyvateľov k 31.12.2014:	2104
Hustota obyvateľstva/ km²:	99,57./km ²
Rozloha:	21,13 km ² - 2113 ha
Nadmorská výška obce:	255 m n. m.
Súradnice:	48°26'15"S 19°35'22"V

Zdroj: vlastné spracovanie

V súčasnosti sa obec člení na miestne časti Lovinobaňa a Uderiná, ktoré, ležia v severozápadnej časti okresu Lučenec, v údolí juhozápadnej strany Slovenského Rudohoria, v časti Veporských vrchov v Lovinobanskej brázde – v kotlinovej zníženine v severozápadnej časti Cinobanského pohoria. Obec Lovinobaňa patrí spolu s Divínom k najväčším vidieckym obciam okresu Lučenec.

Okres Lučenec je kultúrnym, hospodárskym strediskom Novohradu a prirodzeným geografickým centrom južnej časti stredného Slovenska a južnej časti Banskobystrického kraja a susedí s okresmi Rimavská Sobota, Poltár, Detva a Veľký Krtíš. Patrí medzi väčšie okresy Slovenska, má rozlohu 797 km², z toho:

411 km² je poľnohospodárska pôda,

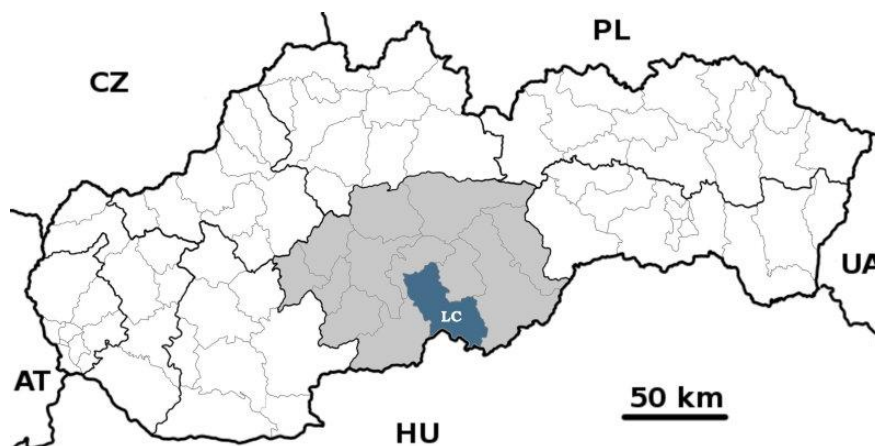
329 km² lesné pozemky a

57 km² nepoľnohospodárske a nelesné pozemky (vodné, zastavané a ostatné plochy).

Územie sa na severe dvíha do Revúckej vrchoviny a okraja Stolických a Veporských vrchov, ktoré sú súčasťou Slovenského Rudohoria, a do Ostrôžkov. Na juhovýchode zasahuje do Cerovej vrchoviny, ktorá tvorí aj prirodzenú hranicu s Maďarskou republikou. Okres patrí spolu s okresmi Poltár a Veľký Krtíš do euroregiónu Neogradiensis, ktorého cieľom je v rámci vymedzeného územia na oboch stranách hranice zabezpečiť trvalý rozvoj hospodárstva, ako aj životnej úrovne obyvateľstva. Územím preteká rieka Ipeľ so svojimi prítokmi, Krivánskym a Tuhárskym potokom, v povodí ktorej sa nachádza najúrodnejšia pôda a vhodné podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu.

Okres, podľa počtu obyvateľov, patrí medzi stredne veľké okresy a je na 25. mieste ľudnatosti Slovenska. Má 57 obcí, v tom 2 mestá (Lučenec, Fiľakovo), z toho jednou obcou je obec Lovinobaňa s časťou Uderiná

Obrázok 1: Charakteristika okresu v rámci Slovenska a Banskobystrického kraja

Obec Lovinobaňa leží pozdĺž hlavnej cesty I. triedy č.1/50 spájajúcej Košice s Bratislavou južnou trasou. Cez obec vedie hlavná železničná trať č. 160 – južný ťah Zvolen – Fiľakovo – Košice celoštátneho významu.

Kataster obce Lovinobaňa spolu s miestnou časťou Uderiná vzdialenou cca 2 km, má rozmer 2113 ha. Katastrálne susedí s ôsmimi obcami v dvoch okresoch. Na juhu je to obec Podrečany (dĺžka 6,3 km), na juhovýchode obec Točnica (dĺžka 3,01 km), na severovýchode obec Cinobaňa (dĺžka 5,2 km) okres Poltár, na severe sú to obce Kotmanová (dĺžka 2,5 km) a Dobroč (dĺžka 1,6 km), na severozápade obec Mýtina (dĺžka 1 km), na západe je to obec Divín (dĺžka 3,5 km) a na juhozápade obec Ružiná (dĺžka 3,6 km).

Obrázok 2: Charakteristika lokality v rámci okresu Lučenec

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najbližšími mestami v okolí Lovinobane sú Poltár, Lučenec, Veľký Krtíš a Detva

Tabuľka 6: Vzdialenosť obce Lovinobaňa k najbližším mestám (v km)

Obec	Poltár	Lučenec	Veľký Krtíš	Detva
Lovinobaňa	23	15	38	21

Zdroj: vlastné spracovanie

1.1.1 Heraldické znaky obce

Erb, pečať a vlajka tvoria trojicu základných symbolov obce. Na tvorbu každého z nich sa vzťahujú osobitné heraldické, vexilologické a sigilografické zákonitosti, pravidlá a zvyklosti.

Historický symbol obce Lovinobaňa poznáme podľa erbového pečatidla z r. 1667 s kruhopisom SIGIL (lum) TOTE COM (m) UNITATIS OP (p) IDI LOVINABENANSIS (t. j. „pečať celej obce mestečka Lovinobanského“) v strede pečatného poľa medzi rozdeleným kruhopisom 1667 je korunou prevýšený erb, v ktorom sú na trojvrší postavené vejárovito rozložené banícke nástroje – sekera, bicie kladivo a rozpájacie kladivo.

V európskej štátnej, mestskej i obecnej heraldike sú erby založené na pôvodnej heraldickej myšlienke, „obrazom vyjadriť meno“. Je napokon známe, že meno, erb, či vlajka sú vo svojej podstate len rôznymi formami vyjadrenia toho istého obsahu.

S ohľadom na heraldické pravidlá erbovej tvorby, podľa ktorých je potrebné v erbe klásť kov na farbu, či farbu na kov, je vzhľadom na obsahovú náplň erbu najvhodnejšie zelené sfarbenie vrchov, čierne baníckych nástrojov a strieborné štítového poľa.

Erb obce Lovinobaňa

V striebornom štíte, zo stredného vrška zeleného trojvršia, vejárovito vyrastajúce čierne nástroje, uprostred kladivo, vľavo sekera a vpravo kopáč – všetky na čiernych násadách.

Obrázok 3: Erb obce Lovinobaňa

Zdroj: PHSR Lovinobaňa - Uderiná 2007-2013

Nástroje sú vložené do dolu zaobleného, tzv. neskorogotického, či tiež španielskeho heraldického štítu. Tento tvar štítu je v Slovenskej erbovej tvorbe najobvyklejší, používa sa vo všetkých heraldických katalógoch s erbmi miest a obcí, a teda pri publikovaní erbu obce Lovinobaňa v heraldických publikáciách ho nebude potrebné znovu upravovať.

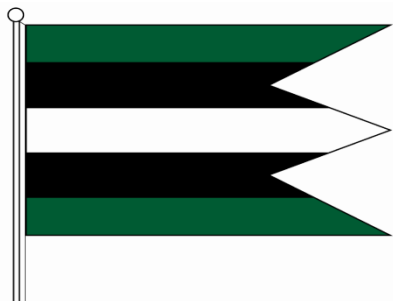
V zmysle heraldickej konvencie je možné zlatú podľa potreby zamieňať aj žltou a striebornú bielou, pričom sa však bude vždy popisovať ako zlatá a strieborná.

Pri čierno – bielom vyjadrení farieb sa zelená vyjadrí šikmým šrafovaním, čierna ako plná alebo mrežovaná a strieborná ostáva voľná.

Vlajka obce Lovinobaňa

Vlajka obce Lovinobaňa pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách zelenej, čiernej, bielej, čiernej a zelenej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 4: Vlajka obce Lovinobaňa

Zdroj: PHSR Lovinobaňa - Uderiná 2007-2013

Pečať obce Lovinobaňa

Pečať obce Lovinobaňa je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopolisom OBEC LOVINOBAŇA. Pečať má priemer 35 mm, čo je v súlade s domácimi zvyklosťami a predpismi o používaní pečiatok s obecnými symbolmi.

Obrázok 5: Pečať obce Lovinobaňa

Zdroj: PHSR Lovinobaňa - Uderiná 2007-2013

Od spomenutých troch základných symbolov možno odvodiť ďalšie.

Zástava obce Lovinobaňa má podobnú kompozíciu ako obecná vlajka. Pomer jej strán však nie je záväzne stanovený, čo znamená, že zástava môže byť aj dlhšia. Krátka zástava obce Lovinobaňa je tiež pruhová, je však svojou dlhšou stranou pripojená k žrdi. Je vhodná najmä na hromadnú vlajkovú výzdobu obce. Znaková zástava obce Lovinobaňa má podobu takmer štvorca, jej výška sa však v skutočnosti rovná (proporčne) výške erbu a šírka jeho šírke. Erbové znamenie je to rozvinuté do celej plochy textilu.

Koruhva obce Lovinobaňa predstavuje zvislý typ obecnej zástavy, pri ktorej je textil pripojený k priečnemu rahnú, spolu s ktorým sa vztyčuje na stožiar.

Kombinovaná, alebo tiež „veľká“ koruhva obce Lovinobaňa predstavuje spojenie koruhvy so znakovou zástavou, ktorá sa pridáva k priečnemu rahnú do hornej časti zástavy.

Štandarda starostu obce Lovinobaňa má medzi ostatnými symbolmi obce osobitné postavenie. Je vlajkou starostu, jedným z odznakov jeho úradu. Podobá sa znakovkej zástave, je však doplnená o lem vo farbách obce. Rozdiel je tiež v tom, že kým znaková zástava môže byť zhotovená v mnohých exemplároch, štandarda existuje spravidla len v jednom vyhotovení a býva tiež zhotovená s luxusnejšou technikou.

Historická pečať obce Lovinobaňa

V obci sa dodnes zachovala pečať z roku 1667 s nápisom: SIGIL: TOTE: COMUNIT: OPIDI: LOVINOBANENSIS, pričom štít po oboch stranách dopĺňa rozdelený letopočet 16 - 67. Priemer pečate je 31 mm. V centre pečate je renesančný štít, vnútri ktorého z [trojvršia](#) vyrastajú banické insígnie: sprava kopáč, dvojstranné kladivo je v strede, sekera vľavo. Tri prvky umiestnené v štíte lovinobanskej pečate sú ojedinelým zjavom v slovenskej sfragistike. Nad štítom pečate je kráľovská koruna, ktorá však z heraldického hľadiska nemá funkciu a symbolizuje iba snahu nadniesť význam obce. Letopočet 1667 na pečati pravdepodobne označuje rok, v ktorom bola obec Lovinobaňa zbavená povinnej vojenskej služby remeselníkov.

Obrázok 6: Historická pečať obce Lovinobaňa

Zdroj: PHSR Lovinobaňa - Uderiná 2007-2013

1.2 História obce

História obce je priamo spätá s mnohými stáročiami postupného, dlhého osídľovania historického územia obce.

Archeologické nálezy z doby kamenej, bronzovej a železnej dokazujú, že územie Lovinobane a Uderinej bolo obývané už v predhistorických dobách. Na základe nálezov rôznej keramiky sa predpokladá, že na území v okolí obce bolo praveké refúgium kyjatickej kultúry, ktorá kontinuálne vyrastala z podložia pilinskej kultúry za prispenia vplyvov susedných kultúr popolnicových polí. Boli tu uskutočnené nálezy predmetov a zbraní, ako nálezy bronzových mečov s plnou liatou rukoväťou, čo dokazuje, že mali rozvinutú metalurgiu bronzu, zvládli výrobu železa, budovali mohutné hradiská, osídľovali jaskyne a pochovávali na žiarových pohrebiskách.

Historické pramene o starobyľom pôvode obce Lovinobaňa uvádzajú, že toto územie v časoch nadvlády Tomajovcov (od roku 1222) nebolo ľudoprázdne, že tu už predtým existovalo staršie slovenské osídlenie.

Územie Lovinobane a Uderinej bolo bohaté na suroviny a už pred rokom 1275 tu dolovali nemeckí baníci striebro a je možné, že tu existovali banské osady. Zmienky o banskej činnosti v Lovinobani pochádzajú z roku 1247 až 1250, kedy kráľ Belo IV. vzal pôdu a teda aj ťažbu a prevzal ju tak do kráľovskej starostlivosti (jednalo sa hlavne o striebro). V súvislosti s bankskými osadami Lovinobaňa a Cinobaňa sa počas vlády Ladislava IV. (1272 - 1290) spomína "urbura", kráľovský príjem zo strieborných baní týchto osád, čo dosvedčuje, že sa v nich ťažilo striebro. Banské diela sa mohli nachádzať v pohorí Strieborná a Mertlovo, ku ktorým bol prístup z chotárov oboch obcí.

Od roku 1336 sa obec v rôznych písomných prameňoch spomína ako Lonía, Loniabania, Lonyabanya, neskôr ako LovínaBanya (1773), Olowená Baňa (1808), maďarsky Lónyabánya, až po dnešný názov Lovinobaňa (1920). Názvy tohto druhu vznikali v období 10. a 11. storočia a súviseli s vtedajším zamestnaním obyvateľstva. Názov zrejme preto pomenúva lokalitu, v okolí ktorej bol v dávnej minulosti lovný revír a miesta ťažby prírodných surovín.

Prvá písomná zmienka o obci Uderiná, pochádza z roku 1467 a spomína sa v nej pod názvom Wdarnya. Miestna časť sa nachádza asi dva kilometre juhovýchodne od centra obce a k obci Lovinobaňa bola pričlenená v roku 1971.

Súčasná Uderiná je vybudovaná v tretej lokalite. Pôvodným miestom tejto časti bola lokalita pri niekdajšom Uderianskom mlyne, no po tatárskych nájazdoch a vypálení sa občania presťahovali pod Hrádok, kde ešte dodnes existujú pozostatky z hradnej časti. Po skončení ohrozenia nepriateľskými vojskami sa prastarí obyvatelia vrátili a nastáhovali sa na terajšie miesto.

1.2.1 Historický vývoj obce do 20. storočia

Lovinobaňa patrila sčasti Divínskemu panstvu, sčasti drobným zemanom. Zo staršieho obdobia sa dozvedáme, že obec patrila v roku 1338 rodine Losonczyovcov, ktorá už začiatkom 14. storočia prejavovala veľký záujem o baníctvo. Okrem toho, že im v tom čase patrila i Lovinobaňa, otvárali okrem tejto lokality aj nové banské diela.

Rozvoj baníctva v Lovinobani

Archívne údaje o ťažbe sú pomerne skromné. Prvé zmienky týkajúce sa ťažby striebra v okolí Lovinobane pochádzajú z rokov 1250 - 1274, neskôr z roku 1338 (Bergfest 1952; Žilák 1999). Úpadok tunajšieho baníctva nastal v súvislosti s osmanskou okupáciou v období r.1554 - 1593, po ktorej boli banícke aktivity znova obnovené. V stredoveku sa v chotári Lovinobane ťažila železná ruda (do 17. storočia tu fungovali dva hámre), ale je možné, že v 16. storočí banícka osada ležala ešte mimo vlastného mestečka. S dobývaním rúd na lokalite Mertlová sa v druhej polovici 18. storočia spája aj meno slávneho banskoštiavnického banského technika J. K. Hella.

Lovinobaňa počas tureckých nájazdov:

Éra tureckej nadvlády nad časťou dnešného Slovenska trvala dlhých 150 rokov a priniesla obyvateľom vtedajšieho Uhorska množstvo nešťastia a problémov. Turecké nájazdy mali dosah i na obec Lovinobaňa, patriacu v tom čase divínskemu hradnému panstvu. 25. júla 1575 obsadili turecké vojská tento hrad a tak sa celá Novohradská župa dostala pod tureckú nadvládu. Až do konca tureckej nadvlády boli obce povinné odvádzať poplatky a naturálie na vydržiavanie tureckej posádky. Turecká nadvláda skončila 26. novembra 1593, keď cisárske vojská po 39 rokoch tureckej okupácie opäť dobyli hrad vo Fiľakove. Z obdobia tureckého pustošenia sa nezachovali podrobnejšie zápisy o Lovinobani. Podpísanie mieru v roku 1699 v Karlovaci, znamenal koniec tureckého panstva v Uhorsku. V roku 1595 zdedil obec po Bálintovi Balašovi, Žigmund Balaša. Od roku 1598 sa obec dostala späť pod vládu rodiny Losonczyovcov

Situácia v 17. a 18. storočí

Na prelome 17. a 18. storočia písomné pramene dôkladnejšie ako predtým odrážali majetkové pomery v obci. Podľa prvého sčítania obyvateľstva v Uhorsku v rokoch 1784 – 1787, žilo v Lovinobani 730 obyvateľov v 132 rodinách, bývajúcich v 72 domoch. Dokonalý obraz o domácnostiach v Lovinobani a ich majetkových pomeroch získavame z dikálneho súpisu z roku 1707. V tejto pamiatke administratívno – právneho charakteru sú rozpísané jednotlivé domácnosti a vzhľadom na výšku a

veľkosť ich majetku sa v závere súpisu pri každej rodine udáva i výška daňového poplatku v dikách. Obec mala vo vlastníctve jeden mlynský kameň a pivovar s jedným pivovarníkom. Z roku 1734 pochádza ďalší zápis o budovaní mlyna, resp. jeho zdokonalení, vybudovaní novej studne a zrubu. Z toho vyplýva, že v hospodárskom živote obce mal mlyn dôležité postavenie.

Okrem kultúrnej sféry treba v súvislosti s hospodárskym vývojom obce Lovinobaňa spomenúť v 40-tych rokoch 19. storočia i drevený pivovar, ktorý však neskôr zhorel a viac ho už neobnovili. Nachádzal sa v oblasti neskorších Vitálišových hospodárskych budov, na mieste, kde bola v 60-tych rokoch minulého storočia strojová a traktorová stanica. V polovici 19. storočia žili v obci 4 debnárske rodiny. Na prelome 1. a 2. polovice 19. storočia boli v obci i garbiari. Ku koncu 19. storočia však garbiarstvo zaniklo. Začiatkom 20. storočia bolo z remesiel rozšírené obuvníctvo a čižmárstvo. Spomína sa aj fajkár, tkáč, haviar.

Okolo roku 1885 sa v obci spomínal i Mandlov liehovar a pálenica slúžiaca na výrobu borovičky. Liehovar neskôr zanikol, pálenica však bola v činnosti ešte v roku 1910. Napriek tomu, že Lovinobaňa ležala na významnej komunikácii z Lučenca do Banskej Bystrice, na ktorej už 1. marca 1706 otvorili prepravu cestujúcich a pošty, otvorenie poštovného úradu v obci Lovinobaňa súviselo až so zavedením železničnej dopravy na trase Lučenec – Zvolen. Lovinobanský poštový úrad otvorili v roku 1873 a mal okrem svojho poštovného priečinka ďalšie dva: pre Mýtňu a Divín. Zároveň bol v obci i notársky úrad.

S výstavbou železničnej trate Salgotarján – Lučenec – Zvolen sa začalo na jar 1869 a v júni 1871 bol celý úsek trate odovzdaný do užívania. V Lovinobani bola postavená železničná stanica so šiestimi koľajami. Obec sa tak ocitla na hlavnom severo-južnom železničnom ťahu do hlavného mesta Uhorska. Železničné spojenie urýchlilo rozvoj obce a výrazne prispelo k väčšej mobilite jej obyvateľov. V 70-tych rokoch 19. storočia sa v miestach medzi železničnou traťou a centrom obce spomína 1. lovinobanská vápenka, v ktorej vypaľovali surovinu z blízkeho lomu v Ružinej.

9. júna 1874 vypukol v obci požiar, pri ktorom zhorela cirkevná škola, fara, časť kostolnej veže a okolité hospodárske i obytné stavby.

1.2.2 Historický vývoj obce v 20. storočí

Na konci októbra 1918 vznikla Česko-Slovenská republika (ČSR). Budapešť sa s tým nezmierila a v máji 1919 došlo k útoku Maďarskej červenej armády na Slovensko. V okolí Lovinobane prebiehali prudké boje medzi maďarskými boľševikmi a česko-slovenskými legionármi. Novú republiku pomáhali legionárom brániť aj niektorí obyvatelia obce. Na jeseň 1938 došlo v dôsledku zrady západných mocností na konferencii v Mníchove k okypteniu ČSR. Južnú časť okresu Lučenec, spolu s Lučencom, za-

čiatkom novembra 1938 obsadila maďarská armáda. Lovinobaňa sa stala sídlom okypteného okresu, ktorý niesol názov obce. Dňa 14. marca bol vyhlásený samostatný Slovenský štát (prvá Slovenská republika).

Pokojný život v obci narušilo vyhlásenie Slovenského národného povstania 29. augusta 1944. 30. a 31. augusta prišli do obce prví slovenskí a sovietski partizáni. Už 1. septembra 1944 vzniká v Lovinobani Revolučný národný výbor a Okresný revolučný národný výbor. Medzi prvé a najdôležitejšie rozhodnutia ORNV a RNV patrilo ustanovenie národnej milície a uskutočnenie mobilizácie. Dňa 22. 10. 1944 bolo SNP porazené. Oslobodenia sa Lovinobaňa dočkala o tri mesiace. Nemeckí vojaci 28. januára 1945 v obci vyhodili do povetria cestný most uprostred dediny. Výbuch poškodil aj okolité domy. Potom z obce ustúpili a za krátky čas dedinu oslobodila Červená armáda.

V povojnových rokoch začal rozvoj obce, na ktorom mal najväčšiu zásluhu magnezitový závod postavený v roku 1924 a o štyri roky neskôr rozšírený. V povojnových rokoch, hlavne v rokoch 1960 až 1970 a neskôr v rokoch 1990 až 1996, bol zmodernizovaný a aj vďaka tomu bol úspešným výrobcom žiaruvzdorných magnezitových stavív s vysokým podielom exportu. Závod poskytol ľuďom zamestnanie a v rámci sociálnej politiky dal vystavať sídlisko, materskú školu, kultúrny dom a ďalšie objekty.

Tradícia magnezitového priemyslu:

Tradícia magnezitového priemyslu sa v obci Lovinobaňa začína v roku 1923, keď Západočeské továrne začali s výstavbou prvého závodu. Počas jeho výstavby sa začala budovať aj lanovka na dovoz magnezitovej rudy z bane Ružiná. V roku 1924 produkovali dve pece slinok a do roku 1931 bola dokončená prvá tunelová pec a lisovňa. V roku 1928 bol závod rozšírený.

Počas obdobia 2. svetovej vojny, po vzniku Slovenského štátu sa Západočeské továrne stali tzv. „cudzou spoločnosťou“, čo viedlo k dosadeniu Slovákov na vedúce miesta. Počas tohto obdobia bol riaditeľom magnezitky v Lovinobani Ing. Groh, ktorý bol vládny dôverníkom Západočeských tovární. V roku 1942 sa začala budovať druhá tunelová pec a prístavba lisovne, čo bolo predpokladom pre zvyšovanie produkcie závodu. Na konci 2. svetovej vojny pred ústupom nemeckých vojsk sa mali stroje a zariadenia demontovať a previezť do Nemecka. Vďaka miestnym odbojárom sa ich ukryť a ochrániť pred odvezením.

Dňa 28. januára 1945 bola Lovinobaňa oslobodená a závod v Lovinobani sa stal najväčším a jediným magnezitovým závozom na Slovensku s uceleným výrobným programom aj vďaka ukrytým súčiastkam, ktoré sa podarilo zachrániť pred Nemcami. V roku 1945 vyšla vyhláška Ministerstva priemyslu o znárodnení jednotlivých podnikateľských spoločností a tak vznikli Slovenské magnezitové závody (SMZ) národný podnik so sídlom v Bratislave.

Dňa 1. augusta 1949 preložilo Ministerstvo priemyslu v Prahe sídlo podniku SMZ z Bratislavy do Lovinobane a závod Lovinobaňa určili ako základný závod národného podniku. SMZ n. p. počas tohto obdobia zaznamenával prudký rozmach a zvyšovanie produkcie výrobkov.

Po páde komunistického režimu v novembri 1989 došlo v závode k výrazným zmenám. V rámci privatizácie majetku SMZ n. p. prešla časť majetku SMZ n. p. v Lovinobani dňa 9. februára 1996 do súkromného vlastníctva. Vznikla tak nová spoločnosť SLOVMAG Lovinobaňa, a. s., ale z dôvodu vysokej zadlženosti podľa uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 2. októbra 1997 bol na majetok spoločnosti SLOVMAG Lovinobaňa, a. s., vyhlásený konkurz. Tento odkúpila spoločnosť LOVINIT, a. s., ktorá bola založená 19. augusta 1997. Od tohto obdobia závod na výrobu magnezitových stavív v Lovinobani vystupuje pod názvom LOVINIT, a. s., Lovinobaňa. Privatizáciou národného podniku a jeho transformáciou na súkromnú spoločnosť závod viac utrpel ako získal. Počas obdobia 1990 – 2005 sa viac krát menila vlastnícka štruktúra, nastával pokles výroby, znižovanie zamestnanosti v obci, a v roku 2006 sa posledne menovaná spoločnosť dostala do konkurzu a ukončila svoju činnosť. Závod prepustil posledných zamestnancov a ostal zatvorený. Obec Lovinobaňa sa tak stala jadrom hladovej doliny v údolí Krivánskeho potoka.

Poľnohospodárstvo v Lovinobani:

Poľnohospodárstvo v Lovinobani sa kombinovalo s prácou v neďalekom magnezitovom závode alebo s prácou pri železnici. Pokusy založiť družstvo v Lovinobani sa datujú už do roku 1950, ale založiť JRD sa ešte nepodarilo. Podpisovanie prihlášok do JRD sa dialo slávnostným spôsobom na MNV. Výsledkom bolo, začiatkom augusta 1952 založenie JRD. V jeseni roku 1958 vstúpilo do JRD 22 nových družstevníkov a tým sa JRD stalo až na 4 – 5 roľníkov prakticky celoobecným družstvom, ktoré obhospodarovalo 456 ha pôdy, z toho bolo 140 ha lúk. Najradikálnejší bol zásah do úpadkového JRD z rozhodnutia vyšších stranických orgánov ako aj Okresnej poľnohospodárskej správy v Lučenci. Zaostávajúce JRD v Lovinobani sa pričlenilo k štátnemu majetku v Lučenci. V okolí Lovinobane ani ostatné JRD nevykazovali dobrú prácu a tak dňom 1. 1. 1965 sa z jednotných roľníckych družstiev vytvára celok pod názvom Štátny majetok, n. p., v Lovinobani. Vznikom štátneho majetku bola založená aj závodná autodoprava.

Štátny majetok v Lovinobani si ako poľnohospodársky podnik svoje poslanie úspešne plnilo. Z roka na rok sa to prejavovalo v úspešnom plnení plánovaných úloh a tým jeho hospodársky a politický význam pri existencii silného družstevného sektora neklesol ani v 90-tych rokoch. Reštrukturalizáciu poľnohospodárstva a vznikom súkromných spoločností vyvíjajúcich poľnohospodársku činnosť však nastavená latka kvality nebola dosahovaná a dochádza k roztriešteniu vybudovanému poľnohospodárskemu podniku na menšie spoločnosti.

1.3 Geologické, klimatické a prírodné, podmienky

Každá obec je tvorená charakteristickými znakmi či prírodou, ktoré sa rozprestierajú na určitom území a dotvárajú obraz obce či územia s ňou spätou. Súčasná urbanistická štruktúra obce je výsledkom spolupôsobenia historického vývoja a prírodných daností.

1.3.1 Geomorfológia

Geologicky je záujmová oblasť súčasťou sústavy Alpsko-himalájskej, podstavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie vnútorné západné Karpaty.

Ako bolo uvedené vyššie, obec Lovinobaňa vrátane časti Uderiná je zemepisne súčasťou Veporských vrchov, ktoré sú súčasťou Slovenského Rudohoria. Územie sa na severe dvíha do Revúckej vrchoviny, okraja Stolických a Veporských vrchov, a do Ostrôžkov. Leží v Lovinobanskej brázde – nevelkej kotlinovitej zníženine v severozápadnej časti Cinobanského predhoria. Cinobanské predhorie predstavuje podcelok Revúckej vrchoviny, ktorý hraničí na severe so Stolickými vrchmi, na juhu s Juhoslovenskou kotlinou, na západe s Ostrôžkami a na východe so Železnickým predhorím. Cinobanské predhorie má pahorkatinový až vrchovinový ráz. Ostrôžky predstavujú planinu mierne naklonenú od severu na juh. Je rozčlenená hlbokými dolinami do viacerých menších častí.

Lovinobanská brázda je z geologického hľadiska výtvorom erózne-denundačných procesov, ktorými sa vo východnej časti tohto útvaru vytvorili v období prvohôr proterozické migmatity a kremeťové diority. Lovinobanská brázda, geomorfologický útvar, v ktorom leží chatár obce Lovinobaňa spolu s časťou Uderiná, je typom vnútrohorskej brázdovej krajiny s kultúrnou lesostepou, vidieckou kultúrnou štruktúrou a komunikačnou funkciou.

1.3.2 Geologické podmienky

Riešené územie patrí do geologicko-štruktúrneho pásma vrchnej časti paleogénu. Paleogén má panénsky vývin. Začína sa záplavou rupelu, v spodnej časti tvorenou arkózovitými pieskovecami, vyššie vápnitými ílmi. Zo sedimentov sú zastúpené vápencové zlepence, ktoré prechádzajú do piesočnatých slieňov, pieskov a ílov. Kvartér je charakterizovaný fluvialno-niválnymi sedimentmi akumulovanými v nive rieky Ipeľ.

Na množstve lokalít v západnej časti Slovenského rudohoria (veporiku) je veľmi rozšírená žilná sideritová a kremeňovo-sulfidická mineralizácia. Lokalita Lovinobane (Cintorín, Mertlová)

a Uderinej (Viničky) je však významným miestom výskytov tejto sideritovej a kremeňovo-sulfidickej mineralizácie.

Geologická stavba okolia Lovinobane

Výskyty sideritovej a kremeňovo-sulfidickej mineralizácie sa nachádzajú v kohútskej zóne južného veporika, v blízkosti tektonického kontaktu s gemerikom (obr. 1).

Podľa členenia hercýnskeho fundamentu Západných Karpát budujú okolie rudných výskytov stredno až nízkometamorfované komplexy strednej a nízkometamorfované horniny spodnej litotektonickej jednotky západokarpatského kryštalinika. Veporické kryštalinikum tu možno podrobnejšie rozčleniť do niekoľkých komplexov. Hybridný komplex predstavujú deformované mladopaleozoické biotitické granodiority až tonality s telieskami leukokrátnych granitoidov v SZ časti územia.

Komplex Ostrej (staršie paleozoikum) reprezentujú diaftorizované muskovitické svory, s vložkami amfibolitov, metakvarcitov, grafitických bridlíc a lokálnymi telieskami serpentinitov. Významnou stavebnou jednotkou oblasti je lovinobanský komplex (staršie paleozoikum), charakterizovaný rozsiahlymi telesami amfibolitov (metamorfované bázické magmatity a sprievodné pyroklastiká). Meta-sedimenty lovinobanského komplexu sú zastúpené polohami metapieskovcov a sericitických/sericiticko-grafitickýchfylitov.

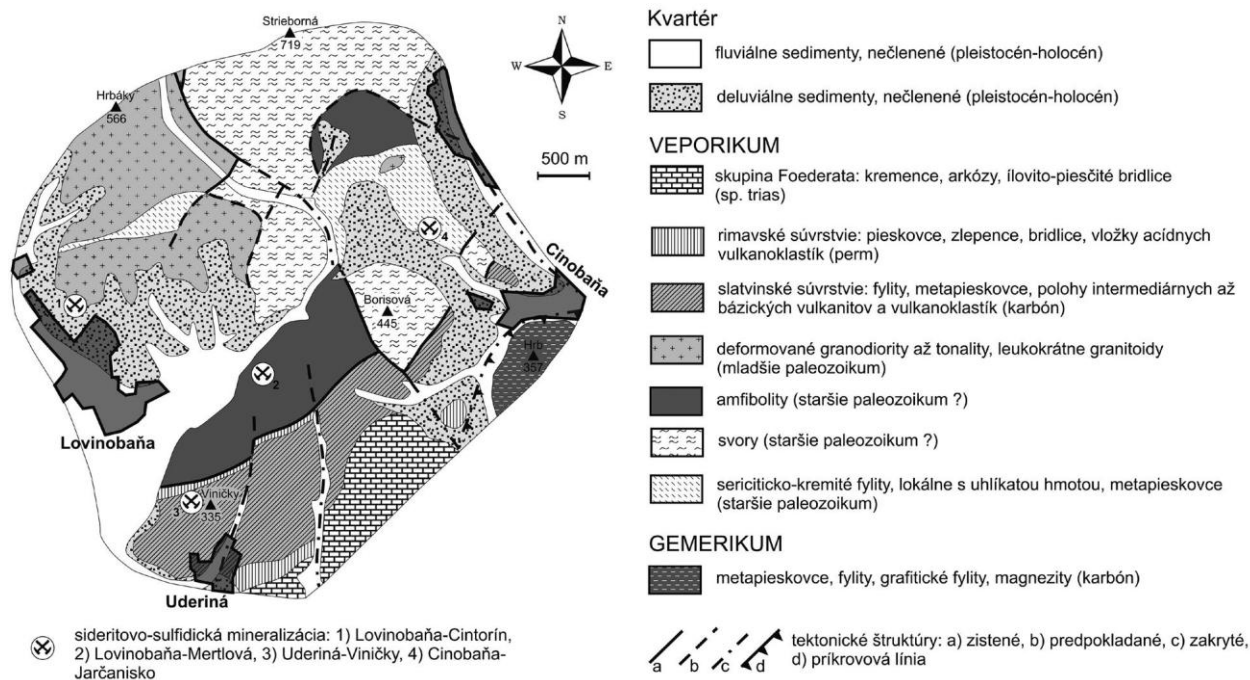
Obal južného veporika tvoria mladopaleozoické vulkanoklastické sekvencie revúckej skupiny. Najväčšie plošné rozšírenie má slatvinské súvrstvie (karbón), ktoré obsahuje metapieskovce/metapelity s polohami produktov intermediárneho až bázického vulkanizmu. Menej je zastúpené rimavské súvrstvie (perm), obsahujúce metasedimenty s lokálnou prímiesou acídneho vulkanického materiálu. V nadloží revúckej skupiny sa diskordantne nachádza tzv. skupina Föderáta, v tomto území reprezentovaná metakvarcitmi a metaarkózami s polohami fylitov (sp. trias).

Karbónske flyšoidné sekvencie ochtinskej skupiny gemerika (metapieskovce, fylity, grafitické-fylity, karbonáty) vystupujú len v podobe tektonických trosiek vo východnej časti študovaného územia.

Kvartérny pokryv (pleistocén - holocén) reprezentujú akumulácie hlinitých a hlinito-kamenitých svahovín a sutín, ktoré tu dosahujú značných hrúbok (priemerne 2 - 3 m). Doliny a úpätné časti ich svahov sú vyplnené sedimentmi riečnych nív a terás. Geologické pomery v študovanom území sú súborne podané v prácach Bezáka

Obrázok 7: Schéma geologickej stavby územia (podľa Bezáka et al. 1999a, upravené).

Zdroj: Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha) 22, 1, 2014. ISSN 1211-0329 (print); 1804-6495

1.3.3 Seizmická aktivita

Územie Slovenska môžeme charakterizovať ako oblasť s miernou seizmickou aktivitou. Posledné stredne silné zemetrasenia s magnitúdou nad 5,0 s epicentrom na našom území (*Dobrá Voda a okolie*) boli v roku 1906 a v roku 1930. Okolie Dobrej Vody sa považuje za seizmicky najaktívnejšej oblasti na Slovensku.

Banskobystrický región leží na križovaní S – J orientovaného stredoslovenského zlomového systému a sv.-jz. prebiehajúceho plytkého tektonického rozhrania – čertovickej línie

Lokalita Lovinobane sa nachádza v relatívne stabilnom území, v okolí neboli identifikované výrazné seizmické javy. V dotknutom území sa svahové pohyby nevyskytujú.

Najbližšia seizmicky aktívna oblasť a potenciálne aktívna zlomová zóna je rapovsko-lysecká zóna.

1.3.4 Pôdny fond

Obec Lovinobaňa má hnedé pôdy. Časť katastra obce tvoria nívne pôdy. Plochy úrodnej pôdy vznikli odlesnením pôvodných lesov, čím sa pripravila spoľahlivá a neustále rodiaca pôda. Založil sa laznický typ hospodárenia.

Z hľadiska štruktúry obce Lovinobaňa je obec zložená z dvoch častí – územných celkov: Lovinobaňa a Uderiná, ktoré majú vlastnú štruktúru katastrálnych území. Z celkovej spoločnej výmery katastrálneho územia (21 129 909 m²) predstavuje orná pôda spolu 5 250 009 m². Celkové členenie pre obidve katastrálne územia celku Lovinobaňa:

Rozlohu a rozdelenie charakteru pozemkov v obci Lovinobaňa a Uderiná dokumentujú nasledujúce tabuľky a graf č.1.

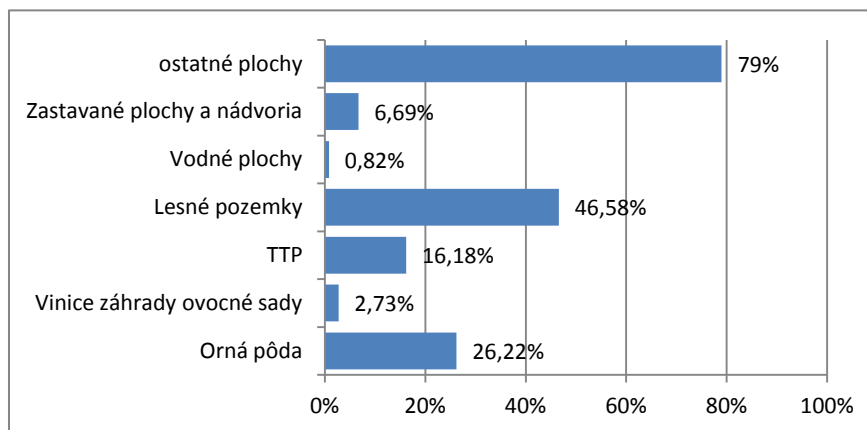
Tabuľka 7: Druhy pozemkov v obci Lovinobaňa

Obec	č. K.Ú.	Celková výmera [m ²]	ZÚO	mimo ZÚO
Lovinobaňa	833215	21129909	1497471	19632438
Uderiná	866261	100%	7,09%	92,91%

Celková výmera[m ²]	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvoría	Ostatné plochy
21129909	9534332	9842025	173441	1413342	166769
100%	45,12%	46,58%	0,82%	6,69%	0,79%

Celková výmera m ²	Orná pôda	Vinice záhrady ovocné sady	TTP	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvoría	ostatné plochy
21129909	26,22%	2,73%	16,18%	46,58%	0,82%	6,69%	0,79%

Zdroj: www.lovinobana.sk

Graf 1: Druhy pozemkov v obci Lovinobaňa

Zdroj: vlastné spracovanie

1.3.5 Klimatické podmienky

Územie Revúckej vrchoviny a okraj Stolických a Veporských vrchov, patrí do teplej, severná a severozápadná časť do mierne teplej a mierne vlhkej klimatickej oblasti. Klimaticky územie Lovinobane patrí do mierne teplej, mierne vlhkej vrchovinovej oblasti. Severovýchodná časť územia do oblasti mierne chladnej.

Priemerná ročná teplota je + 7 – 8 °C, priemerný ročný úhrn zrážok dosahuje 600-700 mm. Najchladnejším mesiacom je január (-2 až -5°C), počet dní so snehovou pokrývkou kolíše od 70-90 dní, najteplejším mesiacom je júl, kedy sa udržiava teplota medzi 16 a 20,2°C. Postupne však vplyvom otepľovania rastie. Viac ako 50 dní v roku je priemerná teplota 25 °C. Prevláda severozápadný vietor, ktorý sa najčastejšie vyskytuje v jarnom a letnom období. Bezevetrie najčastejšie v zime, najmenej na jar. V horských polohách prevláda východný a západný vietor, a to najviac v zime a jeseni a najmenej v lete a na jar.

1.3.6 Hydrologické podmienky

Územie Lovinobane z hydrogeografického hľadiska patrí do povodia horného toku rieky Ipeľ. V Lovinobanskej a Málinskej brázde sa nachádzajú väčšie zásobárne podzemných vôd. Väčšie zásoby podzemných vôd sa viažu na pukliny vo vápencoch, zlepencoch, dobre zvodnené sú štrky a piesky riečnych nív. Smer prúdenia podzemných vôd je zo severu na juh.

Obcou Lovinobaňa preteká vodný tok Krivánsky potok s maximálnymi prietokmi v mesiaci február a apríl, hlavne z dôvodu snehového odtoku. V mesiacoch september a október sú prietoky minimálne. V juhozápadnej časti obce sa do Krivánskeho potoka z pravej strany vlieva Budinský potok a zľava od východu potok Salajka. V minulosti pretekal obcou i mlynský jarok pritekajúci od Dobroče a Mýtnej, v súčasnosti je tento tok zregulovaný a severozápadne od obce sa vlieva do Krivánskeho potoka. Do Krivánskeho potoka sa vlieva i Zahnutý potok tečúci cez Uderinú a potok Uderianka, ktorá sa vlieva pri obci Podrečany tiež do Krivánskeho potoka. V blízkosti dotknutej lokality sa nachádza priehradná nádrž Ružiná, ktorá bola vybudovaná v roku 1973 na Budinskom potoku. Nádrž zásobuje aj Krivánsky potok, potrubím z nádrže Mýtne

Na území Lovinobane sa nenachádza žiadne vodohospodársky chránené územie ani ochranné pásmo vodárenských zdrojov. Erózna činnosť tokov je v súčasnosti stabilizovaná.

Nie sú tu registrované, ani evidované žiadne zdroje minerálnych alebo termálnych vôd aj keď v okrese Lučenec je registrovaných 14 minerálnych prameňov, charakterizovaných ako slabominerali-

zované hydrogén-uhlíčanové studené hypotonické vody. Minerálne pramene typu železnaté a uhlí-
čité sa vyskytujú aj v okolí Málinca, Poltára a Dobroče.

1.3.7 Fauna a flóra

Flóra a vegetácia

Z hľadiska fyto geografického členenia Európy je riešené územie začlenené do oblasti Holar-
ktis, podoblasti Eurosibírskej, provincie Stredoeurópskej. Z fyto cenologického hľadiska patrí riešené
územie do, oblasti západokarpatskej flóry (Carpathicumoccidentale); obvodu predkarpatskej flóry
(Praecarpathicum); okresu Slovenské stredohorie.

Pôvodnú potenciálnu prirodzenú vegetáciu na území Lovinobane tvoria jaseňovo-brestovo-
dubové lesy, jelšové, dubovo-hrabové lesy, dubové a dubovo-cerové lesy. V porastoch je najviac za-
stúpená jelša lepkavá, vrba popolavá, krušina jelšová , vrba päťtyčinková, breza bradavičnatá, breza
plstnatá. V blízkosti vodných tokov hlavne pozdĺž Krivánskeho potoka boli mapované lužné lesy nížin-
né. Vegetácia toku Krivánskeho potoka a v okolí jeho brehov a aluviálnych lúk môžeme pozorovať
jelšové a vrbovo - topoľové lesy. Zo stromov sa tu vyskytuje osika, topoľ biely, vrba biela, vrba krehká.

V niektorých častiach územia je vegetácia tvorená drevinovou sekundárnou vegetáciou, pio-
nierskymi a ruderalnými druhmi rastlín a náletovými pionierskymi druhmi drevín. Ráz nelesnej vege-
tácie vytvárajú spoločenstvá výrazne zmenené atropogénnou činnosťou. Veľká časť plochy bola v
minulosti vyrúbaná a ponechaná na samovývoj (v súčasnosti ruderalne biotopy rúbanísk s prevahou
bylín a tráv, miestami už s prevahou drevín, biotopy invázných neofytov a nepôvodných drevín). Prí-
tomné sú viaceré druhy ruderalov, burín, či druhov zavlečených.

Z poľnohospodárskych plodín sú typické pre túto oblasť obilniny (pšenica, raž, ovos), zemiaky,
repka ozimná, kukurica. V dôsledku urbanizácie územia je súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej
vegetácii výrazne zmenený. Základ vegetácie v obci Lovinobaňa tvoria pásy sprievodnej vegetácie
individuálnej bytovej výstavby. Pri domoch v obci Lovinobaňa sú záhrady, kde sú najčastejšími stro-
mami čerešne, slivky, jablone a hrušky.

Fauna

Podľa členenia územia Slovenska na živočíšne regióny, patrí posudzované územie do provin-
cie Karpaty; oblasti Západné Karpaty; obvodu vnútorného; okrsku južného. Z hľadiska živočíšstva
patrí územie do palearktiskej zoogeografickej oblasti, eurosibírska podoblasť - zóna listnatých stro-
mov a zóna stepí. Vďaka výškovej členitosti a rôznorodosti územia sa tu vyskytujú rôzne živočíšne
spoločenstvá

V okolitých lesoch je dosť diviakov, vyskytuje sa aj jazvec, kuny a veвериčky. Nachádzajú sa tu aj potkany a tchory. Lovinobanský chotár je bohatý aj na poľovnú zver – srstnatá škodná zver: medveď, vlk, rys, líška, kuna, divá mačka, lasica, ako aj srstnatá úžitková zver: jeleň, srnec, diviak, zajac. Okrem toho z pernatej zveri je možné v tejto oblasti vidieť výra, sovu, jastraba, myšiaka, všetky druhy krkavcovitých vtákov a prechodne aj menšie druhy sokolov. V lete sú to sláviky, sýkorky, kukučky a ďatle, ale aj jarabice a prepelice. V zimných mesiacoch je výskyt vtáctva obmedzený, ale aj napriek tomu sú v obci straky, vrany a sojky. V obci hniezdi aj bocian čierny, ktorý sa vzácne vyskytuje na Slovensku.

Na lúkach a pastvinách sa vyskytujú rôzne druhy hmyzu – kliešť obyčajný, ucholak obyčajný, svrček lesný, mravec čierny, mravec lesný, osa obyčajná, sršeň obyčajný, viacero druhov z rodu bystrušiek, chrúst obyčajný, roháč obyčajný, z motýľov babôčka pávoooká. V lete je príznačný výskyt plazov: jašterica obyčajná, užovka obyčajná, ale aj vretenica jedovatá, ktorá však na človeka neútočí.

Medzi kriticky ohrozené živočíchy patrí napríklad mlok veľký, jašterica zelená, užovka stromová. Medzi vzácne druhy radíme včelárika zlatého, svrčiaka slávikovitého, netopiera veľkouchého, holuba hrivnáka, jastraba krahulca, sokola sťahovavého, raka skalného.

1.3.8 Krajinný obraz, scenéria

Územie obce Lovinobaňa je tvorené troma krajinnými subtypmi:

- ❖ sídelno-urbanizovanou,
- ❖ poľnohospodárskou
- ❖ lesnou,

Tieto sa v krajinnom priestore prelínajú a navzájom ovplyvňujú. Reprezentujú prírodné krajinnotvorné prvky, pohľady a sú jedným z najvýznamnejších faktorov ovplyvňujúcich krajinný obraz a scenéria.

V obci Lovinobaňa prezentujú prírodné dominanty, ktoré sú v okolí zastúpené v lesnom poraste a predstavujú:

- ❖ kopec Sedem chotárov na kóte 602,20 m n. m.,
- ❖ kopec Hrabáky na kóte 565,90 m n. m.,
- ❖ kopec Maťašovie vrch na kóte 506,00 m n. m.,
- ❖ Divínsky háj, ktorý je súčasťou katastrálneho územia obce Divín.

2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technická infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce, z pohľadu obyvateľov má dôležitý význam, nakoľko determinuje kvalitu ich života. Nedostatočná technická infraštruktúra obmedzuje rozvoj miest a obcí, je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Niektoré údaje v tejto kapitole mohli byť odvodené len z roku 2011, zo sčítania ľudu SODB 2011.

2.1 Zásobovanie pitnou vodou

V obci Lovinobaňa zabezpečuje dodávku pitnej vody pre obyvateľov, miestne podnikateľské prevádzky a objekty občianskej vybavenosti verejný vodovod. Obec má vybudovaný rozvod pitnej vody od roku 1960 a miestna časť Uderiná od roku 2010, zo zdroja Hriňová. Vodovod prevádzkuje Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, VEOLIA, a.s. Lučenec. Prívodné potrubie privádza vodu do verejnej vodovodnej siete zo skupinového vodovodu Hriňová -Lučenec - Filakovo. Jednotlivé nehnuteľnosti sú zásobované touto pitnou vodou prostredníctvom vodovodných prípojok. Pitnou vodou z verejného vodovodu je zásobovaných 545 bytov obce Lovinobaňa, čo predstavuje 71,34 %. V obci nie je žiadny rozhodujúci odberateľ vody, ktorý by odoberal aspoň 5 % objemu dodávanej vody.

- ❖ priemerná denná potreba = 0,43 m³
- ❖ maximálna denná potreba = 0,688 m³
- ❖ maximálna hodinová potreba = 0,014m³
- ❖ ročná potreba vody = 157,0 m³

Na území obce sa toho času nenachádza iný verejne využívaný vodný zdroj. Vzhľadom na existujúcu kapacitu vodného zdroja a predpokladaný demografický vývoj do r. 2025, sa neočakávajú ďalšie problémy so zásobovaním obce pitnou vodou. V obci Lovinobaňa nie je vybudovaný vodovod úžitkovej vody a ani sa s vybudovaním takého vodovodu neuvažuje.

2.2 Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V časti obce Lovinobaňa je vybudovaná sčasti verejná jednotná kanalizácia na odvádzanie splaškových a dažďových vôd, prostredníctvom ktorej je napojených cca 2/3 územia obce na miestnu ČOV. Tvorí ju podzemná stoková sieť, ktorá je celej obci gravitačná. Počet prípojok na kanál je 136 domov.

Kde existuje len dažďová kanalizačná sieť a napojenie na ČOV nie je možné, majú obyvatelia vybudované septiky, žumpy alebo domáce čističky odpadových vôd.

Tabuľka 8: Typy kanalizačného systému

Typ kanalizačného systému					
Prípojka na kanalizačnú sieť	Septik (žumpa)	Domáca čistička odpadových vôd	Bez kanalizácie a septiku	Nezistený	Spolu
136	257	4	14	97	508

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

2.3 Elektrická rozvodná sieť

Obec Lovinobaňa je zásobovaná elektrickou energiou na základe zmluvy so SEZ Žilina. Celková elektrifikácia obce, bola urobená v povojnových rokoch. Elektrická energia je do obce privádzaná prostredníctvom VN linky 22 KV a prostredníctvom miestnych transformačných staníc. Správcom energetickej siete sú Stredoslovenské energetické závody, a.s. Lučenec.

Verejné osvetlenie v obci je vzdušné, káblové. V časti Lovinobaňa bol v r. 2015 realizovaný projekt „Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia“ financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ. V miestnej časti Uderiná a osade Dolné Fafáky sú nové svietidlá s úspornými žiarivkami. Verejné osvetlenie je namontované na stĺpoch vzdušného vedenia NN. V časti Lovinobaňa je 202 svetelných bodov. V miestnej časti Uderiná a osade Dolné Fafáky je 43 svetelných bodov. Verejným osvetlením je pokryté 100% obce.

2.4 Rozvod plynu

V obci je vybudovaná rozvodná sieť plynu. Plynifikácia obce bola ukončená v roku 2006 a plynifikácia domácností je na rôznej úrovni. Vyplýva to jednak z dopytu obyvateľov a jednak z charakteru osídlenia. V súčasnosti je v obci Lovinobaňa 47,12% domácností plynifikovaná, na plyn je napojených 360 domácností. Plynom kúri 360 domácností. Ostatné objekty sú vykurované tuhým palivom alebo elektrickou energiou.

2.5 Telekomunikácie a IT

Obec Lovinobaňa prislúcha do MTO Lovinobaňa a uzlového telefónneho obvodu UT Lučenec TTO Banská Bystrica. Do obce je privedený telekomunikačný signál spoločnosťou T-Com, a.s. Technické riešenie predstavuje vedenie diaľkovými telekomunikačnými obtokáblami, ktoré vychádzajú zo Zvolena smerom na Lučenec. Účastnícke stanice v obci využívajúcich pevnú linku, tzn. vedenú káblom.

Telekomunikačné siete sú zastúpené pevnou a mobilnou sieťou spoločnosti Slovak Telekom, mobilnou sieťou spoločnosti Orange Slovensko a spoločnosti O2.

Miestna telekomunikačná sieť v obci je realizovaná zemnými úložnými káblami, ktoré sú vyvedené na účastnícke rozvádzače, umiestnené na telefónnych stĺpoch a vedené cez strešníky k jednotlivým účastníkom telekomunikačnej siete.

2.5.1 Mobilní operátori

V obci je možné využívať aj bezdrôtové telekomunikačné siete, tzn. mobilné,. Vzhľadom na umiestnenie vykrývača Háj je pokrytie signálom všetkých troch mobilných operátorov – Orange, T-mobile, O2 na dobrej úrovni.

Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné

- ❖ T - mobile 100 %,
- ❖ Orange 100 %,
- ❖ O2 cca. 100 %.

2.5.2 Poštové služby

Pobočka Slovenskej pošty je umiestnená v samostatnej budove. Z hľadiska poskytovania poštových služieb, obec patrí organizačne pod Hlavnú poštu Lučenec.

2.5.3 Televízia

Obec má prostredníctvom televízneho vykrývača na kopci Háj zabezpečený televízny signál na prijateľnej a uspokojivej úrovni. V obci je možné sledovať televízne kanály verejnoprávnej televízie, ako aj niektorých súkromných spoločností. Obec nemá káblovú televíziu, jednotlivé domácnosti a

bytové domy si vybudovali vlastné satelitné systémy, prípadne využívajú ponuky komerčných dodávateľov.

2.5.4 Internet

Z hľadiska rozšírenia informačných technológií je v obci prístup na vysokorýchlostný internet.

V obci je niekoľko možností pripojenia na internet

- ❖ káblom – cez spoločnosť T-com, tzv. dsl pripojenie,
- ❖ bezdrôtové pripojenie prostredníctvom mikrovlnného vysielania zabezpečuje súkromný podnikateľ Air – Net Elektronik – J. Baláž,
- ❖ mobilný internet, ktorý poskytujú mobilní operátori .

2.5.5 Miestny verejný rozhlas

V obci je zavedený aj miestny verejný rozhlas pre informovanie obyvateľov obce. Sieť verejného rozhlasu v obci je vedená závesnými metalickými káblami upevnenými na stĺpoch miestneho rozhlasu - 40 stĺpov a ukončená reproduktormi. Technológia a ústredňa sú umiestnené v budove obecného úradu odkiaľ je aj obsluhovaná. Verejný rozhlas by bolo potrebné rekonštruovať na modernejší.

2.5.6 Informačné systémy v obci

V obci Lovinobaňa v súčasnom období neexistujú a nevyvíjajú činnosť žiadne informačné systémy v zmysle turistických informačných kancelárií či verejne prístupných priestorov na internet.

2.6 Bytový a domový fond

Bývanie je základná ľudská potreba, ktorá by mala byť uspokojovaná na úrovni adekvátnej celkovému stupňu sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti. Úroveň bývania výrazne ovplyvňuje kvalitu života občanov. Stav, vybavenosť a štruktúra domového a bytového fondu, je významným ukazovateľom kvality života obyvateľov v obci a je zároveň aj ukazovateľom jej rozvojového potenciálu. Úroveň bývania ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl a pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Väčšina rodinných domov a bytových domov v obci bola postavená do roku 1991, kedy bol zaznamenaný najväčší stavebný rozmach a bolo postavených (48,03 %) všetkých domov. Po roku 1991 nastalo výrazné zníženie bytovej výstavby, keď sa postavilo len (8,07 %) nových domov.

Ak je záujem do obce prilákať mladé rodiny a stabilizovať tak demografický vývoj, je potrebné zabezpečiť podmienky pre rozvoj bývania na požadovanej kvalitatívnej úrovni a zároveň cenovo dostupné pre obyvateľov.

Základné údaje o počte domov, bytov, štruktúre ich vlastníctva, o priemernom veku a o počte neobývaných domov boli čerpané z údajov sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011, spolu za časti obce:

1. Lovinobaňa,
2. Lovinobaňa - Magnezitka I
3. Uderiná

Z hľadiska vybavenosti trvale obývaných bytov, bolo v obci Lovinobaňa (79,84%) vybavených vodovodom v byte, buď zo spoločného alebo vlastného zdroja, (0,52 %) má vodovod mimo bytu, (2,09%) nemalo vodovod a (17,54%) nebolo zistené. Na kanalizáciu bolo napojených (26,77%) trvale obývaných domov, (50,59%) má vlastný septik, (0,79%) obývaných domov má vlastnú čističku. Kúpeľňou, alebo sprchovacím kútom bolo vybavených (76,70 %), splachovacím záchodom (72,64%) a plynom zo siete (35,40%) trvale obývaných bytov.

Tabuľka 9: Domový a bytový fond

Domy spolu	508
Domy obývané	439
Domy nespôsobilé na bývanie	69
Rodinné domy	473
Bytové domy	19
Ostatné	12
Nezistené	4
Domy postavené do roku 1945	123
Domy postavené od 1945 do 1990	244
Domy postavené od roku 1991	41
Nezistené	100
Byty spolu	764
Byty obývané	678
Byty neobývané	84
Nezistené	2
Byty vykurované plynom	361
Byty vykurované elektrinou	20
246	75
Byty bez kúrenia	3
Nezistené	134

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

2.7 Doprava

Základným predpokladom rozvoja každého regiónu je jeho dostupnosť. Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v obci a jej okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov a jednak ovplyvňuje hospodársky rozvoj regiónu, ale aj spôsob života a životnú úroveň jeho obyvateľov.

Obec Lovinobaňa je výhodne dopravne napojená na cestné siete. Leží na hlavnej ceste I. triedy č. I/50 spájajúcej Košice s Bratislavou južnou trasou (E 571). Cez obec vedie hlavná železničná trať č. 160 – južný ťah Zvolen – Fiľakovo – Košice celoštátneho významu,

2.7.1 Miestne komunikácie

Pripojenie obce na regionálnu cestnú sieť zabezpečuje predovšetkým cestná komunikácia prvej triedy I/50, ktorá je dopravnou osou Slovenska v smere východ – západ.

Miestne komunikácie zahŕňajú obecné komunikácie aj poľnohospodárske cesty. Dĺžka miestnych komunikácií je 17 km, z toho bezprašné sú v dĺžke 16 km. Chodníky sú v dĺžke 5,2 km v kategórii bezprašné.

Obrázok 8: Regionálna cestná sieť

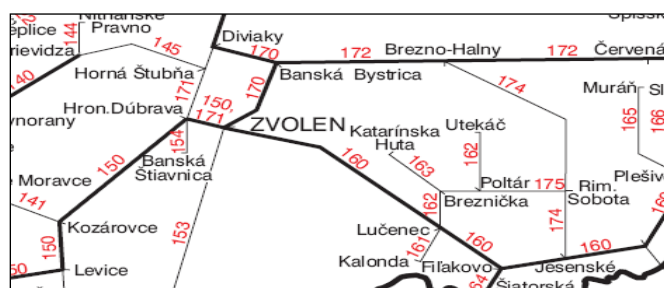
Zdroj: <http://www.cdb.sk>

2.7.2 Železničná doprava

Cez obec vedie hlavná železničná trať č. 160 – južný ťah Zvolen – Fiľakovo – Košice celoštátneho významu a priamo spája územie aj s Maďarskou republikou. Je to neelektrifikovaná jednokoľajná, na niektorých úsekoch dvojkolejná železničná trať s rozchodom koľají 1 435 mm. Táto železnica, je významným železničným uzlom, umožňujúcim spojenie obce s ďalšími dôležitými miestnymi a medzinárodnými železničnými linkami.

Trať vznikla prepojením úsekov, vybudovaných počas Rakúsko-Uhorska. Úsek Lučenec – Zvolen bol sprevádzkovaný 18. júna 1871. V súčasnosti je v pracovné dni vykonaných priemerne okolo 10 spojov smerom na mesto Lučenec a naopak. V obci sa nachádzajú dve vlakové zastávky – jedna len osobná, a jedna aj nákladná.

Obrázok 9: Mapa železničnej trate č.160 Lučenec - Zvolen

Zdroj: www.zsr.sk

Mapka ukazuje trať č.160, Lučenec - Zvolen.

2.7.3 Autobusová doprava

Vzhľadom na polohu obce pozdĺž hlavného cestného ťahu prvej triedy I/50, cez obec prechádzajú aj diaľkové, medzištátne autobusové linky a linky miestneho charakteru.

Verejná doprava je zabezpečovaná spoločnosťou SAD Lučenec, a.s., ale aj rôzne komerčné spoločnosti, celkovo prevádzkujú 17 diaľkových a medzištátnych liniek. Okrem toho z obce odchádza aj 6 liniek miestneho charakteru. Na zastávke SAD zastavujú autobusové spoje, ktoré prechádzajú obcou a pokračujú do ďalších obcí.

2.7.4 Cyklistická doprava

Obcou nevedie žiadny oficiálne evidovaný chodník ani cyklotrasa.

3 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Medzi základné prvky občianskej vybavenosti patri školstvo, zdravotnícke a sociálne služby a možnosť kultúrneho a športového vyžitia.

3.1 Zdravotnícka infraštruktúra

Zdravotný stav je súhrnom fyzického, psychického a sociálneho zdravia. Sledovanými ukazovateľmi stavu zdravia populácie a systému zdravotníctva sú predovšetkým stredná dĺžka života a predčasná úmrtnosť.

Efektivitu a kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti determinuje v značnej miere nedostatočná dostupnosť zdravotnej starostlivosti. Dostupnosť kvalitných zdravotníckych služieb je jedným z dôležitých indikátorov celkovej kvality života obyvateľov.

Obyvateľom obce Lovinobaňa je poskytnutá základná odborná starostlivosť. Dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce zabezpečujú samostatné ambulancie v obci.

- ❖ Ambulancia všeobecného lekára pre dospelých,
- ❖ Neštátne zdravotnícke zariadenie pre deti a dorast
- ❖ Neštátna zubná ambulancia

Okrem toho je v obci aj predajňa liekov a liečiv – lekáreň.

V mestách, Lučenec a Detva je zabezpečovaná odborná zdravotná starostlivosť v nemocniciach.

Oblasť rýchlej záchranej zdravotnej služby zabezpečuje spoločnosť Falck Záchranná a.s..

3.2 Sociálna infraštruktúra

Obec nemá zriadené, ani v nej nepôsobí žiadne sociálne zariadenie. Sú poskytované len niektoré služby sociálneho charakteru, najmä opatrovatelstvo, rozvoz stravy a TSP.

Fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce by bolo vzhľadom na výšku rozpočtu obce ekonomicky neúnosné.

3.2.1 Zariadenia sociálnych služieb

Sociálne služby sú pre obyvateľov obce poskytované v okolitých sociálnych zariadeniach.

Tabuľka 10: Zariadenia sociálnych služieb v ktorých sú poskytované služby obyvateľom Lovinobane

Sociálna služba	Počet klientov z obce
Opatrovateľská služba – dospelí -seniori	
• IA MPSVR Bratislava	1
• Istota, n.o. Lučenec	2
• Seniorka Zvolen	1
Denný stacionár	
• Dúhový domček	1
• Alžbetka	1
Zariadenia pre seniorov	
• Hriňová	1
• Osušie – Dom Lazar	1

Zdroj: Vlastné spracovanie

Kapacita týchto zariadení je limitovaná a v súlade s demografickými predpokladmi o raste záujemcov o poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti, hlavne pre vekovú skupinu generácie starších a odkázaných obyvateľov obce, bude potrebné riešiť vhodné podmienky pre rozvoj v tomto smere orientovaných zariadení v rámci regiónu v spolupráci ostatnými obcami regiónu, prípadne mikroregiónu.

3.2.2 Sociálnoprávna ochrana detí

Slovenská republika je zmluvnou stranou Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý je z tohto dôvodu súčasťou nášho právneho poriadku. Okrem samostatnej úpravy sociálnoprávnej ochrany detí v zákone č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o SPODaSK“), ktorá upravuje konkrétny výkon opatrení pre pomoc deťom žijúcim mimo vlastnej rodiny, má pre rozbor právnych podmienok podstatný význam aj úprava rodinného práva - zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), ako aj zákon upravujúci procesný postup súdov, teda zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Opatrenia na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine sú v pôsobnosti obcí a obce majú v pôsobnosti aj niektoré opatrenia na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov. V prí-

padoch závažných problémov v rodine, sú opatrenia už v pôsobnosti štátnych orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Súd môže iba výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia (§ 54 Zákona o rodine)

Do výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately možno zapájať aj neštátne a akreditované subjekty. Obec Lovinobaňa má v súčasnom období umiestnených 7 detí v detských domovoch, príp. v profesionálnej rodine.

Tabuľka 11: Detské domovy, v ktorých sú umiestnené deti z obce

Názov zariadenia, sídlo	Umiestnenie	Počet detí z obce
Detský domov	Rimavská Sobota	4
Detský domov Pastelka	Vidiná	3

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.3 Obchodné služby

V obci je priemerná ponuka v oblasti služieb a obchodu, a len veľmi skromná druhová škála obchodno-obslužnej vybavenosti. V obci sa nachádzajú nasledovné druhy predajní:

Tabuľka 12: Typy predajní, v ktorých sú poskytované služby obyvateľom Lovinobane

Druh služby	Počet prevádzok
predajňa potravín	2
predajňa nepotravinárskeho tovaru	5
predajňa zmiešaného tovaru	4
pohostinstvá	6
Predajňa motorových vozidiel	1
predajňa súčastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	1
predajňa zariadenia pre opravu a údržbu motorových vozidiel	1

Zdroj: Vlastné spracovanie

Okrem toho sa v obci nachádzajú druhy služieb ako kaderníctvo, kvetinárstvo a iné.

V obci sa prejavuje vplyv komunikačnej blízkosti okresného mesta Lučenec a možnosť využitia širokej ponuky disponibilných obchodných sietí BILLA, TESCO, Kaufland a COOP Jednota a celková široká druhová škála obchodno-obslužnej vybavenosti. Obec je pravidelne zásobovaná aj mobilnými a pravidelnými predajmi na určených trhovách miestach. Čerpacia stanica pohonných hmôt, sa v obci nenachádza.

3.4 Turistický ruch

Z hľadiska turistiky obec Lovinobaňa nemá v súčasnosti merateľný význam. V obci nie je žiadne zariadenie cestovného ruchu. Existujú predpoklady pre podnikateľské aktivity v oblasti CR charakteru letnej turistiky, cykloturistiky, v niektorých formách ako jazdecká turistika, resp. prímestská rekreačia v prírodnom prostredí. Vhodné sú aj agroturistické aktivity na blízkych poľnohospodárskych, resp. farmárskych dvoroch. Obec Lovinobaňa má ale malý potenciál neobývaných domov.

Možnosti letného turizmu v okrese Lučenec poskytuje predovšetkým oblasť okolo blízkej vodnej nádrže Ružiná, ktorá je známa predovšetkým prekrásnou prírodou a dobrými službami. Je tam chatová oblasť využívaná nielen turistami z tuzemska, ale aj zo zahraničia. Rekreačné stredisko Ružiná je tiež miestom pravidelného konania tradičných slovenských letných hudobných festivalov.

Zimný turizmus je možné využiť možnosti v horskom prostredí Látky, Kokava Línia, Háj sú k dispozícii početné vybudované lyžiarske svahy. Okrem toho Kokavsko núka možnosti aj pre cyklistov. Miestne trasy sú akoby šité na mieru pre horské bicykle.

3.5 Inštitúcie

V obci sa nachádzajú obvyklé inštitúcie ako obecný úrad, kultúrne domy, pošta, hasičská zbrojnica, márnica, čistička odpadových vôd, cintorín, dom služieb, základná škola a materská škola.

V obci je zriadená aj policajná stanica. V obci nie sú žiadne bankové inštitúcie, tieto služby poskytujú obyvateľom obce v blízkom okresnom meste Lučenec, prípadne na miestnej pošte, ktorá v mnohých prípadoch supluje pozíciu hlavne Poštovej banky, a.s..

Tabuľka 13: Príslušnosť k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠSS	
Sídlo daňového úradu	Lučenec
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Lovinobaňa
Sídlo príslušného Okresného súdu	Lučenec
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Lučenec
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Lučenec
Sídlo Územnej vojenskej správy	Lučenec
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Lučenec
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Lučenec

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.5.1 Samospráva

Obecný úrad a Starosta obce reprezentujú zariadenia verejnej správy a administratívy. Obecný úrad sídli v budove postavenej v období pred II. svetovou vojnou.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Lovinobaňa. O oblasť rozvoja sa starajú starosta obce a poslanci obecného zastupiteľstva, ktorí na základe pravidelných plánovaných zasadnutí, smerujú rozvoj obce. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 9 členov a sú tu zriadené obecné komisie ako:

- ❖ Kultúrna komisia,
- ❖ Športová komisia,
- ❖ Stavebná komisia,
- ❖ Finančná, škodová a likvidačná komisia,
- ❖ Komisia na ochranu verejného poriadku.

Z hľadiska administratívnych kapacít je obec limitovaná svojou veľkosťou a dostupnými zdrojmi.

Obec zamestnáva 4 administratívne pracovníčky. Pri príprave a manažmente projektov určených na rozvoj obce, využíva obec hlavne služby externých spolupracovníkov. V prípade časovo, finančne a organizačne menej náročných aktivít plnia túto úlohu pracovníci obecného úradu a starosta obce.

Do majetku obce Lovinobaňa patria nasledovné budovy:

- ❖ budova obecného úradu,
- ❖ kino - kultúrny dom
- ❖ požiarna zbrojnica,
- ❖ márnica,
- ❖ klub dôchodcov,
- ❖ dom služieb,
- ❖ budovy ZŠ,
- ❖ materská škola,
- ❖ kotolňa,
- ❖ budova obecného úradu Uderiná,
- ❖ čistička odpadových vôd,
- ❖ kultúrny dom Uderiná,

- ❖ futbalový štadión.

Ďalej sú to:

- ❖ miestne komunikácie a chodníky,
- ❖ sieť verejného osvetlenia,
- ❖ kanalizačná sieť,
- ❖ vodovod,

Z hnuiteľného majetku obec Lovinobaňa vlastní:

- ❖ požiarna motorová striekačka – 2 ks,
- ❖ požiarna auto AVIA,
- ❖ traktor ZETOR XO11 a Zetor Major
- ❖ požiarna auto LIAZ,
- ❖ osobný automobil Peugeot 308 a Niva Chevrolet.

3.5.2 Hasičská zbrojnica

Obec Lovinobaňa má dve vlastné protipožiarne jednotky, ktoré pracujú na báze dobrovoľnosti. Okrem toho má aj vlastné požiarna zásahové auto a dve požiarna motorové striekačky. Dobrovoľné požiarna jednotky majú cca 25 členov. Tvoria ich občania obce Lovinobaňa a Uderiná.

Hasičská zbrojnica bola postavená okolo r. 1950. Služi miestnemu DHZ, ktoré aktívne v obci funguje. Vyžaduje si rekonštrukciu fasády, výmenu okien a výjazdovej brány.

3.5.3 Dom smútku

V obci Lovinobaňa nie je vybudovaný dom smútku.

3.5.4 Obecný cintorín

Obec disponuje vlastným cintorínom, kde občanom prenajíma hrobové miesta. Na tieto miesta sa vzťahuje „Prevádzkový poriadok pohrebiska obce Lovinobaňa (Cintorínsky poriadok)“. O prevádzku a poriadok na cintoríne sa stará Obec Lovinobaňa. Na cintoríne bola opravená, spevnená prízjazdová cesta a vybudované parkovisko. Obec nemá digitálne spracovanie hrobových miest.

3.6 Kultúra, vzdelanie a šport

Kultúra vytvára kultúrny systém spoločnosti. V jej prejavoch sú vyjadrené prijaté normy a hodnoty. Predstavujú aj všeobecne uznané a overené kvality, kultúrne vzorce oceňované v národe, v sociálnej, etnickej skupine, či pospolitosti. Kultúra v obci je samozrejmom a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti tejto obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu. Kultúra plní aj dôležitú sociálnu funkciu. Prispieva k sebaidentifikácii občanov ako slobodných jedincov - individualít a k identifikácii občanov so spoločnosťou, v ktorom žijú, s obcou, regiónom i samotným štátom. Táto úloha kultúry má významný motivačný efekt. Participácia na kultúre vytvára zmysluplnú náplň voľného času, a preto je aj dôležitým preventívnym faktorom pred páchaním protispoločenských, či sociálno-patologických javov – ako je kriminalita, alkoholizmus, drogové závislosti, gamblerstvo a pod., ktorými je ohrozená predovšetkým mládež.

Obce ako územné samosprávne subjekty vykonávajú pôsobnosť verejnoprávneho charakteru vo veciach kultúry v rozsahu ustanovenom zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v rozsahu ustanovenom osobitnými zákonmi. Podľa novely zákona o obecnom zriadení z 2. októbra 2001, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2002, obec zabezpečuje výstavbu a údržbu kultúrnych zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce. Utvára podmienky na kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť; zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov a vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

3.6.1 Kultúrna infraštruktúra

V obci sa nachádzajú 4 kostoly. Dva sú v časti Lovinobaňa a dva v časti Uderiná. V každej časti je jeden katolícky a jeden evanjelický kostol. Tak isto v každej časti je jeden cintorín, avšak dom smútku absentuje. V kostoloch sa vykonávajú 2x denne služby Božie.

V obci sa nenachádzajú žiadne pamiatky ľudového staviteľstva, pamiatky a pamätihodnosti (zvonica, významná hrobka, sochy a busty významných rodákov obce a pod.).

Obec má 3 kultúrne domy. Jeden sa nachádza pri bývalom výrobnom podniku Lovinit, a. s., druhý v centre obce a tretí v miestnej časti Uderiná. Objekt pri „magnezitke“ sa v súčasnom období nevyužíva. Druhý objekt predstavuje kultúrno-osvetové zariadenie – kino s viac účelovou sálou s kapacitou 220 sedadiel. Kultúrny dom v Uderinej slúži pre podobné účely ako ten v centre obce

Lovinobaňa. Vlastný kultúrny dom situovaný v centre obce, ktorý kapacitne vyhovuje súčasným potrebám obce a môže plniť niektoré účelové funkcie kultúry a osvetu pre rôzne vekové skupiny obyvateľov.

V obci sú aj dve verejné knižnice, ktoré zabezpečujú potreby čitateľov v obci. Poskytujú svoje služby počas pracovného týždňa. Jedna knižnica je v kultúrnom dome v Uderinej a druhá je situovaná v budove obecného úradu v Lovinobani. Okrem výpožičných a iných knižničných služieb neposkytuje verejne prístupný internet.

Obec Lovinobaňa vydáva miestne obecné noviny Lovinobanský občasník, vedie zápisy vo svojich obecných kronikách a pamätných knihách, v ktorých sú zachytené významné udalosti obce, ako zápisy a uvedenie do života novonarodených detí, okrúhle výročia a jubileá obyvateľov obce, či okrúhle výročia svadieb.

O obci Lovinobaňa bola vydaná vr. 1986 publikácia „Lovinobaňa“, ktorej autorom bol PhDr. Pavol Žigo. O obci Uderiná vyšla monografie „Z histórie Uderinej“ od autora PhDr. Jozefa Drenka.

Kultúrne a historické pamiatky

Zaujímavým architektonickým objektom je neskoroklasicistický evanjelický Kostol postavený v roku 1863 na mieste pôvodne gotického kostola, s oltárnym obrazom od P. M. Bohúňa z roku 1860. A taktiež nový rímskokatolícky Kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1994. V časti Uderiná sa nachádza evanjelický kostol z roku 1837 postavený v neskorom románskom štýle ako obdĺžniková stavba, pred ktorou je vysunutá veža kostola. Dôsledkom zlého stavu bol v roku 1972 v tomto kostole vymenený Drevený oltár za nový. V časti Uderiná sa nachádza zaujímavosti ako je Husitská hradba, či Židovský cintorín. V obci Lovinobaňa sa ešte nachádzajú Pamätník padlým z r. 1975, ktorý je situovaný v strede obce a Pamätná tabuľa Gáberovcov.

Zákomom č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu sa zmenil systém evidencie pamiatkového fondu. Podľa tohto zákona sa kultúrne pamiatky a národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok považujú za "národné kultúrne pamiatky" (NKP).

V zozname Pamiatkového úradu Slovenskej republiky je v obci Lovinobaňa ako Národná kultúrna pamiatka uvedená „**Pamätná tabuľa**“ odhalená v roku 1946 na počesť založenia Revolučného národného výboru a Okresného revolučného národného výboru, umiestnená na budove Klubu dôchodcov v Lovinobani

Podľa aktuálnej databázy Ústredného zoznamu pamiatkového fondu – register nehnuteľných kultúrnych pamiatok, sa na území obce Lovinobaňa nenachádzajú už žiadne iné nehnuteľné kultúrne pamiatky.

Ochrana kultúrneho dedičstva by preto mala byť smerovaná k zachovaniu celkového kultúrno-historicko-spoločenského odkazu v rozsahu celého vývoja obce Lovinobaňa, jeho charakteristických znakov a identity prostredia. Prostredie okolia objektov pamiatkovej hodnoty je nevyhnutné skvalitňovať aby sa stali spoločensky hodnotnými priestorovými a krajinnými dominantami.

Kultúrne podujatia

Obec počas roka usporadúva niekoľko kultúrnych podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života jej obyvateľov a návštevníkova na organizovaní ktorých sa podieľajú aj miestne kultúrno-spoločenské organizácie.

Do budúcnosti bude potrebné rozšíriť ponuku aktivít aj o iné aktivity hlavne ľudovo-umeleckého zamerania prípadne v oblasti tradičných remeselných zručností.

Tabuľka 14: Kultúrne podujatia organizované v priebehu roka

Názov kultúrneho podujatia	Dátum konania
Oslavy oslobodenia obce	28. 01.
Oslavy MDŽ	08. 03.
Váňanie mája	31. 05.
Deň detí	01. 06.
Vatra k SNP	29. 08.
Mesiac úcty k starším	október
Lovinobanský jarmok/dni obce	august - september
Mikuláš	06. 12.

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.6.2 Významné osobnosti

Obec Lovinobaňa, má niekoľko významným osobností spájajúcich sa so životom či pôsobením v obci . Medzi najvýznamnejšie patria postavy štúrovskej generácie, ktorí boli prví pri zrode spisovnej slovenčiny.

Ján GÁBER,

nar. 1822 študoval od r. 1841 na bratislavskom lýceu a v r. 1844 odišiel študovať do Halle, ale mal stále kontakt so štúrovcami. Prijal pseudonym Lovinský. V Literárnom archíve MS sa zachovala jeho významná reč z prvej porady štúrovcov zo dňa 7.2.1843. V nej sa v hornonovohradskom nárečí usiloval za prijatie slovenského spisovného jazyka. Neskôr sa v byte Ľudovíta Štúra v Bratislave (14. februára 1843) zišli jeho najbližší spolupracovníci: Janko Francisci -Rimavský, Samo Vozár, Ján Kalinčiak, Ján Gáber-Lovinský a Samko Štúr, v tom čase niečo vyše dvadsaťroční mladíci, a rozhodli sa, že

odteraz všetko, čo napíšu, budú písať po slovensky. Práve dátum 14. február sa často v literatúre uvádza aj ako „Deň vzkriesenia slovenčiny“

Ludovít GÁBER,

nar. 1824, študent práva, neskôr ukončil štúdium teológie a pôsobil ako evanjelický kazateľ v Lovinobani. Zameral sa na ľudovo-výchovnú činnosť a literárnu tvorbu pre deti. Vydal povesti Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas, Janko a Macko. Patril k štúrovcom, ešte na lýceu v Bratislave si vyslúžil čestné meno „Lovinobanský pán richtár“, lebo pod týmto názvom uverejnil svoju prvotinu v prešpor-skom Zábavníku. Gáberovcov v Lovinobani navštevovali často štúrovskí chlapci z Gemera. Najkrajšie o Novohrade a o Lovinobani sa vyslovoval Janko Francisci Rimavský, ktorého báseň Novohrad uverejnil J.M. Hurban v II. čísle almanachu Nitra.

Ján SLOBODA,

nar. 5.5.1913 USA, osvetový pracovník. Detstvo prežil v obci Lovinobaňa. Pôsobil ako krajský osvetový inšpektor, v r. 1952-58 ako hlavný redaktor časopisu Osvetová práca.

Július FLEŠKO

nar. 29.1.1913 Zvolen, v rokoch 1935 – 1937 absolvoval školu dôstojníkov delostrelectva v zálohe v Košiciach a Vojenskú akadémiu v Hraniciach na Morave. Ako vyradený poručík slúžil v československej a od roku 1939 v slovenskej armáde. Zúčastnil sa obrany Slovenska proti maďarskej agresii v marci – apríli 1939 na východnom Slovensku, ťaženia proti Poľsku v septembri – októbri 1939 i vojny proti Sovietskemu zväzu. Na východnom fronte bojoval od konca októbra 1942 do konca decembra 1943. V auguste 1944 sa zúčastnil ako stotník (kapitán) a veliteľ del. oddielu Slovenského národného povstania. Patril k najlepším a najkúsenejším slovenským dôstojníkom delostrelectva. Za svoje bojové výkony získal *Pamätnú medailu 1939* za účasť na obrane Slovenska proti maďarskej agresii, dve medaily *Za hrdinstvo III. stupňa*, jednu *Za hrdinstvo II. stupňa*, *Vojenný víťazný kríž V. triedy bez mečov* a nemecký *Železný kríž I. triedy*. Za úspešné velenie v povstaní bol vyznamenaný *Radom SNP II. triedy*. Po komunistickom prevrate vo februári 1948 ho z armády prepustili. Presťahoval sa k svokrovcom do Lovinobane, kde prežil väčšiu časť svojho života.

Mária FLEŠKOVÁ (rod. BOBÁĽOVÁ)

nar. 31.8.1922 Lovinobaňa, jedna zo zakladateľiek Červeného kríža v Lovinobani, zdravotníckej družiny, pomocná sestra v lučeneckej nemocnici. Počas SNP pomáhala organizovať partizánsku nemocnicu v Lovinobani a zbierať pre ňu potraviny, posteľnú bielizeň a iné položky. V roku 1983 zís-

kala najvyššie medzinárodné vyznamenanie Červeného kríža *medailu a diplom Florence Nightingalle* za výnimočnú odvahu a obetavosť v dobe mieru alebo vojny pri ošetrovaní ranených a chorých.

Ľudovít ORSÁG,

nar. 1.12.1928 Lovinobaňa, učiteľ, organizátor kultúrneho života v obci.

prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc.

nar. 25. 4. 1953, Lučenec., študoval v r. 1972 – 1977 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, medzitým v r. 1975 – 1976 na Štátnej univerzite v Tbilisi, Gruzínsko. Pracuje v oblasti výskumu vývinu slovenského jazyka, dialektológie a dejín spisovnej slovenčiny. Od r. 1977 pracovník Katedry slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (asistent, odborný asistent, docent). V r. 1979 – 1980 lektor slovenského jazyka v Moskve, v r. 1987 študijný a prednáškový pobyt na Štátnej univerzite v Tbilisi (Gruzínsko), v r. 1988, 1992 – 1993 prednáškový pobyt na Katedre slovanských filológií ELTE v Budapešti, v r. 1994 a 1996 študijný pobyt OSI vo Viedni. V r. 1984 – 2001 tajomník slovenskej onomastickej komisie, od r. 2001 predseda, od r. 1988 člen národnej komisie pre Slovanský jazykový atlas, od r. 1989 člen medzinárodnej komisie pre Slovanský jazykový atlas pri Medzinárodnom komitáte slavistov, od r. 1997 člen spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium PhD. vo vednom odbore slovenský jazyk, od r. 2001 predseda spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium PhD. vo vednom odbore slavistika – slovanské jazyky. Od 1.6. 2010 je riaditeľom Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra.

3.6.3 Školská infraštruktúra

Vláda SR vo svojom schválenom programovom vyhlásení považuje výchovu a vzdelávanie za jednu zo svojich najvýznamnejších a trvalých priorít. Deklaruje, že chce vytvoriť spoločnosť, v ktorej vzdelávanie bude zdrojom dlhodobej prosperity Slovenska, čo ovplyvní postavenie Slovenska v Európe, ako aj všestranný rozvoj osobnosti a uplatnenie každého občana. Hlavné ciele v oblasti vzdelávania smerujú k zvýšeniu kvality ľudského potenciálu a sú úzko prepojené s cieľmi v oblasti zamestnanosti a sociálnej kohézie.

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1.7.2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach

vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území.

V obci Lovinobaňa sa nachádza

- ❖ Základná škola Lovinobaňa – s právnou subjektivitou,
- ❖ Materská škola v Lovinobani – bez právnej subjektivity.

Materská škôlka je trojtriedna s kapacitou 60 detí. Základná škola Lovinobaňa je plnoorganizovaná škola. Okrem klasických tried ZŠ, sú zriadené aj tri špeciálne triedy pre deti s mentálnym postihnutím. Školu navštevujú žiaci, ktorí sú rozdelení do pätnástich tried.

Pri základnej škole v jej priestoroch sú zriadené aj odborné učebne (fyziky, chémie a IKT), telocvičňa, šatne, školská kuchyňa a jedáleň, kabinety, školská kuchynka, riaditeľňa, zborovňa, školská a učiteľská knižnica, sklad učebníc, archív.

ZŠ Lovinobaňa je spádová škola pre deti z obcí: Dobroč, Kotmanová, Podrečany a Uderiná.

Škola poskytuje primárne a nižšie stredné vzdelanie.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že vzdelávanie bude pokračovať v súčasnom trende s väčším zameraním na výchovu detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

3.6.4 Šport

Základňa športovej činnosti v obci je adekvátne veľkosti obce. V obci funguje športový futbalový klub. Nachádza sa tu vybudovaný športový areál, ktorý ponúka pre záujemcov z obce a okolia priestor pre športové vyžitie. Zariadenie futbalového štadióna je dobrom stave. Jeho kapacita je 500 divákov na sedenie a 3 000 na státie. Areál je udržiavaný a čiastočne oplotený. V rámci tohto areálu je vybudovaný aj tenisový kurt a volejbalové ihrisko. Okrem toho v rámci tohto komplexu je vybudované aj škarové ihrisko. Ľahkoatletický štadión a novovybudované viacúčelové ihrisko pre rozvoj telovýchovy a športu školskej mládeže, sú vybudované pri základnej škole. Súčasťou základnej školy je telocvičňa s možnosťami atletickej činnosti a gymnastiky.

Z pohľadu možností vytvárania podmienok pre tzv. rekreačné športovanie je v obci vybudovaná aj strelnica na malokalibrové zbrane a funguje tu strelecký klub.

3.6.5 Spoločenské organizácie a mimovládny sektor

Zásľuhu na aktívnom spoločenskom živote v obci majú predovšetkým spoločenské organizácie, ktoré vyvíjajú rôznorodú činnosť. V obci pôsobia:

- ❖ Volejbalový klub,
- ❖ Strelecký klub,
- ❖ Futbalový klub,
- ❖ Záhradkársky zväz,
- ❖ Rybársky zväz,
- ❖ Zväz žien,
- ❖ Zväz protifašistických bojovníkov,
- ❖ Klub dôchodcov Lovinobaňa,
- ❖ Klub dôchodcov Uderiná,
- ❖ Hasičský zbor Lovinobaňa,
- ❖ Hasičský zbor Uderiná,
- ❖ Roma Klub.

Kultúrne, spoločenské a športové podujatia sú organizované za pomoci dobrovoľníkov z radov občanov, alebo samotnou samosprávou.

Najväčší podiel na zabezpečení spoločenského a kultúrneho života v obci majú:

- ❖ Miestne kultúrne stredisko – kultúrny dom v Lovinobani,
- ❖ Klub dôchodcov v Lovinobani,
- ❖ Kultúrna komisia Obecného zastupiteľstva,
- ❖ Materská škola Lovinobaňa,
- ❖ Základná škola Lovinobaňa.

3.7 Partnerstvá, účasť v združeniach

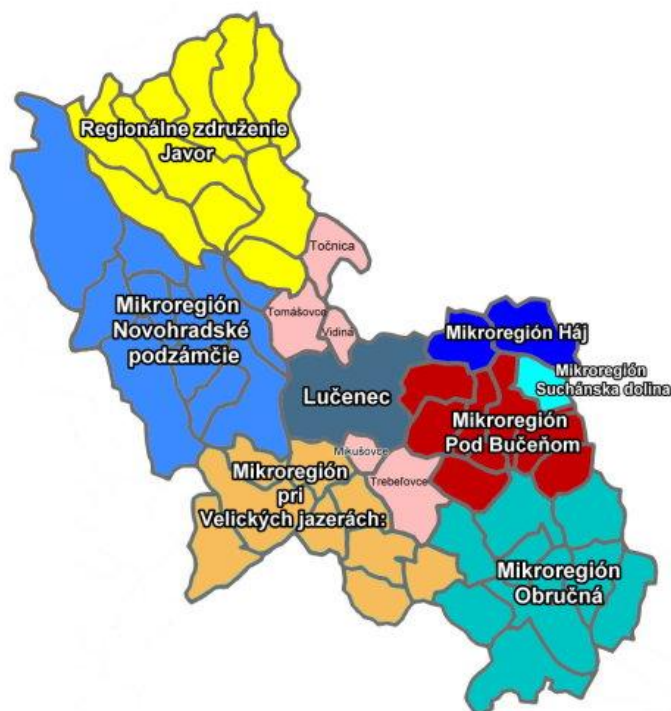
Jedným z princípov regionálnej politiky je i uplatňovanie princípu partnerstva, ktorý je založený na vzájomnej spolupráci aktérov pri riešení regionálnych problémov, a to na všetkých úrovniach, t. j. miestnej, regionálnej, národnej i nadnárodnej, pri príprave rozvojových programov, pri ich samotnej realizácii a tiež pri monitoringu.

Obec Lovinobaňa sa aktívne angažuje v regionálnych partnerstvách a združeniach, a je členom v týchto organizáciách:

- ❖ **Mikroregiónu JAVOR** - Mikroregióny sú dobrovoľnými sídelno-priestorovými zoskupeniami obcí, ktoré sa združujú do určitých kooperačných celkov, pre spoločné zabezpečovanie určitých funkcií či potrieb a riešení spoločných úloh, ktoré sú finančne a investične náročné. Základným právnym predpisom, ktorý upravuje činnosť takéhoto združenia je zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, a to v § 20 písm. f až § 20 písm. j.
- ❖ **Združenie miest a obcí Novohradu** - Regionálne združenie obcí v regióne Novohrad.
- ❖ **Združenia miest a obcí Slovenska** - celoslovenské združenie obcí
- ❖ **MAS** - verejno-súkromné partnerstvo, ktoré združuje členov za účelom spoločného využitia prostriedkov z Programu rozvoja vidieka v rámci opatrenia Leader.

Obrázok 10: Poloha mikroregionálnych združení v okrese Lučenec

Zdroj: Vlastné spracovanie

4 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Životné prostredie je „súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, a ktorými je obklopený. Všetko, na čo subjekt priamo i nepriamo pôsobí. Subjektom môže byť organizmus, populácia, človek i celá ľudská spoločnosť. Väčšinou sa pojem životné prostredie chápe ako životné prostredie človeka.

V katastri obce nie sú registrované žiadne veľkoplošné chránené územia, maloplošné chránené územia, chránené stromy, chránené areály a ani osobitne chránené územia či osobitné územia ochrany, spadajúce do Sústavy Natura 2000.

4.1 Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 ať § 5 vyhlášky MŕP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch

Obec komunálny odpad separuje a ukladá do odpadových nádob a 2x mesačne je odvázaný na skládku. Likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Mepos a.s. Lučenec, ktorá v pravidelných intervaloch zabezpečuje vývoz a uloženie (likvidáciu) tohto druhu odpadu na skládke komunálneho odpadu Čurgov.

Obec Lovinobaňa má vypracovaný Program odpadového hospodárstva, ktorý bol schválený Okresným úradom ŽP v meste Lučenec. Povinnosť sústreďovať a triediť odpad je ukotvená vo všeobecne záväznom nariadení o nakladaní s komunálnym a drobným stavebným odpadom.

Obec pravidelne organizuje zber veľkoobjemového odpadu a elektroodpadu a biologicky rozložiteľného odpadu. Obec tiež zabezpečuje zber vytriediteľných zložiek odpadov (sklo, plasty a papier). V roku 2014 bolo na území obce vyprodukovaných 367,53 t odpadu, z toho zmesový komunálny odpad tvoril viac ako 89 %

Obec má vybudovanú malú kompostáreň biologicky rozložiteľných odpadov a v budúcnosti ju plánuje modernizovať.

Problematické sa javia divoké čierne skládky rôznych odpadov v okolí obce, najmä v blízkosti hlavných ciest, v lese, pri potoku, na okrajoch ciest a pod.

4.2 Ochrana prírody

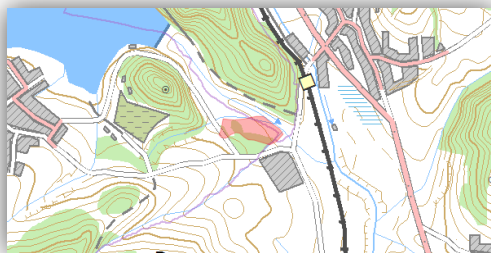
Ochranu prírody a krajiny upravuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov a vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V zmysle tohto zákona sa na území Slovenskej republiky rozlišuje päť stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené alebo zakázané. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

4.2.1 Osobitne chránené časti prírody

Národné parky a chránené krajinné oblasti sa označujú ako veľkoplošné chránené územia (VCHÚ). Chránené areály, prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie, prírodné pamiatky, národné prírodné pamiatky a chránené krajinné prvky sa označujú ako maloplošné chránené územia (MCHÚ). Prírodná rezervácia (PR) a národná prírodná rezervácia (NPR) – lokalita, spravidla s výmerou do 1 000 ha, ktorá predstavuje pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho alebo národného významu alebo biotopy druhov európskeho alebo národného významu. Na území PR a NPR platí 4. alebo 5. stupeň ochrany.

V lokalite pri obci Lovinobaňa sa nachádza Prírodná rezervácia s názvom Ružínske jelšiny. Územie predstavuje ukážku prirodzených biocenóz v Revúckej vrchovine, komplexu zamokrených lúk a rôznych vývojových štádií jelšového lesa slatinného charakteru s prechodom k mezofilnej dúbave.

Obrázok 11: Poloha prírodnej rezervácie s názvom Ružínske jelšiny

Zdroj: <http://uzemia.enviroportal.sk>

4.2.2 Natura 2000

Z hľadiska sústavy chránených území členských krajín Európskej únie sa priamo v katastrálnom území obce nenachádza ani nezasahuje územie osobitného významu, ktoré by bolo začlenené do Natury 2000, ani nie je zaradené do Ramsarskej oblasti. Posudzované územie patrí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny k územiu 1. stupňa ochrany, t.j. územie, ktorému sa neposkytuje osobitná ochrana. Nenachádzajú sa tu vzácne a chránené biotopy ani biotopy európskeho a národného významu, nie sú informácie o výskyte taxónov vzácných, ohrozených či zriedkavých druhov rastlín a živočíchov. Najbližšie chránené vtáčie územia sa nachádzajú v lokalitách Poľana, Poiplie, Cerová vrchovina a Rimavská kotlina.

Obrázok 12: Poloha najbližšieho chráneného územia

Zdroj: <http://geo.enviroportal.sk/vu/>

4.2.3 Územný systém ekologickej stability

Z hľadiska zachovania ekologickej stability územia a možností jeho využívania je dôležité i poznanie jednotlivých prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES)¹. Najohrozenejšími prvkami sú biokoridory vodných tokov, ktoré sa nachádzajú v súbehu s cestnými komunikáciami, prechádzajú územím s vysokou koncentráciou bývania a výroby a tiež biocentrá mokradí a slatiniskových lúk, ktoré sa pri týchto vodných tokoch nachádzajú. Na území obce Lovinobaňa a ani v jej miestnej časti Uderiná sa už okrem hore uvedeného nevyskytujú žiadne genofondovo výz-

¹Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktoré zabezpečujú rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

namné lokality uvedené v Regionálnom územnom systéme ekologickej stability okresu Lučenec a je možné ho charakterizovať ako územie s nízkym stupňom ekologickej stability.

4.3 Ochrana ovzdušia

Zákon č. 137/2010 Z. z. v znení zmien a doplnkov, o ochrane ovzdušia upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V regionálnom meradle sa uplatňujú škodliviny zo spaľovacích procesov, oxid siričitý, oxidy dusíka, uhľovodíky, ťažké kovy.

Vývojový trend emisií základných znečisťujúcich látok je klesajúci, nielen ako dôsledok sprísňujúcej sa legislatívy, ale hlavne z dôvodu rušenia priemyselnej výroby v regióne, ako aj ukončením prevádzky priemyselného závodu Lovinit, a.s. Jeho zatvorením riziko znečistenia ovzdušia kleslo. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v obci Lovinobaňa je preto nárast automobilovej dopravy a v dôsledku nárastu cien plynu a elektrickej energie, návrat niektorých domácností k vykurovaniu pevnými palivami.

Z dôvodu priaznivých klimatických pomerov (prúdenie vzduchu), je územie väčšiu časť roka dobre prevetrávané, čím dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emisií.

4.4 Ochrana vody

Účelom novej vodnej politiky vyplývajúcej zo smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúcej rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti vodnej politiky (RSV), ktorá bola premietnutá do slovenskej legislatívy, je ochrana všetkých druhov vôd a ochrana vodných ekosystémov, suchozemských ekosystémov a mokradí závislých na vode.

Znečisťovanie podzemných vôd dusičnanmi je dôsledkom poľnohospodárskych aktivít a nedostatočného nakladania s odpadovými vodami v sídelných aglomeráciách. Priemysel, vrátane banskej činnosti, poľnohospodárstvo (používanie prípravkov na ochranu rastlín) a doprava spôsobujú znečistenie podzemných vôd ostatnými chemickými látkami.

Znečistenie vodných tokov na území obce možno hodnotiť ako stredné, ovplyvnené vodami vypúšťanými z priemyselných podnikov, ale aj vypúšťaním komunálnych odpadových vôd. Na výslednú akosť v povrchových tokoch majú podstatný vplyv zdroje znečistenia pochádzajúce z poľnohospodárskej výroby.

5 ĽUDSKÉ ZDROJE

Niektoré údaje v tejto kapitole mohli byť odvodzované len z roku 2011, zo sčítania ľudu SODB 2011, Taktiež niektoré informácie sú dostupné len zo starších výskumov, nemusia vždy korešpondovať s aktuálnou situáciou. Zber týchto údajov sa realizuje len pri sčítaní ľudu a najbližšie Sčítanie obyvateľov, domov a bytov sa vykoná na celom území Slovenskej republiky v roku 2021.

5.1 Demografická charakteristika

5.1.1 Vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľstva obce Lovinobaňa z jednotlivých sčítaní a medziročných cenzov možno sledovať od roku 1869, kedy mala obec spolu 1208 obyvateľov. Pri poslednom sčítaní ľudu SODB 2011 v máji 2011, mala obec Lovinobaňa 2167 obyvateľov.

Tabuľka 15: Vývoj počtu obyvateľov podľa jednotlivých sčítaní obyvateľstva

rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011*
poč.obyv.	1 208	1 111	1 128	1 182	1 187	1 306	1 232	1 189	1 584	1 700	2 071	2 077	2 068	2 167

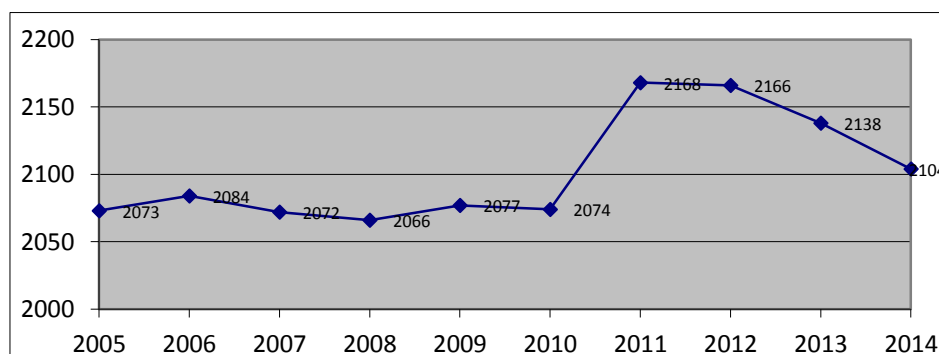
Zdroj: Štatistický úrad SR, * údaj k máju.2011

Na základe dostupných údajov bol ku koncu roka 2014 zaznamenaný klesajúci trend, keď počet obyvateľov obce klesol na hodnotu 2104, čo je oproti roku 2011, kedy bol v obci najvyšší počet obyvateľov 2168, pokles o (3,04 %)

Tabuľka 16: Vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
poč. obyv.	2 073	2 084	2 072	2 066	2 077	2 074	2 168	2 166	2 138	2 104

Zdroj: Štatistický úrad SR,

Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov

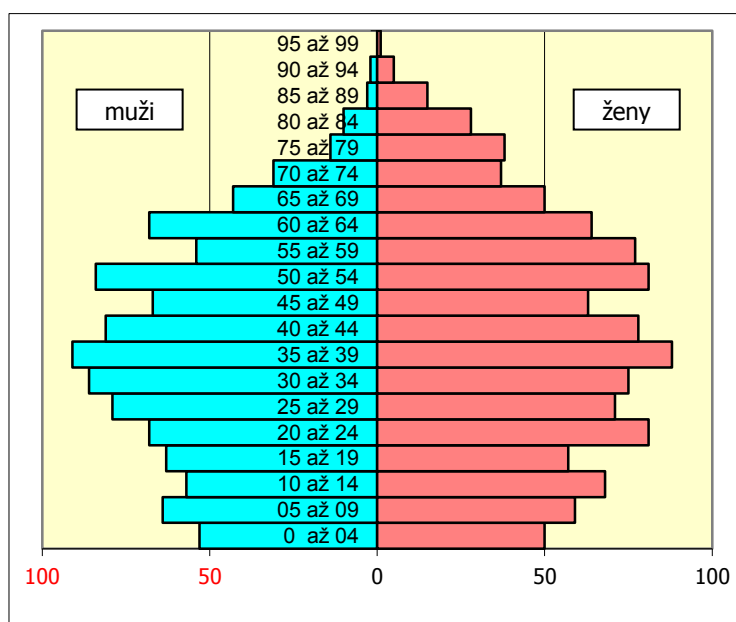
Zdroj: vlastné spracovanie

5.1.2 Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku

Ku koncu roka 2014 žilo v obci Lovinobaňa 1018 mužov a 1086 žien, ženy tvorili (51,62 %) populácie. Veková štruktúra obyvateľstva je jednou zo základných demografických charakteristík každej populácie. Najčastejšou formou grafického znázornenia vekovej a pohlavnej štruktúry je veková pyramída, ktorá odráža všetky udalosti ovplyvňujúce demografický vývoj danej populácie za obdobie 100 rokov. Zastúpenie mužov a žien sa líši v jednotlivých vekových kategóriách.

V obci Lovinobaňa možno sledovať pomerne rovnomerné zastúpenie oboch pohlaví v rámci jednotlivých vekových skupín obyvateľstva s relatívne malou prevahou mužov vo vekových skupinách od 25 do 49 rokov. Vo vyššom veku sa však tento pomer otáča a kvôli vyššej úmrtnosti mužov a ďalším faktorom. Dochádza k postupnému zvyšovaniu podielu ženskej časti v populácii. Výraznejšie sa prejavuje prevaha žien vo vekových kategóriách nad 75 rokov.

Graf 3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 17: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v rokoch 2005 – 2014

Rok		Počet obyvateľ'ov			Index starnutia	
		Spolu	Veková skupina			
	Predproduktívna (0-14 rokov)		Produktívna (15-64 muži, ženy)	Poproduktívna (65+ muži, ženy)		
2005	abs.	2073	375	1455	243	64,80
	rel. (%)	100,0	18,09	70,19	11,72	
2010	abs.	2074	336	1498	240	71,42
	rel (%)	100,0	16,20	72,23	11,57	
2014	abs.	2104	351	1476	277	78,91
	rel (%)	100,0	16,68	70,15	13,17	

Zdroj: Štatistický úrad SR

Priemerný vek obyvateľstva v obci Lovinobaňa dosiahol v roku 2014 hodnotu 38,76 rokov. Index vitality dosiahol v roku 2014 úroveň 78,91.

5.1.3 Pohyb obyvateľstva

Najčastejšie sa pohyby obyvateľov zoskupujú do troch typov, ktorými sú prirodzený pohyb, mechanický pohyb a socio-ekonomický pohyb.

Prirodzený pohyb obyvateľstva zahŕňa hlavné populačné procesy, ktoré súvisia s rodením a zomieraním obyvateľstva pôrodnosť (natalita) a úmrtnosť (mortalita). Základný populačný proces celého vývoja obyvateľstva je pôrodnosť. Druhý základný populačný proces je úmrtnosť obyvateľstva. Rozdiel medzi počtom narodených a zomretých určuje prirodzený pohyb obyvateľov.

Živorodenosť v obci Lovinobaňa má v súčasnosti klesajúcu tendenciu. V roku 2014 sa v obci Lovinobaňa narodilo len 15 detí, čo predstavuje hrubú mieru živorodenosti 7,07‰ (na 1000 obyvateľov stredného stavu pripadlo 7,7 živonarodených detí). Počet zomrelých v obci Lovinobaňa v roku 2014 dosiahol hodnotu 19 osôb a hrubá miera úmrtnosti zaznamenala úroveň 8,96‰.

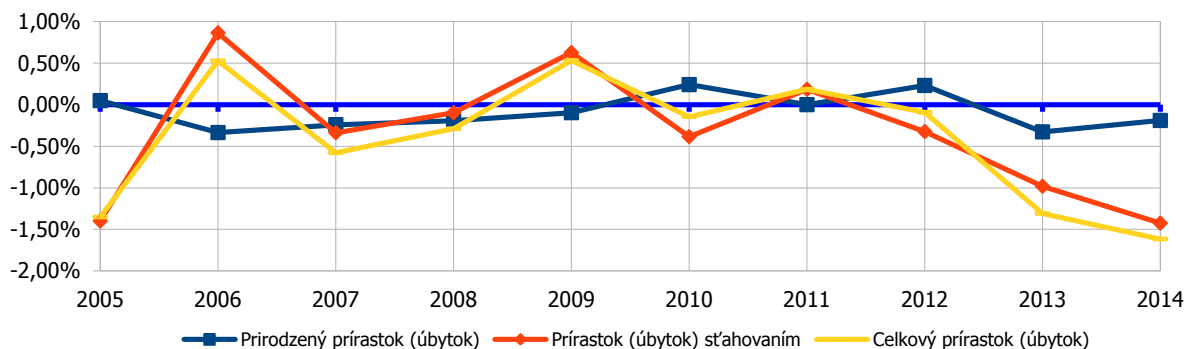
Prirodzeným pohybom obyvateľstva (pôrodnosť a úmrtnosť obyvateľstva) sa v roku 2014 znížil počet obyvateľov o 4 obyvateľov, čo predstavuje prirodzený úbytok obyvateľstva o -1,86‰.

Mechanický pohyb obyvateľstva v obci Lovinobaňa zaznamenával v posledných sledovaných rokoch postupný pokles, pričom najvyšší pohyb sťahovaním bol zaznamenaný v rokoch 2005a 2014. V roku 2014 bol zaznamenaný pokles obyvateľstva sťahovaním, a to na úrovni -14,14‰ (spolu - 30 osôb). Výsledkom prirodzeného a migračného pohybu (sťahovaním) obyvateľstva sa v roku 2014 znížil počet obyvateľov o 34, čo predstavuje úbytok obyvateľstva -16,03 ‰.

Tabuľka 18: Pohyb obyvateľstva podľa pohlavia

Rok	Prirodzený prírastok (úbytok)			Prírastok (úbytok) sťahovaním			Celkový prírastok (úbytok)			Stav obyvateľstva		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	muži	ženy	spolu
2005	1	-4	5	-29	-10	-19	-28	-14	-14	994	1079	2073
2006	-7	-6	-1	18	6	12	11	0	11	994	1090	2084
2007	-5	-3	2	-7	-6	-1	-12	-9	-3	985	1087	2072
2008	-4	-2	-2	-2	-3	1	-6	-5	-1	980	1086	2066
2009	-2	4	-6	13	3	10	11	7	4	987	1090	2077
2010	5	3	2	-8	-2	-6	-3	1	-4	988	1086	2074
2011	0	-2	2	4	6	-2	4	4	0	1043	1125	2168
2012	5	6	-1	-7	-5	-2	-2	1	-3	1044	1122	2166
2013	-7	-4	-3	-21	-3	-18	-28	-7	-21	1037	1101	2138
2014	-4	-4	0	-30	-15	-15	-34	-19	-15	1018	1086	2104

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 4: Pohyb obyvateľstva

Zdroj: vlastné spracovanie

5.1.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Priznanie si vlastnej identity je prvou a najobjektívnejšou podmienkou rozvoja národností. Pre určenie národnosti nie je rozhodujúca materinská reč, ani reč, ktorú občan prevažne používa alebo lepšie ovláda, ale jeho vlastné rozhodnutie o príslušnosti k národu, národnostnej alebo etnickej menšine. Národnosť obyvateľa, ako aj ďalšie demografické znaky, ako vek, vzdelanie či ekonomická situácia sa zisťujú na základe dobrovoľných odpovedí. Národnosť detí do 15 rokov sa uvádza podľa rodičov.

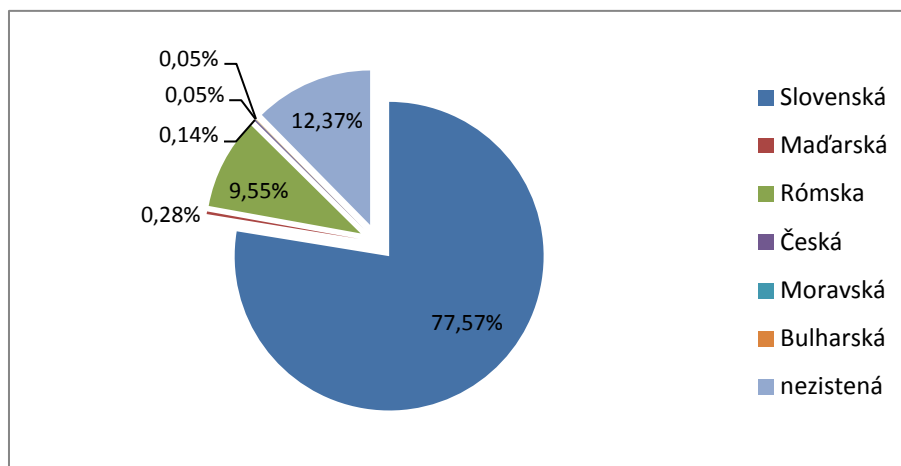
Podľa údajov Štatistického úradu² žije v obci Lovinobaňa (77,57%) obyvateľov Slovenskej národnosti, (0,28%) obyvateľstva Maďarskej, (9,55%) Rómskej, (0,14%) Českej, zhodne (0,05%) Moravskej a Bulharskej. Neudané alebo nezistené národnosti sa na celkovom počte podieľali podielom (12,37%).

Tabuľka 19: Národnostná štruktúra obyvateľstva v r. 2011 podľa Štatistického úradu

Národnosť	Počet
Slovenská	1681
Maďarská	6
Rómska	207
Česká	3
Moravská	1
Bulharská	1
nezistená	268
Spolu	2167

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

²Údaje sú uvádzané zo zdroja Štatistického úradu v Slovenskej republike zo SODB 2011, aktuálne údaje za obec nie sú k dispozícii.

Graf 5: Národnostná štruktúra obyvateľstva

Zdroj: vlastné spracovanie

Podľa ukazovateľa národnosti je možné konštatovať, že v obci je zastúpená v najväčšej miere slovenská národnosť.

Špecifickou skupinou obyvateľstva, sú obyvatelia rómskej národnosti, ktorí sa štandardne nehlásia k svojej národnosti. Pri sčítaní obyvateľstva z roku 2011 sa k rómskej národnosti prihlásilo 207 obyvateľov teda (12,37%).

V roku 2013 Úrad splnomocnenca vlády pre rómsku problematiku uskutočnil sociografické mapovanie rómskych osídlení, v rámci tohto mapovania vydal úrad „**Atlas rómskych komúnit na Slovensku 2013**“. Podľa výsledkov tohto mapovania žilo v obci Lovinobaňa v roku 2013 integrované alebo rozptýlene, približne (16,7%), čo je zhruba 350 obyvateľstva rómskej národnosti.

5.1.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

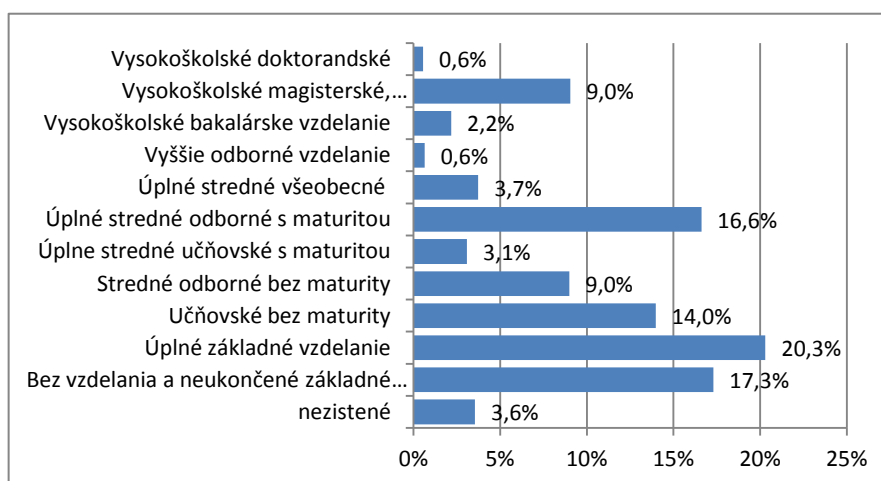
Údaje o štruktúre obyvateľstva podľa vzdelania sú odvodzované zo sčítania ľudu SODB 2011. V roku 2011 bol v obci Lovinobaňa najvyšší podiel obyvateľstva so základným vzdelaním (20,03%), druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia bez vzdelania (17,3%). Obyvateľstvo s vysokoškolským vzdelaním tvorilo (11,8%). Percentuálne najnižšie hodnoty dosiahli obyvatelia s najvyšším vzdelaním (0,6%) z celkového počtu obyvateľstva nad 15 rokov.

Tabuľka 20: Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania v r. 2011 podľa Štatistického úradu

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Počet
Nezistené	77
Bez vzdelania a neukončené základné vzdelanie	375
Úplné základné vzdelanie	440
Učňovské bez maturity	303
Stredné odborné bez maturity	195
Úplne stredné učňovské s maturitou	67
Úplne stredné odborné s maturitou	360
Úplné stredné všeobecné	81
Vyššie odborné vzdelanie	14
Vysokoškolské bakalárske vzdelanie	47
Vysokoškolské magisterské, inžinierske	196
Vysokoškolské doktorandské	12
Spolu	2167

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Zdroj: vlastné spracovanie

5.1.6 Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania

Obec Lovinobaňa je podľa kritéria vierovyznania značne homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (48,64%), vid'. tabuľka č.19. Druhou najpočetnejšou skupinou (24,18%) je Evanjelická cirkev augsburského vyznania. Treťou najpočetnejšou skupinou (13,43%) sú obyvatelia, ktorým sa vierovyznanie nepodarilo zistiť.

V obci má zastúpenie ešte ďalších desať cirkví, z ktorých najsilnejšie zastúpenie má Starokatolícka cirkev (0,46%).

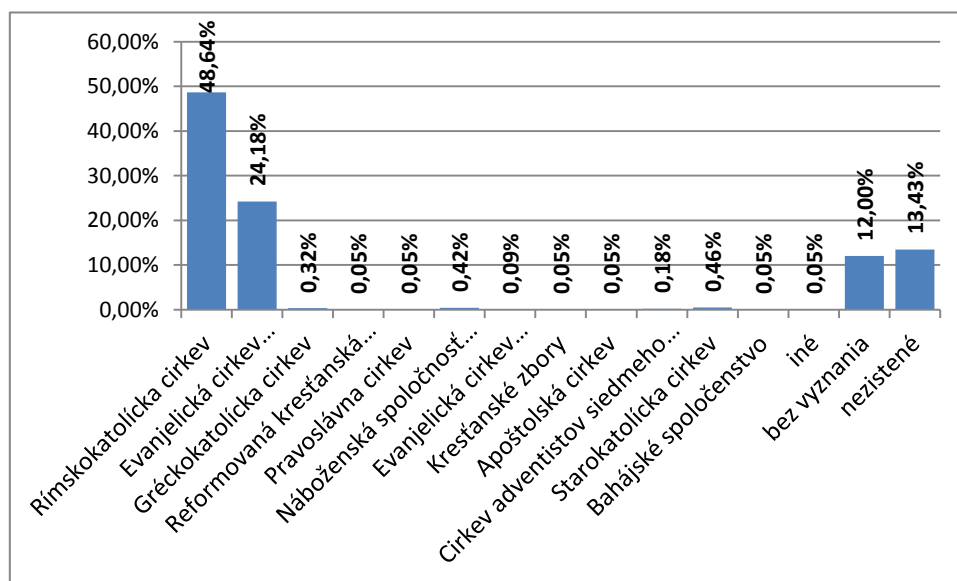

Tabuľka 21: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	1054	48,64%
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	524	24,18%
Gréckokatolícka cirkev	7	0,32%
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,05%
Pravoslávna cirkev	1	0,05%
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	9	0,42%
Evanjelická cirkev metodistická	2	0,09%
Kresťanské zbory	1	0,05%
Apoštolská cirkev	1	0,05%
Cirkev adventistov siedmeho dňa	4	0,18%
Starokatolícka cirkev	10	0,46%
Bahájské spoločenstvo	1	0,05%
iné	1	0,05%
bez vyznania	260	12,00%
nezistené	291	13,43%
Spolu	2167	100%

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Štruktúru obyvateľstva obce Lovinobaňa podľa náboženského vyznania v roku 2011 charakterizuje nasledovný graf č. 7.

Graf 7: Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Zdroj: vlastné spracovanie

6 HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA

Hospodárstvo alebo ekonomika je časť (spoločenského) života (súhrn príslušných činností a zariadení) zameraná na materiálne udržiavanie a zabezpečovanie ľudského života.

Hospodárstvo môžeme vnímať ako otvorený systém, ktorý pozostáva z množstva vzájomne previazaných a ovplyvňujúcich sa subsystémov, ktoré sa vzájomne ovplyvňujú a dopĺňajú, čím je tvorený konečný výsledok nami vnímaného hospodárstva ako celku.

Hospodárstvo je teda spôsob organizovania ekonomického života spoločnosti, ktorá uskutočňuje výrobu, rozdeľovanie, výmenu a spotrebu statkov a služieb. Čo vyrábať?, Ako vyrábať? a Pre koho vyrábať?

6.1 Analýza hospodárstva

Národné hospodárstvo ktorého jadro tvorí ekonómia, tvoria hospodárske jednotky, ktoré možno spájať podľa spoločných znakov do určitých skupín. Môžeme tak sledovať štruktúru národného hospodárstva a možno ho charakterizovať podľa mnohých skutočností. Medzi najzákladnejšie skutočnosti patria organizačná štruktúra a odvetvová štruktúra a je jedným z najdynamickejších sa meniacich atribútov spoločnosti. Odvetvová štruktúra je postavená na báze analýzy jednotlivých sfér hospodárstva.

6.1.1 Organizačná štatistika

Organizačná štatistika hospodárstva na úrovni obcí predstavuje sumarizáciu subjektov národného hospodárstva, vyvíjajúcu svoju činnosť na území obce a sú registrované na jej území. Nasledovná tabuľka charakterizuje vývoj počtu jednotlivých druhov foriem právnych subjektov v priebehu rokov 2008 – 2012. Od roku 2012, sa ukazovatele z tejto oblasti na štatistickom úrade neaktualizujú.

Tabuľka 22: Rozdelenie ekonomických subjektov evidovaných na území obce podľa OKEČ

	2008	2009	2010	2011	2012
Právne subjekty v Registri organizácií	143	142	147	138	135
Právnické osoby spolu	37	38	40	44	44
Podniky	11	11	13	13	13
Obchodné spoločnosti	6	6	8	8	8
Akciové spoločnosti	0	0	0	0	0
Spol. s r.o.	6	6	8	8	8
Družstvá	0	0	0	0	0
Štátne podniky	0	0	0	0	0
Org. zložky zahr. osôb	0	0	0	0	0
Ostatné ziskovo orient. Jednotky	5	5	5	5	5
Neziskové inštitúcie - spolu	26	27	27	31	31
Neziskové inštitúcie - rozpočtové	2	2	2	2	2
Neziskové inštitúcie - príspevkové	0	0	0	0	0
Neziskové inštitúcie - ostatné	24	25	25	29	29
Fyzické osoby - podnikatelia	106	104	107	94	91
Fyzické osoby podnikatelia - živnostníci	99	97	97	86	84
Fyzické osoby - podnikatelia - slobodné povolania	4	4	7	6	5
Fyz. osoby - podnikatelia - samostatne hospodáriaci roľníci	3	3	3	2	2
Počet podnikov v súkromnom sektore - spolu	11	11	13	13	13
Počet podnikov v súk. sektore -v medzinár.vlast. s prevaž. súk.s.	0	0	0	0	0
Počet podnikov v súkromnom sektore - v zahraničnom vlastníctve	0	0	1	1	1
Počet podnikov v súkromnom sektore - družstevnom vlastníctve	0	0	0	0	0
Počet podnikov vo verejnom sektore	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR,

6.1.2 Odvetvová štruktúra hospodárstva

Národné hospodárstvo sa člení na jednotlivé odvetvia podľa charakteru konečných výsledkov činnosti jednotlivých podnikov a organizácií. Odvetvie tvoria podniky s rovnakým alebo podobným zameraním a vzájomné väzby a vzťahy medzi jednotlivými odvetviami tvoria odvetvovú štruktúru národného hospodárstva³

³Do roku 2008 platila Odvetvová klasifikácia ekonomických činností (OKEČ), po roku 2008 - SK NACE

Tabuľka 23: Rozdelenie ekonomických subjektov evidovaných na území obce podľa OKEČ

Kategória	Názov OKEČ-u resp. SK NACE	2008	2009	2010	2011	2012	2014
(OKEČ 01-99)	SPOLU	373	142	147	138	135	133
(OKEČ 01, 02 a 05)	Odvetvová štruktúra hosp.: subjekty za územie spolu	14	0	0	0	0	0
(OKEČ 10-41)	Subjekty v ph., poľov., les., a rybolove spolu	26	0	0	0	0	0
(OKEČ 45)	Subjekty v ťažbe ner.sur.,priemysle,vyr.el.plynu,vody	16	0	0	0	0	0
(OKEČ 50-95)	Subjekty v stavebníctve	87	0	0	0	0	0
(OKEČ 50-64)	Subjekty v obchode, hotel., dopr., peňaž., škol., zdravia	43	0	0	0	0	0
(OKEČ 65-74)	Subjekty v obchode, opr.,hotel., dopr.,pošt. a telekom.	24	0	0	0	0	0
(OKEČ 75-95)	Subjekty vo finanč., nehnut., obchod., výskume a vývoji	20	0	0	0	0	0
(OKEČ 99)	Subjekty vo verej. správe, obrane, škol., zdrav.,služb.	0	0	0	0	0	0
(SK NACE 01-03) A	Subjekty v exteritoriálnych organizáciách a združeníach	14	13	15	15	16	21
(SK NACE 05-09) B	Subjekty v poľnohospodárstve, lesníctve, rybolove	1	1	1	1	0	0
(SK NACE 10-33) C	Subjekty v ťažbe a dobývaní	23	23	25	22	20	18
(SK NACE 35) D	Subjekty v priemyselnej výrobe	0	0	0	0	0	0
(SK NACE 36-39) E	Subjekty v dodávke el.,plynu, pary a studen. vzduchu	0	0	0	0	0	0
(SK NACE 41-43) F	Subjekty v dodávke vody, odvode odpad.vôd, odpadoch	16	16	18	16	14	14
(SK NACE 45-47) G	Subjekty v stavebníctve	38	33	29	28	27	23
(SK NACE 49-53) H	Subjekty vo veľko a maloobchode, oprave mot.voz.	0	1	0	0	0	0
(SK NACE 55-56) I	Subjekty v doprave a skladovaní	4	6	6	4	4	4
(SK NACE 58-63) J	Subjekty v ubytovacích a stravovacích službách	4	4	4	4	6	3
(SK NACE 64-66) K	Subjekty v informáciách a komunikáciách	2	3	6	5	3	4
(SK NACE 68) L	Subjekty vo finančných a poisťovacích činnostiach	12	12	12	14	14	15
(SK NACE 69-75) M	Subjekty v činnostiach v oblasti nehnuteľností	9	8	8	5	6	6
(SK NACE 77-82) N	Subjekty v odborných, vedeckých a tech.činnostiach	0	1	1	1	2	3
(SK NACE 84) O	Subjekty v administrat. a podporných službách	1	1	1	1	1	1
(SK NACE 85) P	Subjekty vo verej.správe a obrane; povin.soc.zabezpeč.	1	1	1	1	1	1
(SK NACE 86-88) Q	Subjekty vo vzdelávaní	2	2	3	3	3	3
(SK NACE 90-93) R	Subjekty v zdravotníctve a sociálnej pomoci	2	3	3	4	4	4
(SK NACE 94-96) S	Subjekty v umení, zábave a rekreácii	14	14	14	14	14	13
(SK NACE 97-98) T	Subjekty v ostatných činnostiach	0	0	0	0	0	0
(SK NACE 99) U	Subjekty v činnostiach domácností ako zamestnávateľ	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR,

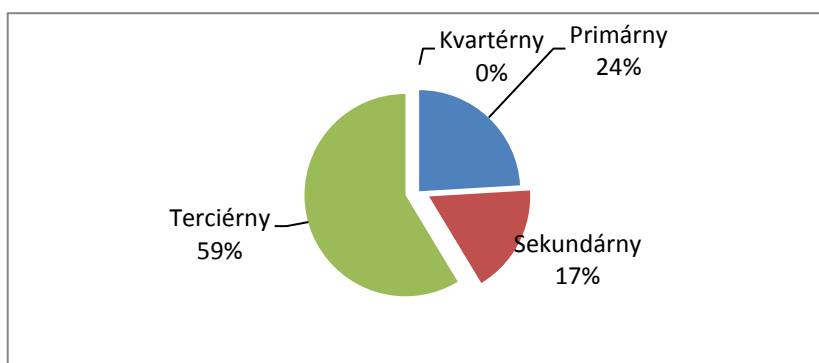
Predmetom činnosti s najviac zastúpeným počtom subjektov je prevažne stavebníctvo. Svetová ekonomická a finančná kríza, ktorá sa v roku 2009 plne premietla do všetkých častí sveta, spôsobila vo väčšine krajín prudký prepád hrubého domáceho produktu (HDP), vrátane Slovenska. Aj v obci Lovinobaňa sa prejavila znížením počtu subjektov, keď počet podnikateľských subjektov klesol s 373 z roku 2008 na 133 v roku 2014, čo je prepád takmer o 35,66%

6.2 Sektorová štruktúra

Hospodárstvo alebo ekonomiku rozdeľujeme do základných skupín (sektorov), ktoré môžu byť trojsektorové, ale niekedy sa rozdeľujú aj ako štvorsektorové (primárny, sekundárny, terciárny a kvartérny sektor). Dôvodom je, že jednotlivé odvetvia sa v procese ekonomického rozvoja nevyvíjali rovnako, preto sa vytvorilo viacero sfér (sektorov) ekonomickej činnosti

Zastúpenie sektorov v obci Lovinobaňa charakterizuje graf č. 8

Graf 8: Rozdelenie ekonomických subjektov podľa sektorov

Zdroj: vlastné spracovanie

Z nižšie prezentovaných skutočností je zrejmé, že najvyššie postavenie v ekonomike obce, má terciárny sektor.

6.2.1 Primárny sektor (Suroviny)

Primárny sektor je reprezentovaný odvetvami produkujúcimi základné suroviny a materiály, jedná sa o činnosť v poľnohospodárstve, v lesnom hospodárstve a rybolove, čím je tvorený základ úspešného fungovania ostatných sektorov hospodárstva.

Základnou charakteristikou sektora je nízke pracovné tempo, pomalý rast produktivity práce, vysoká investičná náročnosť, relatívne malá ziskovosť, ktorej odpovedá malý záujem zo strany súkromného sektora o vstup doň.

Na území obce pôsobí 32 subjektov, ktoré spĺňajú kritérium zaradenia sa do primárneho sektora. Konkrétne ide o 18 subjektov, ktoré pôsobia v sektore Ťažba a dobývanie, 14 subjektov pôsobiacich v dodávke vody, odvode odpadových vôd a odpadoch. Subjekty spadajúce pod oblasť poľnohospodárstva a rybolove v obci Lovinobaňa absentujú.

6.2.2 Sekundárny sektor (Výroba a priemysel)

Sekundárny sektor zahŕňa všetky odvetvia ľudskej činnosti, ktoré premieňajú suroviny na výrobky alebo tovar. Môžeme ho charakterizovať ako spracovateľský a stavbársky priemysel, ktorý je plne závislý na primárnom sektore z dôvodu priamej nadväznosti procesu výroby. Do sekundárneho sektora patrí druhotné spracovanie surovín, výroba potravinárskych výrobkov, textilný priemysel a priemyselná výroba.

Charakteristický je hlavne rýchlym tempom vedecko-technického pokroku, ktorý dokáže priamo aplikovať, rastom produktivity práce, rýchlou obmenou sortimentov výrobkov, ktoré produkuje pre potreby trhu a vysokou investičnou náročnosťou.

Sekundárny sektor býva často členený na ťažký priemysel a ľahký priemysel. Každý podnik, organizácia alebo profesijné skupina, komora či cech môže mať navyše vlastnú klasifikáciu.

Sekundárny sektor tvorí podstatnú časť HDP, vytvára hodnoty (výrobky) a je motorom ekonomického rastu a je kľúčový pre všetky rozvinuté ekonomiky, hoci trendom v najrozvinutejších krajinách je prevládajúci terciálny sektor.

Analýzou jednotlivých ekonomických subjektov pôsobiacich v obci Lovinobaňa, bolo zistené, že zastúpenie v sekundárnom sektore má len stavebníctvo, ktoré je zastúpené najpočetnejšou zložkou (23) podnikateľského sektora v obci Lovinobaňa.

6.2.3 Terciárny sektor (Služby)

Sektor služieb označovaný z hľadiska národného hospodárstva ako terciárny sektor, zahŕňa všetky odvetvia ľudskej činnosti, ktorých podstatou je poskytovanie služieb, teda poskytovanie práce, vedomostí, finančných prostriedkov, infraštruktúry, výrobkov alebo ich vzájomnú kombináciu.

Charakteristický je svojou vysokou schopnosťou aplikácie vedecko-technického pokroku, čím je dosahovaná vysoká miera rastu produktivity práce. Môžeme povedať, že z hľadiska náročnosti na investície je v pomere k ostatným ekonomickým sektorom, najmenej náročný čo mu vytvára predpoklad na ďalší dynamický rozvoj.

Sektor služieb (organizácie poskytujúce služby, (poskytovatelia služieb)) predstavuje významnú časť národného hospodárstva moderných ekonomík vo vyspelých krajinách vytvára cca 60% HDP a tento podiel stále rastie.

Zastúpenie jednotlivých ekonomických subjektov v terciárnom sektore, podľa pododvetví ponúka tabuľka č. 22.

Tabuľka 24: Členenie ekonomických subjektov terciálneho sektora

Odvetvia služieb	Počet subjektov
Subjekty v exteritoriálnych organizáciách a združeniach	21
Subjekty v doprave a skladovaní	4
Subjekty v ubytovacích a stravovacích službách	3
Subjekty v informáciách a komunikáciách	4
Subjekty vo finančných a poisťovacích činnostiach	15
Subjekty v činnostiach v oblasti nehnuteľností	6
Subjekty v odborných, vedeckých a tech. činnostiach	3
Subjekty v administrat. a podporných službách	1
Subjekty vo verej. správe a obrane; povin. soc. zabezpeč.	1
Subjekty vo vzdelávaní	3
Subjekty v zdravotníctve a sociálnej pomoci	4
Subjekty v umení, zábave a rekreácii	13
Spolu	78

Zdroj: Štatistický úrad SR,

Hodnoty prezentované v tabuľke dokumentujú dominantné postavenie sektoru služieb v obci. Opätovne tu platí pravidlo zaradenia sa subjektu do viacerých kategórií.

6.2.4 Kwartérny sektor (Veda a výskum)

Tento sektor zahŕňa všetky odvetvia ľudskej činnosti, ktorých podstatou je vývoj, veda a výskum. Tvorí ho oblasť vedy, techniky, školstvo a zdravotníctvo, jeho osamostatnenie si vyžiadala rýchlý rozvoj vedy a techniky, rast vzdelanosti, zvyšovanie kvalifikácie a rozvoj zdravotníckej starostlivosti. Garantovaný rozvoj tohto odvetvia je v oblastiach zdravotnej, sociálnej a vzdelávacej oblasti, ktoré patria do oblasti paternalizmu štátu.

Z vyššie prezentovaných skutočností je zrejmé, že na kvartérny sektor v obci nepripadá ani jeden ekonomický subjekt.

6.3 Analýza trhu práce

Keď sa na Slovensku spomenie slovo trh práce, väčšina obyvateľov má na mysli mieru nezamestnanosti. Zabúdajú pri tom na ďalšie dôležité veličiny ako napr. mieru zamestnanosti, či mieru ekonomickej aktivity. Komplexnejšiu analýzu treba začať od štruktúry populácie. V súlade s medzinárodnou metodikou môžeme obyvateľstvo deliť na tri skupiny: do 15 rokov, od 15 do 65 rokov a na obyvateľstvo nad 65 rokov. Inak povedané populácia v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku⁴. Ďalej rozdelíme obyvateľstvo v produktívnom a poproduktívnom veku do dvoch skupín a to na ekonomicky aktívne, ktoré zahŕňa pracujúcich a nezamestnaných, ktorí si aktívne hľadajú prácu a na ekonomicky neaktívne obyvateľstvo (plus ozbrojené zložky). Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo zahŕňa dôchodcov, študentov, osoby v domácnosti, osoby na rodičovskej dovolenke, práceneschopné obyvateľstvo, osoby ktoré nechcú pracovať a iné neaktívne obyvateľstvo. Za ekonomicky aktívnych sa považovali aj osoby v základnej vojenskej službe, náhradnej alebo civilnej službe, na vojenskom cvičení, vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody - pokiaľ trval ich pracovný pomer, osoby na materskej dovolenke, ak trval ich pracovný pomer.

6.3.1 Ekonomická štruktúra obyvateľstva

Pri SODB 2011 sa za ekonomicky aktívne obyvateľstvo považovali osoby, ktoré boli v rozhodujúcom okamihu sčítania v pracovnom, členskom, služobnom alebo v obdobnom pomere k nejakej organizácii, družstvu, súkromnej osobe alebo inému právnomu subjektu, zamestnávateľa, pomáhajúci, nezamestnaní, osoby samostatne činné, a to bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku.

Tabuľka 25: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní					Ekonomicky aktívni spolu	
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		ostatní a nezistení
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
Úhrn	muži	339	11	48	1	0	146	545
	ženy	266	1	43	0	1	130	441
	spolu	605	12	91	1	1	276	986
%		61,4	1,2	9,2	0,1	0,1	28,0	100,0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

⁴Na Slovensku do roku 2003 obyvateľstvo v produktívnom veku tvorili muži vo veku 15 – 59 rokov a ženy vo veku 15 – 54 rokov. V súčasnosti prebieha dôchodková reforma a postupne sa zvyšuje vek odchodu do dôchodku na 62 rokov jednotne pre mužov aj pre ženy.

6.3.2 Vývoj počtu nezamestnaných

Prirodzeným fenoménom a súčasťou demokratickej spoločnosti založenej na trhovom hospodárstve je nezamestnanosť. Nezamestnanosť nás sprevádza na každom kroku. S týmto pojmom sa stretávame v každodennom živote, či už v médiách alebo sa nás dotýka priamo.

Definícia nezamestnanosti je založená na tom, že osoba schopná práce je z možnosti pracovať v platenom zamestnaní vyradená, ale aj na tom, že sa so svojím vyradením neuspokojuje a hľadá nové platené zamestnanie.

Medzinárodný úrad práce (ILO) definuje tri podmienky nezamestnanosti:

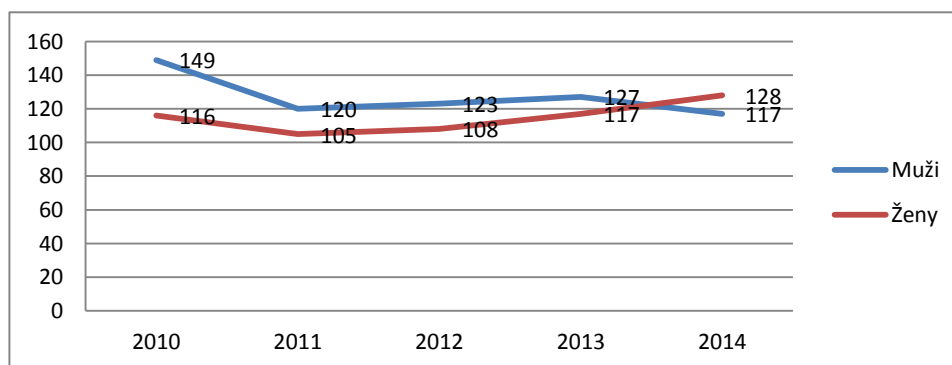
- ❖ osoba je schopná práce – vekom, zdravotným stavom, osobnou situáciou,
- ❖ osoba má záujem pracovať – táto podmienka eliminuje tých, ktorí volia alternatívnu životnú stratégiu: sú zabezpečení inými príjmami, napr. zisk, výnos, renta, štipendium,
- ❖ osoba aj napriek snahe nájsť si zamestnanie je v daný okamih bez práce. Snahou sa myslí pravidelná návšteva úradu práce, v rôznych krajinách, rôzne často, podľa legislatívy.

Tabuľka 26: Počty evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci za obdobie, 2010-2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov	149	120	123	127	117
Počet evidovaných uchádzačiek	116	105	108	117	128
Počet evidovaných uchádzačov spolu	265	225	231	244	245

Zdroj: Štatistický úrad SR

Počet uchádzačov o zamestnanie mal v obci Lovinobaňa – Uderiná za posledné sledované obdobie 2010 – 2014, striedajúci charakter s klesajúcou tendenciou v roku 2011 a postupným nárastom v poslednom sledovanom období hlavne u žien, o čom svedčí aj nasledovný graf č. 5 resp. k nemu prislúchajúca tabuľka č. 24

Graf 9: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci Lovinobaňa v rokoch 2010 - 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

7 ANALÝZA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA

Zákon o podpore regionálneho rozvoja 539/2008 Z. z. definuje región ako územný celok vymedzený v súlade s klasifikáciou štatistických územných jednotiek. Obec Lovinobaňa je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce.

Banskobystrický kraj je vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR, mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. BBSK sa podľa stupňa urbanizácie radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. V kraji je najviac zamestnaných v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe a v školstve (spolu takmer 27 %). Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 16,84 %. Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosť rómskej populácie. V prípade BBSK bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu. Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Hlavnú koncentráciu dosahuje na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - strojársky, hutnícky, drevársky, automobilový, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia poľnohospodárstva. Celkom možno očakávať, že BBSK sa bude len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať rozvoj turizmu. BBSK má silný inovačný potenciál len v dvoch mestách – Banskej Bystrici a vo Zvolene. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii a pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych

rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. laznícke osídlenia. Prírodné zdroje BBK sú bohaté a rôznorodé. Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd, využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

7.1 Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s inými regiónmi vo vyspelých krajinách EÚ alebo vyspelými regiónmi SR, možno konštatovať, že BBK svoj rozvojový potenciál využíva iba čiastočne. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú najmä v pôdohospodárstve a nízkej podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdeldanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencie schopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

7.2 Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda BBK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrno-historickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

7.3 STEEP analýza

STEPP analýza je analýzou jednotlivých častí vonkajšieho prostredia, ktoré majú vplyv na obec. Analyzované sú spoločenské faktory :

- ❖ sociálne,
- ❖ demografické,
- ❖ hodnotové,
- ❖ technologické,
- ❖ ekonomické,
- ❖ ekologické,
- ❖ politické.

Podstatou je ujasniť si, ktoré vonkajšie faktory, ktoré obec väčšinou vôbec nemôže ovplyvniť, majú na ňu významný vplyv.

Tabuľka 27: Formulár č. A 6 - STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Odmietanie spolupráce	Rast úrovne výskumu a vývoja, inovácie	Znižovanie podielových daní	Zvyšovanie environmentálneho zaťaženia	Politika vlády v konkrétnej oblasti	Tímová spolupráca
Zvyšovanie ekonomickej závislosti obyvateľstva	Využívanie IKT pre komunikáciu samosprávy s obyvateľstvom obce	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Nedostatočná osвета o ŽP	Legislatíva	Nezáujem o veci verejné
Zvyšovanie podielu vysokoškolsky vzdelaných ľudí	Dostupná technológia a využívaná technológia	Vplyv daňovej politiky	Vytváranie čiernych skládok	Zmena vlády ako výsledok volieb	Dobrovoľná práca občanov
Demografické zmeny Starnutie populácie	Zabezpečenie skvalitnenia verejných služieb	Zníženie kúpyschopnosti obyvateľstva	Nepostačujúca kanalizácia. Ohrozovanie čistoty spodných vôd	BBSK podporujúca miestny rozvoj	Pokračovanie v tradíciách obce v organizovaní kultúrnych a spoločenských podujatí
Nárast kriminality, chudoby, MKR	Zavádzanie inovatívnych technológií u kľúčových zamestnávateľov v regióne	Racionalizačné opatrenia v samospráve	Dopady investičných projektov na životné prostredie	Pripravenosť Vlády SR na čerpanie finančných prostriedkov alokovaných v štrukturálnych fondoch EÚ	Zmena postojov obyvateľstva a ich zapájanie do rozvojových aktivít

Zdroj: vlastné spracovanie

8 SWOT ANALÝZA

Analytická časť PHSR je uzatvorená SWOT analýzou oblasti podmieňujúcich život a rozvoj obce, z ktorej sa vychádzalo pri stanovovaní stratégie rozvoja obce pre obdobie nasledujúcich 10-tich rokov

SWOT analýza (Strong, Weak, Opportunities, Threats) je nástroj strategického plánovania používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré spočívajú v danom projekte, obchodnej príležitosti, prípadne v inej situácii, v ktorej sa nachádza organizácia so snahou uskutočniť určitý cieľ. Zahrňuje monitorovanie marketingového interného aj externého prostredia. Pomáha ujasniť si súčasnú situáciu a zhodnotiť potenciál.

Silné a slabé stránky znamenajú silné, resp. slabé charakteristiky, ktoré sú ovplyvnené vnútornými (internými) faktormi, a ktoré dokáže obec (mesto) priamo ovplyvňovať prostredníctvom vlastných opatrení.

Príležitosti a ohrozenia popisujú javy, ktoré vplývajú na sledované územie z vonku (externé faktory), a ktoré sa prejavujú v budúcnosti.

Tabuľka 28: SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Prírodné zdroje Pekná príroda s bohatou faunou a flórou - lesnatý kraj - vysoká zver - možnosti poľovníctva - zber lesných plodov Vhodná geografická poloha Vhodné klimatické podmienky Životné prostredie s relatívne kvalitnom stave Zdroje pitnej vody Čistička odpadových vôd Zavedený systém separovaného zberu a nakladanie s TKO	Prírodné Slabá úroveň rekreačných služieb a možností oddychu pre návštevníkov obce Nevhodný poľnohospodársky potenciál pre rozvoj veľkovýrobného poľnohospodárstva Slabé využitie prírodných zdrojov a ich finalizácia
Ľudské zdroje Vysoká angažovanosť niektorých obyvateľov obce na veciach spoločných a verejných Skúsený manažment obce v úzkom prepojení s aktívnymi obyvateľmi obce Aktívna činnosť, niektorých občanov v záujmových organizáciách Mobilita ekonomicky aktívneho obyvateľstva Aktívne zapojenie obce do regionálnych aktivít	Ľudské Vysoká odchádzka ekonomicky aktívneho obyvateľstva migrácia mladých ľudí do iných regiónov a zahraničia vysoká miera nezamestnanosti Slabá prispôsobivosť niektorých obyvateľov v obci Starnúce obyvateľstvo

pokojný život v obci	Nezáujem niektorých občanov o verejné dianie Ľahostajný postoj k prostrediu v obci Naštrbené medziľudské vzťahy Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva Nepriaznivá demografická štruktúra obyvateľstva – vysoký index starnutia Nedostatočná znalosť svetových jazykov u širokej skupiny obyvateľstva Absencia cezhraničnej prezentácie obce a jej subjektov Žiadna partnerská obec v zahraničí
Materiálne zdroje Vybavenosť obce základnou infraštruktúrou - vodovodom - elektrikou - plynom Snaha OÚ o úpravu verejných – priestranstiev	Materiálne Majetkovo-právne nevysporiadané pozemky a nehnuteľnosti Nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj infraštruktúry obce Nedobudovaná technická infraštruktúra - dom smútku - zrekonštruované komunikácie Staré autobusové a vlakové zastávky, chýbajú lavičky Neestetické riešenie vzhľadu obce Slabá architektonická a parková výsadba Absencia zdravotnej starostlivosti a služieb sociálnej starostlivosti pre starších občanov Chýbajúce verejné internetové pripojenie v obci Nevybudovaný e-government v obci (elektronický obecný úrad, verejný intern. kiosk).
Ekonomické zdroje Vhodná poloha obce na cestnom ťahu Lučenec - Zvolen Funkčné železničné spojenie Lučenec - Zvolen Silný potenciál rozvoja v oblasti cestovného ruchu, Existujúce priestory na podnikanie	Ekonomické Slabá propagácia okolia v oblasti cestovného ruchu a nepostačujúca koordinácia a úroveň marketingových aktivít Slabo zastúpený primárny a sekundárny sektor hospodárstva v obci, Nedostatok pracovných príležitostí v obci Neúplná ponuka vybraných služieb občanom Nízka úroveň participácie obyvateľstva na rozvoji obce (znižovanie identity obyvateľov s obcou) Absencia ubytovacích a reštauračných služieb
Kultúrne zdroje Zachovanie tradičných kultúrnych aktivít historické a kultúrne tradície Spoluorganizovanie regionálnych aktivít	Kultúrne: Nedostatočne využívaný potenciál prírodných podmienok Chátrajúce kultúrne a historické objekty Nedostatok voľno časových aktivít pre deti a mládež Zanikajúce praktiky ľudovej výroby

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<p>Environmentálne Využívanie alternatívnych zdrojov energií Využitie obnoviteľných zdrojov energie ekologizácia vykurovania tuhými palivami, Aktívna podpora vzniku a prevádzky biofarmem, Podpora ochrany životného prostredia, Posilnenie environmentálneho vedomia obyvateľov, Rozvoj ochrany prírody Podpora rekreačného účelu lesa, Architektonická a parková výsadba obce, Vybudovanie oddychových zón Zavedenie protipovodňových opatrení</p> <p>Ekonomické Možnosti čerpania fondov EÚ v prospech rozvoja aktivít cestovného ruchu Využitie prírodného potenciálu (zdrojov) pre rozvoj podnikateľských aktivít a aktivít cestovného ruchu Zvýšenie návštevnosti v lokalitách s prírodnými zaujímavosťami Rozvoj agroturistiky, - poznávacej turistiky, - budovanie cyklotrás, - náučných chodníkov, Výkup pozemkov a budov so zámerom na vybudovanie - reštauračných služieb - ubytovacích kapacít Vzájomná spolupráca cezhraničných zariadení cestovného ruchu - v oblasti propagácie obce - výmenných pobytov Efektívne využitie zdrojov EÚ na skvalitnenie života obyvateľov obce – dobudovať a skvalitniť celkovú infraštruktúru a služby v obciach; Spolupráca (združovanie) s okolitými obcami za účelom - zvýšenia objemu investičného kapitálu (rozvoja ekonomického potenciálu) - možnosti spoločného získania investičných zdrojov pre rozvojové programy mikroregiónu Javor, zo štrukturálnych fondov EÚ, z programu obnovy dediny a pod.; Vstup nových investorov, ktorí do obce prinesú kapitál a nové pracovné miesta,</p>	<p>Lokálna úroveň Zvyšujúci sa počet občanov odkázaných na pomoc zo strany obce Prehľbovanie zlej sociálnej situácie a životnej úrovne občanov, Prehľbovanie sociálnych rozdielov v dôsledku rastu nezamestnanosti Odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo svojej obce Odchod mladých obyvateľov z obce Starnutie obyvateľstva Nízky lokálpatriotizmus prisťahovaného obyvateľstva Pasivita k okolitému daniu a pretrvávajúci nezaujem obyvateľov o veci verejné, rozvoj obce a zapájania sa do komunálnych aktivít, Prehľbujúca sa absencia aktívneho vzťahu obec – občan, Strata identity obce v dôsledku globalizácie a konzumného spôsobu života, Nedostatočné finančné zdroje na dobudovanie alebo rekonštrukciu technickej infraštruktúry Rast investičných nákladov na vybudovanie alebo rekonštrukciu technickej infraštruktúry Riziko neúspechu projektov na získanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov, Zbytočne vynaložené prostriedky na prípravu projektov Administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU Zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe, neubúdanie byrokracie Chýbajúce prostriedky na podporu bytovej výstavby, ktorá by podporila pozitívny demografický vývoj Nevyužitie objektov kultúrneho a historického významu</p> <p>Regionálna úroveň Konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy Oslabenie ekonomickej stability regiónu Lučenec s dosahom na obce okresu Nedostatočné využívanie finančných zdrojov mimo rozpočtu obce – štátnych zdrojov SR, Banskobystrického samosprávneho kraja a štrukturálnych fondov EÚ</p>

Vstup zahraničného kapitálu

Rozvoj nových foriem miestnej zamestnanosti (agroturistika, sociálne služby v zariadeniach rodinného typu)

Sociálne

Programy vzdelávania a podpory sociálnej inklúzie spolufinancované zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu

Posilnenie participácie obyvateľstva na miestnej a regionálnej politike

Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov celoživotné vzdelávanie,

Rozvíjanie podnikateľského ducha a záujem obyvateľov o sebazamestnávanie

Možnosti rozšírenia bytového fondu formou využitia možnosti IBV pre mlade rodiny

Poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti pre starších občanov

Zriadiť miesta, kde sa môžu stretávať ľudia rôznych záujmov

Vznik polyfunkčného zariadenia s výhodami pre domáce obyvateľstvo (prac. príležitosti, vývarovňa)

Spolupráca s okolitými samosprávami a podnikateľskými subjektmi za účelom

- Poskytovania sociálnych služieb
- podpora sociálnych programov pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva

Budovanie partnerstva za hranicami Slovenskej republiky

Národná úroveň

Legislatívne podmienky pre poľnohospodársku výrobu – časté zmeny, aj zmeny z EÚ

Obmedzenia pri čerpaní FP z európskych fondov
Nedostatočná podpora malých a stredných podnikov zo strany štátu

Zmena vo fiškálnej decentralizácii štátu

Ochrana a ekologické a urbanistické obmedzenia územia

Recesia hospodárstva v SR

Nadnárodná úroveň

Negatívny dopad svetovej hospodárskej, ekonomickej a finančnej krízy na ekonomiku a podnikateľský sektor v SR

Rozdielnosť legislatívnych noriem a foriem cezhraničnej podpory v Českej, Poľskej a Maďarskej republike

Nadradenosť (prednosť) právnych predpisov EÚ pred zákonmi Slovenskej republiky!

Zdroj: vlastné spracovanie

9 KLÚČOVÉ DISPARITY A FAKTORY ROZVOJA

Na základe zostavenej SWOT analýzy, vykonaných analýz silných a slabých stránok, príležitosti a ohrozenia bola urobená špecifická analýza klúčových disparít a faktorov ďalšieho rozvoja obce. Už štruktúrovaná SWOT analýza naznačuje jednotlivé disparity, často sú rôzne silné a slabé stránky pre obec Lovinobaňa.

Tabuľka 29: Klúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Klúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
☒ Málo pracovných príležitostí	☒ Nárast počtu nových pracovných príležitostí
☒ Nízke príjmy obyvateľov	☒ Zvýšenie príjmov obyvateľstva
☒ Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva	☒ Zvýšenie atraktivity územia obce
☒ Nedostatočne využité prírodné danosti obce málo využívané pre rozvoj rekreácie, turistiky a	☒ Podpora a rozvoj cestovného ruchu
☒ Nedostatočne využité kultúrno-historický potenciál obce	☒ Rozvoj v odvetviach služieb, turizmu
☒ Nedostatok kapitálu na realizáciu väčších investícií	☒ Vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb
☒ Nedostatok sociálnych služieb	☒ Skvalitnenie životného prostredia
☒ Nízka úroveň kvality verejnej infraštruktúry a služieb	☒ Zachovanie kultúrno-historického dedičstva
☒ Nedostatok investícií do opráv budov (vo verejnom aj v súkromnom vlastníctve)	☒ Skvalitnenie a modernizovanie všetkej infraštruktúry
☒ Nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života	☒ Zvýšenie dostupnosti sociálnych služieb
☒ Nepriaznivý prístup obyvateľstva k rozvojovým možnostiam obce	☒ Rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života
	☒ Aktivizácia obyvateľstva v oblastiach verejného diania, voľnočasových aktivít
	☒ Využívať prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie
	☒ Podpora činnosti miestnych iniciatív a klubov a rozvíjanie partnerstiev
	☒ Zvyšovať environmentálne povedomie občanov obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú predovšetkým v realizácii ekonomickej reformy (liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti), ktoré pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia ekonomickej reformy má vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobnéj základne. Ide predovšetkým o okresy alebo ich časti, kde sa rozhodujúca výrobná aktivita dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Riziká ďalšieho vývoja, s uvedením zdrojov rizík, dôsledkov a odhadu pravdepodobnosti výskytu, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke č. 28.

Tabuľka 30: Formulár č. A 14 - Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík (rozvoja územia)

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravdepodobnosť
Individuálne	Územie obce	- Nezáujem obyvateľov (potenciálnych užívateľov) o realizáciu cieľov PHSR	Nenaplnenie stanovených cieľov PHSR	Nízka
Technické	Územie obce	- Technické chyby projektovej dokumentácie -	Navýšenie fin. nákladov	Nízka
Ekologické	Územie obce	- Dopravná zaťaženosť územia - Priemyselné havárie - Zistenie doposiaľ neobjavených starých environmentálnych záťaží - Živelná pohroma	Nadmerné ekologické znečistenie	Vysoká Nízka Nízka
			Negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok	Stredná
Sociálne	Územie obce	- Odliv obyvateľstva - Medzilidské vzťahy - Neúmerné zvyšovanie počtu sociálne neprispôsobivých obyvateľov - Starnúce obyvateľstvo	Nedostatok ľud. zdrojov Zhoršenie spolupráce Rastúca kriminalita	Stredná Nízka Stredná
			Nedostatočná kvalita spoločenského života	Vysoká
Ekonomické	Územie obce	- Financovanie z komplementárnych zdrojov financovania - Nedostatočne atraktívne prostredie pre návštevníkov obce - Nezískanie dotácie, NFP - Legislatíva štátu a jeho politika - Chyby pri obstarávaní	Nerealizovanie projektov	Stredná Stredná Vysoká Stredná Nízka

Zdroj: vlastné spracovanie

10 DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM

Efektívny rozvoj obce je možné realizovať len v súčinnosti s názormi a potrebami obyvateľov obce. PHSR bude riešiť rozvoj obce vo viacerých oblastiach, je nevyhnutné zainteresovať verejnosť do procesu jeho tvorby. Najvhodnejším spôsobom ako zabezpečiť ich súčinnosť, je prieskum verejnej mienky, zároveň sa pomocou uskutočneného prieskumu informovali obyvatelia obce o tom, že sa takýto dokument pre ich obec pripravuje a že aj oni sa môžu reálne zapojiť do jeho tvorby. Tento fakt môže prispieť k zlepšeniu vzťahov v obci a k vytvoreniu pocitu spolupatričnosti, ale aj spoluzodpovednosti obyvateľov k jej rozvoju.

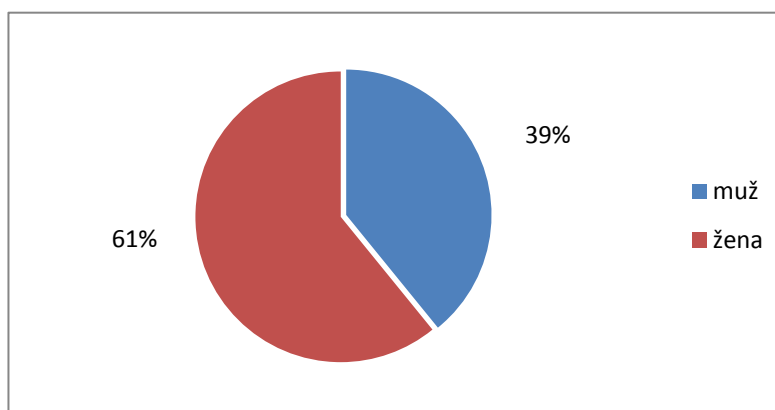
Cieľom prieskumu verejnej mienky – dotazníkového prieskumu v obci Lovinobaňa bolo identifikovať potreby obyvateľov a ich názory na ďalší rozvoj obce v súvislosti s vypracovaním dokumentu PHSR obce. Výsledky takéhoto prieskumu predstavujú jeden zo zdrojov pre podklad pre tvorbu SWOT analýzy a následne pre formovanie stratégie rozvoja obce.

Prieskum verejnej mienky sa uskutočnil v obci prostredníctvom anonymného dotazníka. Anonymita, ktorú dotazníkový prieskum poskytoval, vytvorila priestor na neobmedzené názory občanov na rozvoj obce.

Dotazník obsahoval celkom 15 uzavretých a otvorených otázok. Rozdaných bolo celkom 100 dotazníkov do domácností. Vyplnených a doručených bolo 72 dotazníkov, platných 69 čo predstavuje 69%-nú návratnosť. Ankety sa zúčastnilo 3,42 % z celkového počtu obyvateľov obce, teda uvedené údaje sú len orientačné, nie sú smerodajné. Obyvatelia obce odovzdávali vyplnené anketové lístky na obecnom úrade.

Otázka č. 1: Respondenti podľa pohlavia.

Na vyplnení dotazníka sa zúčastnilo 42 žien (60,9%) a 27 mužov (39,1 %).

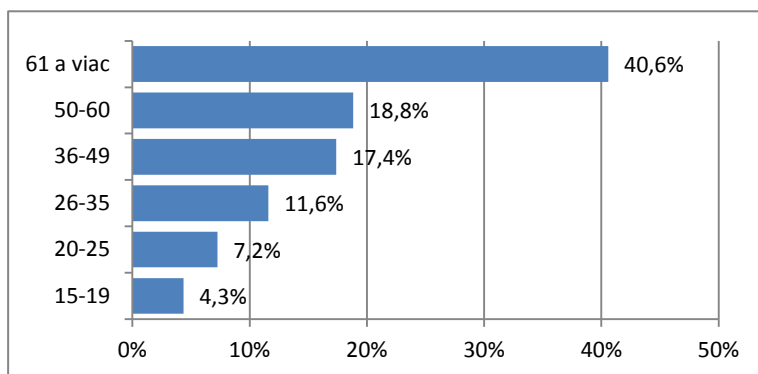

Graf 10: Respondenti podľa pohlavia

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 2: Vekové rozloženie respondentov

Najvyšší záujem o zverejnenie svojich názorov bol u vekovej kategórie 61 rokov a vyššie 40,6%. Druhou najviac zastúpenou kategóriou boli obyvatelia vo veku od 50-60 rokov –18,8%, o jedno percento menej mala kategória 36-49 rokov- 17,4%. Nasledujú mladšie vekové skupiny, ktoré sa prieskumu zúčastnili len marginálne. Naznačuje to ich nezáujem o verejné veci v živote obce.

Graf 11: Respondenti podľa veku

Zdroj: vlastné spracovanie

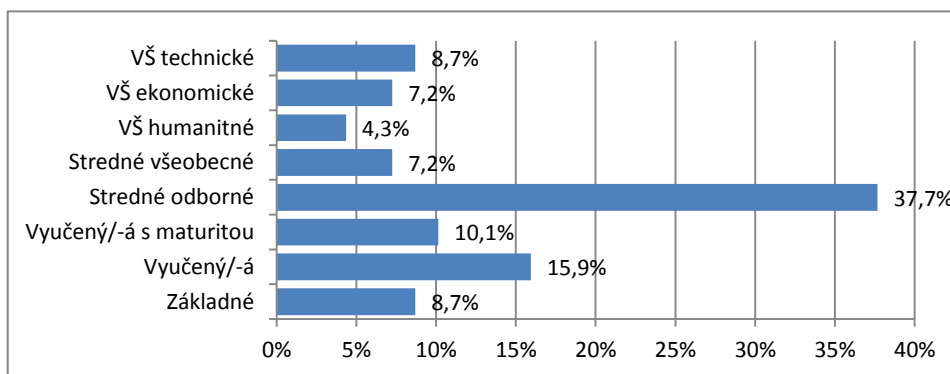
Otázka č. 3: Vzdelanie respondentov

Najvyšší podiel mali respondenti so stredným odborným vzdelaním 37,7%, nasledovali respondenti so vyučením 15,9%, najmenej respondentov bolo vysokoškolsky vzdelaných.

Tabuľka 31: Prehľad respondentov podľa vzdelania

Vzdelanie respondentov	počet	%
základné	6	9%
vyučení/-á	11	16%
vyučení/-á s maturitou	7	10%
stredné odborné	26	38%
stredné všeobecné	5	7%
VŠ humanitné	3	4%
VŠ ekonomické a technické	5	7%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 12: Respondenti podľa vzdelania

Zdroj: vlastné spracovanie

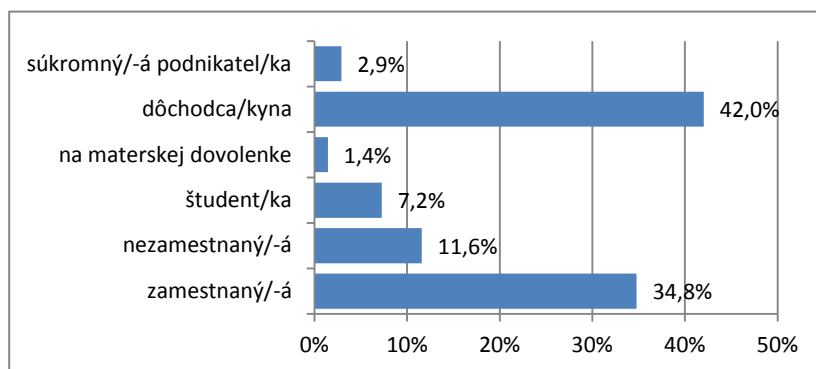
Otázka č. 4: Ekonomická aktivita

Najvyšší podiel respondentov tvorili respondenti v dôchodkovom veku 42%, nasledovali ich zamestnaní 34,8% a nezamestnaných respondentov bolo 12%. V dotazníku sa ďalej vyjadrovali 5 študenti, 2 súkromní podnikatelia a 1 osoba na materskej dovolenke.

Tabuľka 32: Prehľad respondentov podľa zamestnania

Zamestnanie respondentov	počet	%
zamestnaný/-á	24	35%
nezamestnaný/-á	8	12%
študent/ka	5	7%
na materskej dovolenke	1	1%
dôchodca/kyňa	29	42%
súkromný/-á podnikateľ/ka	2	3%

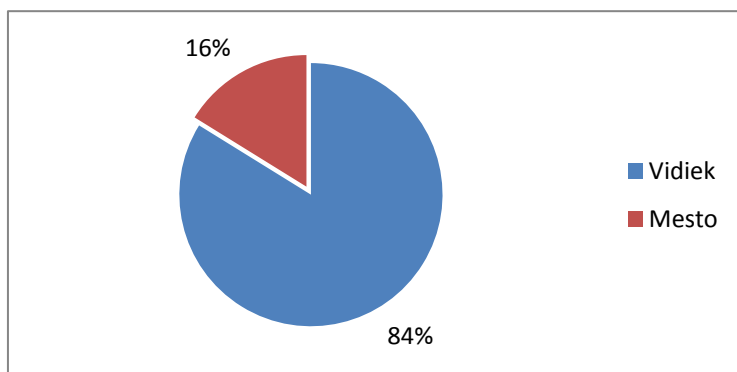
Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 13: Respondenti podľa zamestnania

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 5: Bývanie na vidieku alebo v meste.

Väčšina opýtaných respondentov (57), si želá žiť na vidieku a uprednostnila by ho pred bývaním v meste. Len (11) respondentov by dalo prednosť bývaniu v meste. Jeden respondent sa na túto otázku nevyjadril.

Graf 14: Bývanie

Zdroj: vlastné spracovanie

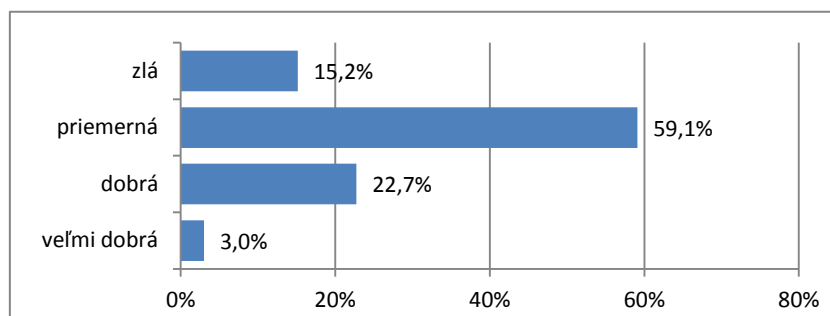
Otázka č. 6: Kvalita života v obci Lovinobaňa

59,1% respondentov ohodnotili kvalitu bývania v obci ako priemernú a 22,7% respondentov ako dobrú, 15,2% respondentov nie je spokojných a považujú kvalitu života v obci Lovinobaňa za zlú a len 3% respondentov kvalitu života ohodnotilo ako veľmi dobrú. Traja respondenti neodpovedali. Celkovo však je možné považovať vzorku respondentov za spokojnú.

Tabuľka 33: Hodnotenie kvality života v obci

Kvalita života v obci Lovinobaňa	počet	%
veľmi dobrá	2	3,0%
dobrá	15	22,7%
priemerná	39	59,1%
zlá	10	15,2%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 15: Kvalita života v obci Lovinobaňa

Zdroj: vlastné spracovanie

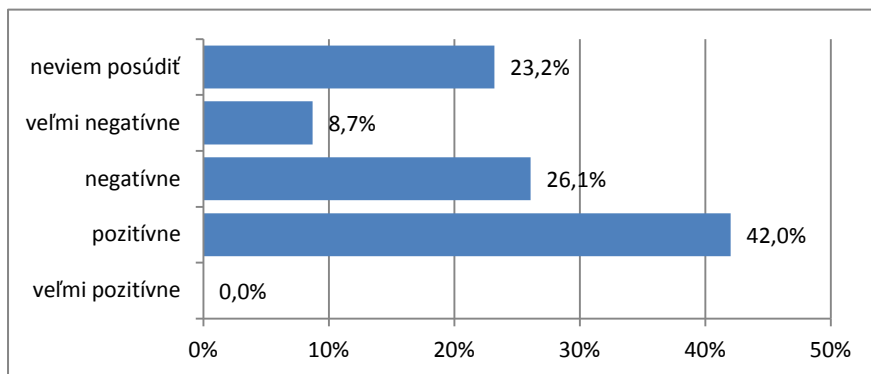
Otázka č. 7: Rozvoj a napredovanie obce za posledných 10 rokov.

Z výsledkov ankety je zrejmé, že väčšina respondentov považuje napredovanie obce za posledných 10 rokov pozitívnym smerom. O negatívnom smerovaní sa vyjadrili (18) respondenti a krajnú variantu uviedlo ako veľmi negatívny posun k rozvoju obce uviedlo (6) respondentov, (16) respondentov nevedelo posúdiť, akým smerom sa obec Lovinobaňa uberá.

Tabuľka 34: Hodnotenie rozvoja a napredovanie obce v obci

Hodnotenie	počet	%
veľmi pozitívne	0	0%
pozitívne	29	42%
negatívne	18	26%
veľmi negatívne	6	9%
neviem posúdiť	16	23%

Zdroj: vlastné spracovanie

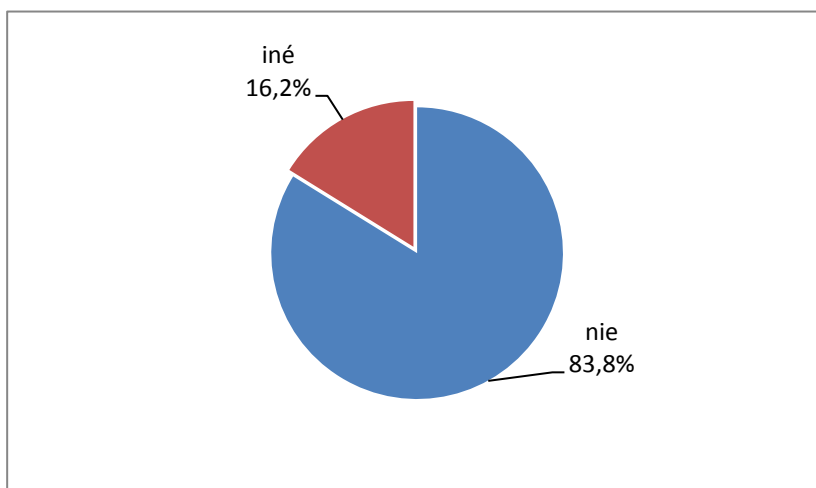

Graf 16: Napredovanie obce za posledných 10 rokov

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 8: Aktivita v záujmových združeniach a organizáciách v obci.

Pri tejto otázke sa (57) respondentov vyjadrilo, že sa nezapája do činnosti žiadneho záujmového združenia. Niektorí uvádzajú, že nie sú dostupné, alebo o žiadnych nevedia. Len (11) respondenti uviedli, že sa v záujmových združeniach angažujú a to hlavne pri športe, či kultúrnych akciách. Jeden respondent sa k danej otázke nevyjadril.

Graf 17: Angažovanie v záujmových združeniach

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 9: Záujem o správu obce a názor na činnosť samosprávy. Ak áno, podľa Vášho názoru, v ktorej oblasti by mohla zlepšiť svoju činnosť?

42 respondentov sa k tejto otázke vôbec nevyjadrilo. U ostatných prevládali hlavne názory na zlepšenie komunikácie a spolupráce s občanmi zo strany obecného úradu a starostu. Nasledovali: vybavenie obce, infraštruktúra, záujem o väčšiu podporu kultúrnych a spoločenských aktivít a šport.

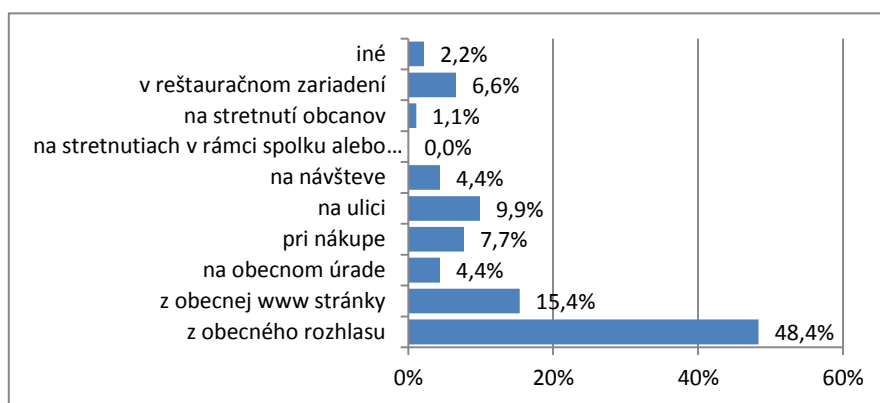
Otázka č. 10: Kde sa najčastejšie dozviete potrebné informácie o verejnom dianí v obci?

V tejto otázke si respondenti mohli zvoliť z viacerých odpovedí. Najväčším zdrojom informácií o verejnom dianí v obci je obecný rozhlas, nasleduje Webová stránka obce, stretnutia na verejnosti/ulici. Stretnutia v spolku nie je zdrojom informácií pre obyvateľov.

Tabuľka 35: Miesta v obci kde občania získavajú informácie

Zdroje informácií o dianí v obci	počet	%
z obecného rozhlasu	44	48,4%
z obecnej www stránky	14	15,4%
na obecnom úrade	4	4,4%
pri nákupe	7	7,7%
na ulici	9	9,9%
na návšteve	4	4,4%
na stretnutiach v rámci spolku alebo združenia	0	0,0%
na stretnutí občanov	1	1,1%
v reštauračnom zariadení	6	6,6%
iné	2	2,2%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 18: Zdroje informácií o dianí v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 11: Na aké činnosti by mala byť podľa Vás použitá podpora z fondov EÚ?

Nedostatočné čerpanie euro fondov je na Slovensku úplne bežná realita. Názor na čerpanie prostriedkov z EÚ býva u obyvateľov ovplyvňovaný hlavne nedostatkom informácií o celom systéme a procese čerpania prostriedkov na projektové zámery. V tejto otázke mohli respondenti vyjadriť tri návrhy kde by v obci mala byť využitá podpora z fondov EÚ. 12 respondentov sa k danej otázke nevyjadrili vôbec.

Najčastejšie návrhy sú zobrazené v tabuľke č. 30.

Tabuľka 36: Využitie fondov z EU

Návrh na využitie fondov z EU	počet
Dobudovanie a oprava miestnych komunikácií a chodníkov	42
Podpora a rozvoj športu a kultúry	17
Dobudovanie a oprava infraštruktúry v obci	15
Dobudovanie a oprava kanalizácie a vodovodného vedenia	14
Výstavba Domu smútku	10
Rozvoj obchodu a služieb v obci	4
Podpora zamestnanosti a vznik pracovných miest	4
Detské ihrisko a práca s mládežou	3
Vybudovanie detského ihriska	2
Výstavba nájomných bytov	2
Zariadenie pre seniorov	2
Turizmus	1
Komunálny odpad	1
Urnový háj	1

Zdroj: vlastné spracovanie

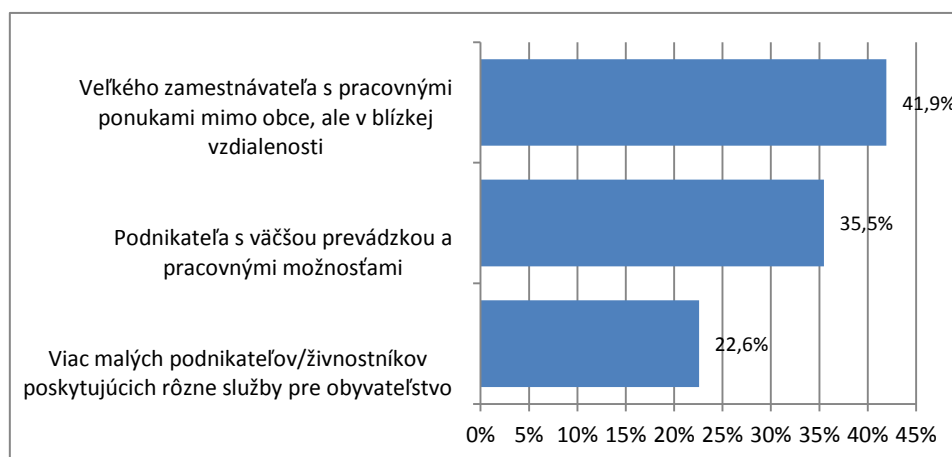
Otázka č. 12: Dostupnosť zamestnania

Väčšina respondentov (26) by privítali zamestnávateľa s ponukami práce, ale mimo obce a v blízkej vzdialenosti. (22) respondentov si praje v obci podnikateľa s väčšou prevádzkou a pracovnými príležitosťami. (14) respondenti uviedli možnosť väčšieho počtu malých podnikateľov so službami pre obyvateľov (možnosť samo zamestnania). Ostatní na otázku neodpovedali (6).

Tabuľka 37: Možnosť zamestnania pre obyvateľov Lovinobaňa

Typy zamestnávateľa	počet	%
Viac malých podnikateľov/živnostníkov poskytujúcich rôzne služby pre obyvateľstvo	14	22,6%
Podnikateľa s väčšou prevádzkou a pracovnými možnosťami	22	35,5%
Veľkého zamestnávateľa s pracovnými ponukami mimo obce, ale v blízkej vzdialenosti	26	41,9%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 19: Preferovaný typ zamestnania

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 13: Spokojnosť s kvalitou služieb a vybavenia obce.

Tieto aspekty slúžiace obyvateľom obce boli respondentmi hodnotené bodovaním. Škála spokojnosti bola vyjadrená hodnotami od 1 do 5, kde 1 - veľmi spokojný, 5- veľmi nespokojný s uvedenou položkou. Podľa počtu bodov boli položky zoradené do nasledovnej tabuľky, kde najvyšší počet bodov znamená najväčšiu nespokojnosť obyvateľov a najnižší počet bodov vyjadruje spokojnosť respondenta.

Tabuľka 38: Spokojnosť s kvalitou služieb a vybavenia obce

Služby a vybavenie v obci	Počet pridelených bodov
iné	51
pokrytie signálom mobilných sietí	119
školsťvo	164
ponuka služieb a obchodov	180
bytová infraštruktúra (možnosti získania bytu, domu, kúpa nehnuteľností, pozemku)	186
knižnica	203
bezpečnosť a ochrana osobného majetku	203
stav verejnej zelene	211
všeobecná zdravotnícka starostlivosť	217
dostupnosť verejného internetu	223
požiarna ochrana	224
možnosti športového vyžitia	229
poskytovanie sociálnych služieb (opatrovateľská služba a pod.)	239
vzťah obyvateľov k svojej obci	244
vzťah obce, verejných priestranstiev	250
stav chodníkov	251
záujem obyvateľov o veci verejné	259
stav miestnych komunikácií	261
možnosti kultúrneho vyžitia	268
stav kanalizácie	272
možnosti vzdelávania dospelých	277
dostupnosť služieb (oprava obuvi, čistiareň a pod.)	290
dom smútku	315

Zdroj: vlastné spracovanie

Najviac označovaný problém kvality života v obci Lovinobaňa je absencia domu smútku. Ako ďalšie problematické považujú obyvatelia dostupnosť služieb obyvateľstvu. Pomerne vysoký počet bodov získali aj možnosti vzdelávania a stav kanalizácie. Záujem o verejné dianie, kultúru a vzťah obyvateľov k svojej obci trápilo viacerých respondentov a z dotazníkov je možné dedukovať, že záujem o participovanie k verejným otázkam je pre mnohých respondentov dôležité a významné. Najviac spokojnosti obyvateľom priniesol pokrytie signálom mobilných sietí.

Otázka č. 14: Vyberte 3 najdôležitejšie z uvedených oblastí, ktoré sú potrebné v obci naliehavo riešiť.

V tejto otázke mali respondenti uviesť podľa nich prvé tri najnaliehavejšie oblasti, ktoré si vyžadujú akútne riešenie. Za najdôležitejší problém, ktorý je potrebné riešiť, označili respondenti sú miestne komunikácie, je potrebné ich rekonštruovať, hlavne stav chodníkov je neuspokojivý. Jednoznačne prevyšuje počtom ostatné problematické oblasti. Medzi najmenej problematickú oblasť považujú obyvatelia regionálnu spoluprácu.

Tabuľka 39: Najproblematickejšie oblasti v obci

Oblasti problémov	Počet	%
Miestne komunikácie	43	62,3%
Skrášlenie obce a čistota verejných priestranstiev	39	56,5%
Kanalizácia	32	46,4%
Bezpečnosť občanov	11	15,9%
Šport a oddych	11	15,9%
Kultúra a vzdelanie	11	15,9%
Zneškodnenie divokých skládok	9	13,0%
Podmienky na podnikanie	8	11,6%
Záujem občanov o veci verejné	6	8,7%
Doprava	5	7,2%
Sociálna starostlivosť	5	7,2%
Životné prostredie	4	5,8%
Bývanie	3	4,3%
Zber a separácia odpadov	3	4,3%
Verejné osvetlenie	3	4,3%
Iné	3	4,3%
Cestovný ruch	2	2,9%
Obnova historických pamiatok	2	2,9%
Regionálna spolupráca	1	1,4%

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 15: Uvedte 3 pozitívne fakty, v ktorých je podľa Vás Vaša obec výnimočná, úspešná

Na túto otázku neodpovedalo až 51 respondentov čo tvorí 73,91%. A len (3) respondenti uviedli všetky 3 pozitívne fakty, väčšina respondentov uviedla len jedno alebo dve pozitíva. Napriek tomu sa vo väčšine zhodli na tom, že zaujímavou a úspešnou robí ich obec dobrá ponuka služieb a obchodov, na tomto pozitívnom fakte sa zhodlo (7) respondentov. Ďalším pozitívnym faktom v poradí bola zaujímavá a krásna príroda a pravidelné spoje z dôvodu hlavného dopravného ťahu.

11 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Pri aktualizácii strategického dokumentu, akým je aj Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, je monitorovanie dosiahnutých výsledkov predpokladom pre stanovenie si reálnych a splniteľných cieľov na ďalšie programovacie obdobie, prípadne prehodnotenie smerovania vývoja. Tabuľka uvedená v prílohe obsahuje popis investičných zámerov stanovených obcou v PHSR 2007-2014.

STRATEGICKÁ ČASŤ
2015 - 2024

Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Lovinobaňa

STRATEGICKÁ ČASŤ

Stratégia predstavuje prostriedok, ktorým si príslušná obec zabezpečuje dosiahnutie svojich cieľov. Inými slovami predstavuje vymedzenie základných dlhodobých cieľov a prijatie smerov rozvoja, ako aj alokáciu zdrojov nevyhnutných na dosiahnutie týchto cieľov. Cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lovinobaňa je podporiť trvalý a vyvážený rozvoj v obci.

1 STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

Strategickým cieľom obce je vytvoriť prostredie, ktoré bude podporovať úsilie obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, využívať potenciál obce a dostupné možnosti získania finančných prostriedkov na realizáciu rozvojových činností, ale tiež sústavnú prácu s jednotlivcami, združeniami a organizáciami a povedie jednotlivcov k zodpovednosti o sociálne slabších ako aj o životné prostredie.

Pri určovaní rozvojovej stratégie obce Lovinobaňa boli ako východiská použité:

- ❖ SWOT analýzy, ktoré sú súčasťou analytickej časti tohto dokumentu,
- ❖ ďalej výsledky dotazníkového prieskumu,
- ❖ návrhy obecného zastupiteľstva a prirodzených autorít obce,
- ❖ ako aj základné strategické dokumenty na nadregionálnej a národnej úrovni.

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce zohľadnením jej vnútorných špecifík a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Táto časť obsahuje:

- ❖ víziu obce,
- ❖ formuláciu a návrh stratégie,
- ❖ výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna a ľudské zdroje).

1.1 Vízia obce

„Systém sa zmene bráni a je potrebná silná vízia, odvaha a politická vôľa na presadenie akejkoľvek systémovej zmeny.“

I. Mikloš

Pri stanovení vízie rozvoja územia obce Lovinobaňa je nevyhnutné prihliadať na fakt, že vízia by mal byť v súlade s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR a stanovuje sa na obdobie 10 až 15 rokov.

Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť - vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2014 až 2020 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie. Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná takto:

„Slovensko ako krajina s vysokou kvalitou života občanov vo všetkých regiónoch. Regionálna politika umožňujúca každému regiónu využívať svoje danosti na prospech svojho trvalo udržateľného hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja, a tým rozvoja Slovenskej republiky ako vysoko vyspeleho, hospodársky, politicky a sociálne súdržného štátu, sebavedomého člena Európskej únie.“⁵

Vízie a ciele národnej stratégie sa vzťahujú na obdobie do roku 2030. Ťažiskom dokumentu sú rozvojové priority štátu pre programové obdobie 2014- 2020, ktoré majú viesť k splneniu vytýčených významných národných cieľov.

V komparácii s ostatnými členskými štátmi EÚ dosiahla SR za posledné viac ako dve dekády dynamického hospodárskeho a sociálneho vývoja významný spoločenský pokrok. Postupnou realizáciou rozvojových projektov, podporných programov, vrátane štrukturálnych reforiem a systémových zmien, dochádzalo k modernizácii a modifikácii odvetvovo-sektorovej štruktúry hospodárstva, ako i konvergencii SR k ekonomicky vyspelým štátom.

Počas realizácie aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov. Očakáva sa, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely.

S ohľadom na vyššie uvedené dokumenty národnej a regionálnej úrovne, bola definovaná a upravená vízia obce:

⁵Zdroj: Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, strana 39

VÍZIA

Záujem o dianie v obci a jej rozvoj hlavne u mladej a strednej generácie, ktorá sa stáva hybnou silou rozvoja obce, neustále stúpa. Občania spoločnými aktivitami prispievajú k systematickému zvyšovaniu kvality života v obci, čo sa prejavuje komplexnosťou ponukou služieb a zabezpečením ostatných potrieb občanov.

Demografický vývoj v obci je priaznivý, počet obyvateľov neustále rastie. V obci a príľahlom regióne je dostatok pracovných príležitostí, podmienky pre rozvíjanie podnikania sú systematicky podporované, rozvíja sa oblasť poľnohospodárstva, cestovného ruchu, vidieckej turistiky a malého podnikania, čoho výsledkom je, že mladí ľudia neodchádzajú za prácou, ak tak iba v ojedinelých prípadoch. Vedenie obce vytvára podmienky pre individuálnu bytovú výstavbu, mladé rodiny majú vytvorené vhodné podmienky pre plnohodnotný život a obec sa stáva vyhľadávaným miestom pre príchod a život nových obyvateľov.

Zabezpečená je aj starostlivosť o starých a nevládných s komplexnou opatrovateľskou službou.

Občania obce Lovinobaňa žijú v obci s dobrou infraštruktúrou a možnosťami trávenia voľného času pre mladých ale i starších. Obec aktívne využíva vnútorný potenciál všetkých daností svojho územia a zabezpečuje tak zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov.

K naplneniu tejto vízie je potrebné využiť čo najväčší počet daností svojho územia či už prírodných, materiálnych a ľudských zdrojov, je nevyhnutné v čo najvyššej miere využiť možnosti finančných zdrojov z EÚ či štátneho rozpočtu a iných zdrojov, taktiež podporiť a vyhľadávať rôznych investorov na podnikateľské zámery a investovania financií v obci.

1.2 Strategický cieľ rozvoja obce

Pri stanovení strategického cieľa sa prihliadalo na aktualizáciu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (Uznesenie Vlády SR č. 222, máj 2014). Dokument je v súlade s inými strategickými a koncepcnými dokumentmi, a to so stratégiou Európa 2020, v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Partnerskú dohodu SR na roky 2014 – 2020, v oblasti územného rozvoja je stratégia koordinovaná s Koncepciou územného rozvoja Slovenska.

Rozvojová stratégia obce Lovinobaňa vychádza z Územného plánu obce, z prehodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu obyvateľov obce a ďalších rozvojových dokumentov spomenutých vyššie, ako aj z iných národných a regionálnych strategických dokumentov.

Prostredníctvom nástrojov politiky rozvoja tento dokument nadväzuje aj na realizáciu rozvojových programov financovaných zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov financovania.

Strategický cieľ na roky 2014-2020 s rešpektovaním iných národných a regionálnych strategických dokumentov je nasledovný:

STRATEGICKÝ CIEĽ

„Využiť všetky možnosti a vynaložiť všetko úsilie k tomu, aby boli v obci Lovinobaňa čo najlepšie podmienky pre všestranne kvalitný život občanov, a to zlepšením stavu životného prostredia, budovaním infraštruktúry, rozvoja podnikania a tvorby pracovných príležitostí, starostlivosti o starších a nevládných občanov, aby sa obec stala domovom a miestom pre plnohodnotný život všetkých jej obyvateľov.“

Prioritnou úlohou stratégie je navrhnúť také riešenia, ktoré sú prospešné pre široké spektrum ľudí obce Lovinobaňa, chránia a zhodnocujú prírodný, kultúrny a historický potenciál obce, obhajujú záujmy obyvateľov obce a využívajú synergiu miestnych daností a faktorov na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja.

1.3 Prioritné oblasti rozvoja obce

Na základe uvedených skutočností boli navrhnuté jednotlivé aktivity v oblasti hospodárskej, sociálnej, environmentálnej a oblasti ľudských zdrojov, ktoré pri ich postupnej realizácii budú viesť k napĺňaniu strategického cieľa obce a naplnenie cieľov v jednotlivých prioritných rozvojových oblastiach, ktoré sú odrazom štruktúry problémových oblastí rozvoja, ktoré vzišli z auditu zdrojov, dotazníkového prieskumu a následnej SWOT analýzy. Vychádzajúc z uvedeného, prioritné oblasti rozvoja obce Lovinobaňa a Uderiná sú nasledovné:

Prioritná oblasť č. 1: Hospodárska oblasť

- ❖ Zamestnanosť,
- ❖ Podnikanie,
- ❖ Investície,
- ❖ Priemysel,
- ❖ Poľnohospodárstvo,
- ❖ Obchod,
- ❖ Služby,

- ❖ Cestovný ruch,
- ❖ Moderná samospráva,

Prioritná oblasť č. 2: Sociálna oblasť

- ❖ Zdravotníctvo,
- ❖ sociálne služby,
- ❖ bývanie,
- ❖ komunitný rozvoj.

Prioritná oblasť č. 3: Životné prostredie a infraštruktúra

- ❖ ŽP,
- ❖ Doprava,
- ❖ Výstavba,
- ❖ technická infraštruktúra,
- ❖ IT,
- ❖ Bezpečnosť.

Prioritná oblasť č. 4: Ľudské zdroje

- ❖ Vzdelávanie,
- ❖ Kultúra,
- ❖ šport ,
- ❖ mládež,
- ❖ voľný čas.

PROGRAMOVÁ ČASŤ
2015 - 2024 | Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Lovinobaňa

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, t. j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

1 PREHĽAD OPATRENÍ, PROJEKTOV A AKTIVÍT

Programová časť obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce.

Program obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v oblasti hospodárskej, sociálnej, environmentálnej politike a oblasti ľudských zdrojov na úroveň opatrení a aktivít. Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia plnenia cieľov.

Tabuľka 40: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 01 Hospodárska oblasť

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie 1.1 Rozvoj hospodárstva v obci	Projekt 1.1.1 Príprava hnedej zóny pre vstup investorov do priemyselnej oblasti obce	Hospodárstvo - investície
Opatrenie 1.2 Rozvoj cestovného ruchu	Projekt 1.2.1 Vybudovanie náučného chodníka - Banský náučný chodník	Ľudské zdroje – voľný čas

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Tabuľka 41: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 02 Sociálna oblasť

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie 2.1 Podpora zdravotníctva	Projekt 2.1.1 Modernizácia priestorov zdravotného strediska	Sociálna – zdravotníctvo
Opatrenie 2.2 Rozvoj sociálnych služieb	Projekt 2.2.1 Vybudovanie práčovne	Sociálna – sociálne služby
	Projekt 2.2.2 Projekt terénnej sociálnej práce	Sociálna – sociálne služby
	Projekt 2.2.3 Rozvoj sociálnych služieb pre seniorov	Sociálna – sociálne služby
Opatrenie 2.3 Podpora bývania	Projekt 2.3.1 Výstavba nájomných bytov	Sociálna – bývanie

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Tabuľka 42: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 03 Životné prostredie a infraštruktúra

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie 3.1 Podpora aktivít v oblasti životného prostredia	Projekt 3.1.1 Revitalizácia ČOV	Životné prostredie a infraštruktúra - ŽP
	Projekt 3.1.2 Dobudovanie splaškovej kanalizácie	Životné prostredie a infraštruktúra - ŽP
	Projekt 3.1.3 Vybudovanie zberného dvora	Životné prostredie a infraštruktúra - ŽP
Opatrenie 3.2 Zlepšenie obecnej infraštruktúry	Projekt 3.2.1 Oprava miestnych komunikácií	Životné prostredie a infraštruktúra - doprava
Opatrenie 3.3 Rekonštrukcia a modernizácia obecných budov	Projekt 3.3.1 Výstavba domu smútku a úprava jeho okolia	Životné prostredie a infraštruktúra - výstavba
	Projekt 3.3.2 Výmena okien a rekonštrukcia fasády budovy Obecného úradu	Životné prostredie a infraštruktúra - výstavba
	Projekt 3.3.3 Modernizácia vykurovacieho systému budovy Obecného úradu	Životné prostredie a infraštruktúra - výstavba
Opatrenie 3.4 Zlepšenie technickej infraštruktúry obce	Projekt 3.4.1 Revitalizácia miestnej časti Uderiná	Životné prostredie a infraštruktúra – technická infraštruktúra
	Projekt 3.4.2 Rekonštrukcia rozhlasu v miestnej časti Lovinobaňa	Životné prostredie a infraštruktúra – technická infraštruktúra
	Projekt 3.4.3 Rekonštrukcia rozhlasu v miestnej časti Uderiná	Životné prostredie a infraštruktúra – technická infraštruktúra

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Tabuľka 43: Formulár P1 – Prioritná oblasť PO 04 Ľudské zdroje

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie 4.1 Podpora aktivít v oblasti školstva a vzdelávania	Projekt 4.1.1 Výstavba materskej školy	Ľudské zdroje - vzdelávanie
Opatrenie 4.2 Podpora a rozvoj kultúry	Projekt 4.2.1 Dovybavenie tanečného a speváckeho súboru	Ľudské zdroje - kultúra
	Projekt 4.2.2 Rekonštrukcia kultúrneho domu v Lovinobani	Ľudské zdroje - kultúra
	Projekt 4.2.3 Rekonštrukcia kultúrneho domu v Uderinej	Ľudské zdroje - kultúra
Opatrenie 4.3 Podpora a rozvoj športu v obci	Projekt 4.3.1 Úprava a rekonštrukcia objektu tribúny futbalového ihriska	Ľudské zdroje – šport
	Projekt 4.3.2 Rekonštrukcia priestorov a modernizácia vybavenia fitnescentra	Ľudské zdroje – šport
Opatrenie 4.4 Voľnočasové aktivity	Projekt 4.4.1 Dobudovanie oddychovej zóny	Ľudské zdroje – voľný čas

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

1.1 Súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Ku každému opatreniu/aktivite sú určené ukazovatele a ich východiskové a cieľové hodnoty. Na základe týchto ukazovateľov bude možné priebežne sledovať napĺňanie cieľov PHSR.

Tabuľka 44: Formulár P2 Tabuľka ukazovateľov výstupov, výsledkov, dopadov

Typ ukazovateľa	ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota		Cieľová hodnota / Rok	
					Rok 2015	2017	2024	
PRIORITNÁ OBLASŤ – Hospodárska								
Projekt 1.1.1 Príprava hnedej zóny pre vstup investorov do priemyselnej oblasti obce								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Vybudovaný hnedý park	Ukazovateľ výstupu	OcÚ ,	počet	0	0	1	
	Rozloha vybudovaného hnedého parku		Katastrálny úrad	m ²	0	0	130000	
Projekt 1.2.1 Vybudovanie náučného chodníka - Banský náučný chodník								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Vybudovaný náučný chodník	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1	
	Dĺžka náučného chodníka		OcÚ	m	0		5000	
PRIORITNÁ OBLASŤ - Sociálna oblasť								
Projekt 2.1.1 Modernizácia priestorov zdravotného strediska								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zmodernizovaná budova zdravotného strediska	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1	
	Rozloha zmodernizovanej budovy		OcÚ	m ²	0	0	375	
Projekt 2.2.1 Vybudovanie pracovne								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Vybudovaná pracovňa	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1	
	Počet zariadení		OcÚ	ks	0	0	5	
Projekt 2.2.2 Projekt terénnej sociálnej práce								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Počet pracovníkov TSP	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	2	
	Počet klientov využívajúcich služby TSP			počet	80	100	150	
Projekt 2.2.3 Rozvoj sociálnych služieb pre seniorov								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Počet zriadených služieb pre seniorov	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	15	
	Počet seniorov využívajúcich sociálne služby		OcÚ	ks	0	0	15	
Projekt 2.3.1 Výstavba nájomných bytov								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Počet vybudovaných nájomných bytov	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	12	
	Počet obyvateľov užívajúcich nájomné byty		OcÚ	počet	0	0	50	
PRIORITNÁ OBLASŤ - Životné prostredie a infraštruktúra								
Projekt 3.1.1 Revitalizácia ČOV								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Revitalizovaná ČOV	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1	
	Kapacita revitalizovanej ČOV		OcÚ	EO	1500	2000	2000	
Projekt 3.1.2 Dobudovanie splaškovej kanalizácie								
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Dobudovaná splašková kanalizácia	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	m	4700 Jednotná kanalizácia	4700	8900	
	Počet EO napojených na splaškovú kanalizáciu		OcÚ	EO	900	900	2000	

Projekt 3.1.3 Vybudovanie zberného dvora							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Vybudovaný zberný dvor	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1
	Kapacita zberného dvora		OcÚ	m ³	0	0	550
Projekt 3.2.1 Oprava miestnych komunikácií							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Opravené komunikácie	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	km	2	2	1,5
	Opravené chodníky	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	m	1500	0	1400
Projekt 3.3.1 Výstavba domu smútku a úprava jeho okolia							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Vybudovaný dom smútku		OcÚ	počet	0	0	1
	Upravené okolie domu smútku		OcÚ	m ²	0	0	5000
Projekt 3.3.2 Výmena okien a rekonštrukcia fasády budovy obecného úradu							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Vymenené okná OcÚ	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	7	7	28
	Zrekonštruovaná zateplená fasáda budovy		OcÚ	m ²	0	0	3400
Projekt 3.3.3 Modernizácia vykurovacieho systému budovy Obecného úradu							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zmodernizovaný vykurovací systém	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	1	1	1
	Energetická úspora na vykurovaní		OcÚ	%	0	50	50
Projekt 3.4.1 Revitalizácia miestnej časti Uderiná							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Revitalizovaná miestna časť Uderiná	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	m ²	0	0	900
	Počet obyvateľov využívajúcich zrevidovaných miestnu časť		OcÚ	Počet	200	200	240
Projekt 3.4.2 Rekonštrukcia rozhlasu v miestnej časti Lovinobaňa							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Počet vymenených reproduktorov	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	ks	100	100	150
	Počet domácností využívajúcich zrekonštruovaný obecný rozhlas		OcÚ	počet	600	600	650
Projekt 3.4.3 Rekonštrukcia rozhlasu v miestnej časti Uderiná							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Počet vymenených reproduktorov	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	ks	15	15	20
	Počet domácností využívajúcich zrekonštruovaný obecný rozhlas		OcÚ	počet	50	50	60
PRIORITNÁ OBLASŤ - Ľudské zdroje							
Projekt 4.1.1 Výstavba materskej školy							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Vybudovaná nová materská škola	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1
	Kapacita materskej školy		OcÚ	počet	0	0	70

Projekt 4.2.1 Dovybavenie tanečného a speváckeho súboru							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zmodernizovaná ozvučovací súprava	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	ks	0	0	1
	Obnovené krojové vybavenie tanečného súboru		OcÚ	ks	10	10	15
Projekt 4.2.2 Rekonštrukcia kultúrneho domu v Lovinobani							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zrekonštruovaný KD Lovinobaňa	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1
	Rozloha zrekonštruovaného KD		OcÚ	m ²	0	0	480
Projekt 4.2.3 Rekonštrukcia kultúrneho domu v Uderinej							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zrekonštruovaný KD Uderiná	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1
	Rozloha zrekonštruovaného KD		OcÚ	m ²	0	0	370
Projekt 4.3.1 Úprava a rekonštrukcia objektu tribúny futbalového ihriska							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zrekonštruovaný objekt tribúny futbalového ihriska	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1
	Kapacita zrekonštruovanej tribúny		OcÚ	osoba	150	150	300
Projekt 4.3.2 Rekonštrukcia priestorov a modernizácia vybavenia fitnesscentra							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zrekonštruované fitnesscentrum	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1
	Kapacita zrekonštruovaného fitnesscentra		OcÚ	osoba	5	5	10
Projekt 4.4.1 Dobudovanie oddychovej zóny							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku vplyvu	Zrekonštruovaná zóna oddychu	Ukazovateľ výstupu	OcÚ	počet	0	0	1
	Rozloha zrekonštruovaného		OcÚ	m ²	5	0	500

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Ku každému opatreniu/aktivite sú určené ukazovatele a ich východiskové a cieľové hodnoty. Na základe týchto ukazovateľov bude možné sledovať napĺňanie cieľov PHRSR.

Pre oblasť hodnotenia dopadov, boli niektoré východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov ukazovatele stanovené na nulovej úrovni a hodnotenie týchto dopadov sa uskutoční k roku 2024.

REALIZAČNÁ ČASŤ
2015 - 2024

Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Lovinobaňa

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov a obsahuje:

- ❖ popis postupov zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- ❖ stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- ❖ systém monitorovania a hodnotenia,
- ❖ akčný plán s výhľadom na 2 roky (n+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

1 POSTUP ZABEZPEČENIA REALIZÁCIE PHSR

Obec Lovinobaňa je samostatným územným samosprávnym a správnym celkom Slovenskej republiky združujúcim občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt, ktorý bol zriadený zákonom SNR č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu a vykonáva odborné, administratívne a organizačné práce súvisiace s plnením úloh samosprávy obce. V súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím. Obec Lovinobaňa má dostatočné skúsenosti z prípravy a realizácie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov v Programovom období 2007-2013. V oblasti prípravy a realizácie programu rozvoja má dostatočné skúsenosti ako na programovej, tak aj projektovej úrovni z prípravy, realizácie a hodnotenia PHSR obce na roky 2007-2013.

1.1 Akčný plán na obdobie dvoch rokov

Akčné plánovanie je nevyhnutným predpokladom realizácie vízií a strategického plánovania. Akčný plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou, obsahuje postup plnenia jednotlivých úloh, vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov.

Je súborom návodov, ako krok za krokom naplňovať víziu a stratégie rozvoja. Súčasťou realizačnej časti PHSR je aj akčný plán spracovaný na obdobie dvoch rokov, v prípade PHSR obce Lovinobaňa sú to roky 2016-2017.

Tabuľka 45: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 01 - Hospodárska oblasť roky 2016-2017

Prioritná oblasť PO 01 Hospodárska oblasť				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 1.1 Rozvoj hospodárstva v obci				
Aktivita 1.1.1 Príprava hnedej zóny pre vstup investorov do priemyselnej oblasti obce	2024	Obec	ŠF EÚ	-
Opatrenie 1.2 Rozvoj cestovného ruchu				
Aktivita 1.2.1 Vybudovanie náučného chodníka - Banský náučný chodník	2024	Obec	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR, úvery, PRV	Vybudovaný náučný chodník, Dĺžka náučného chodníka
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Tabuľka 46: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 02 - Sociálna oblasť roky 2016-2017

Prioritná oblasť PO 02 Sociálna oblasť				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 2.1 Podpora zdravotníctva				
Aktivita 2.1.1 Modernizácia priestorov zdravotného strediska	2020	Obec	ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Opatrenie 2.2 Rozvoj sociálnych služieb				
Aktivita 2.2.1 Vybudovanie práčovne	2020	Obec	ŠR, ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Aktivita 2.2.2 Projekt Terénnej sociálnej práce	2016	Obec	ŠF EÚ	Počet pracovníkov TSP Počet obyvateľov využívajúcich služby TSP
Aktivita 2.2.3 Rozvoj sociálnych služieb pre seniorov	2020	Obec	ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Opatrenie 2.3 Podpora bývania				
Aktivita 2.3.1 Výstavba nájomných bytov	2019	Obec	ŠFRB, rozpočet obce, úver	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Tabuľka 47: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 03 - Životné prostredie a infraštruktúra roky 2016-2017

Prioritná oblasť PO 03 Životné prostredie a infraštruktúra				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 3.1 Podpora aktivít v oblasti životného prostredia				
Aktivita 3.1.1 Revitalizácia ČOV	2016	Obec	rozpočet obce, Envirofond, úvery	Kapacita revitalizovanej ČOV
Aktivita 3.1.2 Dobudovanie splaškovej kanalizácie	2024	Obec	ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Aktivita 3.1.3 Vybudovanie zberného dvora	2017	Obec	rozpočet obce, ŠF EÚ	Vybudovaný zberný dvor Kapacita zberného dvora
Opatrenie 3.2 Zlepšenie obecnej infraštruktúry				
Aktivita 3.2.1 Oprava miestnych komunikácií	2020	Obec	ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Opatrenie 3.3 Rekonštrukcia a modernizácia obecných budov				
Aktivita 3.3.1 Výstavba domu smútku a úprava jeho okolia	2020	Obec	ŠF EÚ, ŠR, rozpočet obce	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Aktivita 3.3.2 Výmena okien a rekonštrukcia fasády budovy Obecného úradu	2022	Obec	ŠF EÚ, rozpočet obce	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Aktivita Projekt 3.3.3 Modernizácia vykurovacieho systému budovy Obecného úradu	2017	Obec	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery	Zmodernizovaný vykurovací systém Upravené okolie domu smútku
Opatrenie 3.4 Zlepšenie technickej infraštruktúry obce				
Aktivita 3.4.1 Revitalizácia miestnej časti Uderiná	2020	Obec	PRV	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Aktivita 3.4.2 Rekonštrukcia rozhlasu v miestnej časti Lovinobaňa	2020	Obec	rozpočet obce	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Aktivita 3.4.3 Rekonštrukcia rozhlasu v miestnej časti Uderiná	2020	Obec	rozpočet obce	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Tabuľka 48: Formulár č. R 1 - Akčný plán pre oblasť PO 04 - Ľudské zdroje 2016-2017

Prioritná oblasť PO 04 Ľudské zdroje				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 4.1 Podpora aktivít v oblasti školstva a vzdelávania				
Aktivita 4.1.1 Výstavba materskej školy	2020	Obec, Materská škola	ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Opatrenie 4.2 Podpora a rozvoj kultúry				
Aktivita 4.2.1 Dovybavenie tanečného a speváckeho súboru	2016	Obec	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR, iné grantové schémy -	Zmodernizovaná ozvučovací súprava, krojové vybavenie tanečného súboru
Aktivita 4.2.2 Rekonštrukcia kultúrneho domu v Lovinobani	2017	Obec	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR, úvery, PRV	Zrekonštruovaný KD Lovinobaňa
Aktivita 4.2.3 Rekonštrukcia kultúrneho domu v Uderinej	2017	Obec	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR, úvery, PRV	Zrekonštruovaný KD Uderiná

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 4.3 Podpora a rozvoj športu v obci				
Aktivita 4.3.1 Úprava a rekonštrukcia objektu tribúny futbalového ihriska	2020	Obec	ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				
Aktivita 4.3.2 Rekonštrukcia priestorov a modernizácia vybavenia fitnesscentra	2016	Obec	rozpočet obce, iné grantové schémy, private zdroje	Zrekonštruované fitnesscentrum Kapacita zrekonštruovaného fitnesscentra
Opatrenie 4.4 Voľnočasové aktivity				
Aktivita 4.4.1 Dobudovanie oddychovej zóny	2020	Obec	ŠF EÚ	-
Projekt s termínom realizácie mimo obdobia 2016/2017				

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

1.2 Systém monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie a hodnotenie súvisí aj s analýzou a riadením rizík a komunikáciou s verejnosťou ako „pravidelný odpočet“ a prezentácia dosiahnutých výsledkov, umožňuje PHSR vhodne aktualizovať (časovo a vecne), či uplatniť iný prístup.

Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov.

Program rozvoja obce je otvorený dokument, ktorý aj po schválení obecným zastupiteľstvom je možné v rámci monitorovania prehodnocovať, upravovať a aktualizovať. Monitorovať plnenie dokumentu, vyhodnocovať dosahovanie ukazovateľov a prijímať závery je úlohou ľudí zodpovedných za implementáciu dokumentu.

Tabuľka 49: Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2015 - 2024		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia obce/starostu a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie	podľa potreby	podľa rozhodnutia starostu, podnetu poslancov a vzniknutej spoločenskej potreby
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, následne každé 2 roky – 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a dolahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu obce, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

1.3 Komunikačná stratégia PHSR

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu, na ktorej sa bude podieľať predovšetkým starosta a poslanci obecného zastupiteľstva, poverené zriadené komisie, ale pri príprave a realizácii jednotlivých projektov aj zainteresované cieľové skupiny.

Komunikácia a informácia sú preto podstatnou zložkou pri samotnej realizácii Programu rozvoja. Komunikačná stratégia je založená na úzkej spolupráci so všetkými organizačnými zložkami, realizátormi, potenciálnymi prijímateľmi zapojenými do implementácie programu, ale aj verejnou mienkou.

Vzhľadom na doterajšie skúsenosti ale aj charakter obce, prebieha komunikácia najčastejšie osobným stykom s predstaviteľmi obce, zamestnancami obce alebo priamou účasťou na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Dôležitým nástrojom informácií v obci je webová stránka obce, pravidelne aktualizovaná, obsahujúca všetky nevyhnutné dokumenty a základné informácie o implementovaných projektoch.

Ďalším nástrojom komunikácie je zverejňovanie informácií vo vývesných informačných tabuľkách a v miestnej tlači o jednotlivých implementovaných projektoch. Druh informačných a propagačných aktivít závisí od cieľovej skupiny, komunikácia prebieha až do ukončenia platnosti PHSR. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Lovinobaňa, ktorý zabezpečí fungovanie partnerstva, informovanie verejnosti o realizácii PHSR a v prípade potreby verejné prerokovanie aktualizácie PHSR.

Tabuľka 50: Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHSR

P.č.	Časový rámec	Miesto	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	10/2016	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zainteresované cieľové skupiny	Obecné zastupiteľstvo	Prepojenie PHSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uzniesenie OZ Návrh štruktúry programového rozpočtu
2.	01/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zainteresované cieľové skupiny	Obecné zastupiteľstvo	Hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHSR, Výročná správa obce, Záverečný účet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uzniesenie OZ
3.	10/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zainteresované cieľové skupiny	Obecné zastupiteľstvo	Prepojenie PHSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uzniesenie OZ Návrh štruktúry programového rozpočtu
4.	01/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zainteresované cieľové skupiny	Obecné zastupiteľstvo	Hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHSR, rozpočet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uzniesenie OZ

			skupiny			na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	
5.	10/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ Návrh štruktúry prog- ramového rozpočtu
6.	01/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, Výročná správa obce, Záverečný účet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uznese- nie OZ
7.	10/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ Návrh štruktúry prog- ramového rozpočtu
8.	01/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, Výročná správa obce, Záverečný účet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uznese- nie OZ
9.	10/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ Návrh štruktúry prog- ramového rozpočtu
10.	01/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, Výročná správa obce, Záverečný účet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uznese- nie OZ
11.	10/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ Návrh štruktúry prog- ramového rozpočtu
12.	01/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, Výročná správa obce, Záverečný účet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uznese- nie OZ
13.	10/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ Návrh štruktúry prog- ramového rozpočtu
14.	01/2023	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, Výročná správa obce, Záverečný účet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uznese- nie OZ
15.	10/2023	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ Návrh štruktúry prog- ramového rozpočtu

16.	01/2024	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, Výročná správa obce, Záverečný účet	Pripomienky a návrhy obyvateľov, Uznese- nie OZ
17.	10/2024	OcÚ	poslanci, obyvatelia, zaintereso- vané cieľové skupiny	Obecné zastu- piteľstvo	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plne- nia za predchádza- júci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR,	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záve- rečná hodnotiaca správa

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

FINANČNÁČASŤ
2015 - 2024

Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Lovinobaňa

FINANAČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

Pristúpením Slovenskej republiky do európskeho hospodárskeho priestoru vznikli, resp. sa aj rozšírili možnosti pre financovanie rôznych typov projektov z externých zdrojov. Finančné zdroje pre plynulé financovanie a krytie aktivít, ktorými sú napĺňané jednotlivé opatrenia, sa opiera o aktuálne operačné programy schválené Európskou komisiou a Vládou SR v novom programovacom období 2014 – 2020.

1 FINANČNÝ PLÁN NA REALIZÁCIU PHSR

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu PHSR je schopnosť obce v priebehu realizácie PHSR zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Existencia podporných schém na národnej, resp. nadnárodnej úrovni zlepšuje všeobecnú dostupnosť k finančným zdrojom.

1.1 Zdroje finančného zabezpečenia

V podmienkach SR je možné financovať rôzne typy projektov z rôznych schém. Zdroje financovania vznikajú vo viacerých sférach.

Európske štrukturálne a investičné zdroje (EŠIF), ktorých spolufinancovanie určuje dokument Partnerská dohoda SR na 2014-2020 a ktoré zastrešujú nasledovné programy:

- ❖ OP Efektívna verejná správa – podpora fungovania úradu samosprávy,
- ❖ OP Kvalita životného prostredia – podpora životného prostredia a odpadového hospodárstva,
- ❖ OP Integrovaný regionálny operačný program – podpora obecnej infraštruktúry,
- ❖ OP Ľudské zdroje – podpora sociálnej, školskej oblasti a zamestnanosti,
- ❖ OP Program rozvoja vidieka – opatrenie „Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach“, určené pre obce – malá infraštruktúra, vidiecke aktivity,
- ❖ Programy cezhraničnej spolupráce z EÚS – podpora spoločných projektov s partnerskými obcami v zahraničí,
- ❖ Program obnovy dediny – malá infraštruktúra, tradície, kultúra,
- ❖ Environmentálny fond – ochrana ŽP, ekologické aktivity, odpadové hospodárstvo,

- ❖ Dotačné programy ministerstiev – kultúra, prevencia kriminality, školstvo, rozvoj bývania, zamestnanosť, a iné,
- ❖ Dotačný program VÚC BBSK (VZN č.19/2012) – kultúrne a spoločenské podujatia, malá obecná infraštruktúra, podpora tradícií, remesiel,
- ❖ Nadácia ORANGE, SPP, VUB, BAUMIT a rôzne malé podporné programy,
- ❖ Integrovaná stratégia rozvoja územia MAS (v prípade získania štatútu MAS) – malá infraštruktúra a ďalšie činnosti podľa opatrení v ISRÚ,
- ❖ bankové úvery,
- ❖ štátne dotácie z účelových fondov,
- ❖ dotácie z výťažku lotérií,
- ❖ sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- ❖ združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď..

Štruktúra využívaných uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

1.2 Programový rámec - PARTNERSKÁ DOHODA 2014-2020

Dňa 20. júna 2014 uzavrela Slovenská republika s Európskou komisiou Partnerskú dohodu o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2014-2020.

Partnerská dohoda definuje stratégiu a priority pre efektívne a účinné investície v objeme 15,3 mld. EUR na najbližších 10 rokov. Štrukturálne fondy a Kohézny fond predstavujú 13,7 mld. EUR, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka 1,55 mld. EUR a Európsky námorný a rybársky fond 16 mil. EUR.

1.2.1 Hlavné Operačné programy:

Finančné prostriedky definované v Partnerskej dohode sú rozdelené celkom v nasledovných operačných programoch:

Operačný program Výskum a inovácie - spoločný programový dokument rezortov školstva a hospodárstva.

Operačný program Integrovaná infraštruktúra - podpora trvalo udržateľnej mobility, hospodárskeho rastu, tvorby pracovných miest a zlepšenie podnikateľského prostredia prostredníctvom rozvoja dopravnej infraštruktúry, rozvoja verejnej osobnej dopravy a rozvoja infor. spoločnosti.

Operačný program Ľudské zdroje - podporuje rozvoj ľudských zdrojov, celoživotného učenia a ich plnohodnotného začlenenia sa na trh práce na zlepšenie ich sociálnej situácie.

Operačný program Kvalita životného prostredia - podpora pre udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečiť ochranu životného prostredia, aktívne sa adaptovať na zmenu klímy a podporiť energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo.

Integrovaný regionálny operačný program - zlepšenie kvality života a podpora udržateľného poskytovania verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.

Operačný program Efektívna verejná správa – podporuje vytváranie podmienok pre poskytovanie kvalitných a dostupných verejných služieb efektívnym spôsobom v každej fáze života resp. podnikania ich prijímateľov.

Operačný program Technická pomoc – zabezpečenie implementácie všetkých operačných programov na národnej administratívnej úrovni.

Program rozvoja vidieka - podpora konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, udržateľného hospodárenia s prírodnými zdrojmi a opatrenia v oblasti klímy a vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest.

Rybné hospodárstvo - ochrana vzácných vodných ekosystémov, ohrozených druhov rýb, vtákov a ostatných organizmov závislých od vodných tokov, jazier, rybníkov, udržateľný rozvoj rybného hospodárstva.

Tabuľka 51: Hlavné Operačné programy

Operačný program	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2266776537
Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3966645373
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2204983517
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3137900110
Integrovaný regionálny operačný program	MPRV SR	1754490415
Efektívna verejná správa	MV SR	278449284
Technická pomoc	ÚV SR	159071912
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1559691844
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15785000
Spolu:		15343793992

Zdroj: <http://www.partnerskadohoda.gov.sk>

1.2.2 Doplnkové Operačné programy

Európska územná spolupráca - podporuje výmenu skúseností medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi subjektmi z rôznych členských štátov, ako aj spoločné kroky pri hľadaní riešení spoločných problémov.

Operačný program potravinovej a základnej materiálnej pomoci na roky 2014 – 2020 - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ako prijímateľ, bude pomoc realizovať prostredníctvom partnerských organizácií vybraných podľa objektívne nastavených kritérií. Pomoc najodkázanejším osobám bude poskytovaná formou balíčkov so základnými potravinami, hygienickými potrebami, ale aj poskytovaním teplých jedál. Pomoc je určená predovšetkým rodinám s nezaopatrenými deťmi, dôchodcom, invalidom, zdravotne postihnutým, ktorí sú v hmotnej núdzi a nemajú žiadny príjem a bezdomovcom.

Tabuľka 52: Ďalšie Operačné programy

Operačný program	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
Operačný program potravinovej a základnej materiálnej pomoci na roky 2014 – 2020	MPSVR SR	55000000
Programy cezhraničnej spolupráce		0
Programy nadnárodnej spolupráce		0
Programy medziregionálnej spolupráce		0
Spolu:		55000000

Zdroj: <http://www.partnerskadohoda.gov.sk>

V programovom období 2014 – 2020 sa pristupuje k uplatneniu integrovaného prístupu.

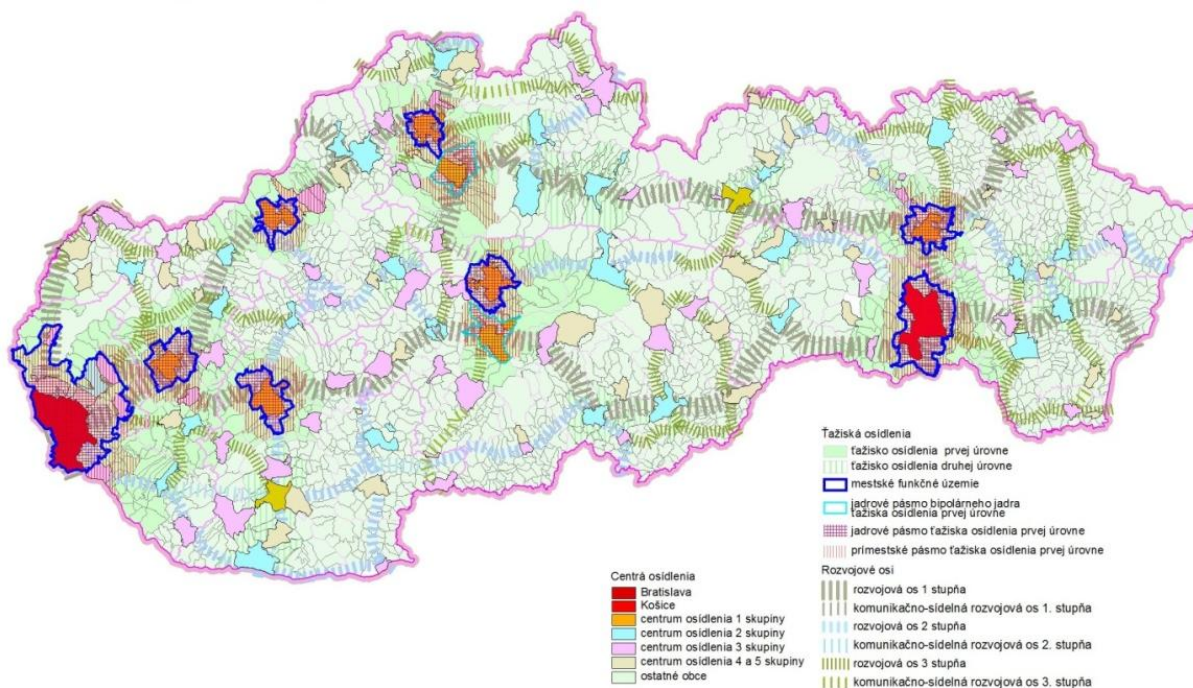
Predpokladom uplatnenia integrovaného prístupu je zlepšenie mechanizmov strategického plánovania a rozhodovania za priamej účasti a zodpovednosti konkrétnych aktérov územného rozvoja formou partnerstva. Pre účely implementácie integrovaného prístupu sú základnými východiskami strategické dokumenty SR v oblasti regionálneho rozvoja a územného plánovania.

Hlavnou úlohou územnej koncentrácie je členenie územia podľa jeho charakteru, funkčnosti a rozvojového potenciálu. Definícia vidieckych oblastí pre účely oprávneného rozsahu podpory môže byť odlišná v rámci Programu rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020 (ďalej len „PRV“).

Podľa mapy definovaných priestorov územnej koncentrácie sa obec Lovinobaňa nachádza v kategórii ostatných obcí, najbližšou vyššou kategóriou je mesto Lučenec - centrum osídlenia 2. skupiny. Ťažisko osídlenia obce je zaradené k ťažiskám osídlenia druhej úrovne. V blízkosti obcí okresu Lučenec a priame cez územie Obce Lovinobaňa sa tiahne rozvojová os 1.stupňa.

Obrázok 13: Priestory územnej koncentrácie, podľa Partnerskej dohody 2014-2020

Zdroj: Partnerská dohoda.

Miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD)

Prostredníctvom nástroja miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) budú v SR riešené výzvy na miestnej úrovni spôsobom, ktorý bol doteraz známy pod prístupom LEADER. Pre miestnu úroveň je typická široká rozmanitosť potrieb a výziev, ktorým jednotlivé územia čelia. Pri ich identifikácii ide o riešenia, ktoré majú priamy dopad na dané územie, a to za predpokladu, že príslušná miestna komunita disponuje organizačnou, technickou a finančnou kapacitou pre ich realizáciu.

Hlavné výzvy na miestnej úrovni sú:

- A. Zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti
- B. Zvýšenie kvality života

Zlepšenie infraštruktúry miestnych služieb vo vidieckych oblastiach

Cieľovým územím pre CLLD je celé územie SR, t. j. vidiecke a vidiecko-mestské oblasti. Na tomto území bude podporený vznik jedného typu MAS – vidiecke MAS. Vidieckosť MAS je ohraničená celkovou hustotou osídlenia max. 150 obyvateľov/km². Kritériom pre oprávnenosť MAS je územie celej MAS, nie územia (katastre) jej jednotlivých členov. Počet obyvateľov na území MAS musí byť vyšší ako 10 000 obyvateľov a nesmie prekročiť počet 150 000 obyvateľov.

Obec Lovinobaňa je členom verejno-súkromného partnerstva MAS, ktoré sa zapája do prípravy programu Leader na obdobie 2014-2020. Ako člen MAS by obec mohla čerpať z opatrení v PRV, ale aj z IROP, v závislosti od opatrení v integrovanej stratégii rozvoja územia MAS.

Integrované územné investície (IÚI) a Regionálne integrované územné stratégie (RIÚS)

Budú sa realizovať na základe tzv. regionálnych integrovaných územných stratégií (ďalej aj „RIÚS“), a to prostredníctvom IROP. RIÚS bude východiskovým strategickým dokumentom pre realizáciu IÚI na regionálnej úrovni, s dopadom na miestnu úroveň. Na základe RIÚS sa budú realizovať IÚI na úrovni regiónu v zmysle individuálnych a integrovaných projektov, ktorých vzájomná realizácia prispieva k plneniu cieľov danej RIÚS. Integrovaný prístup v danom funkčnom území bude zabezpečený tým, že prostredníctvom RIÚS budú musieť byť identifikované také plánované opatrenia, ktoré prispievajú k rozvoju celého funkčného územia RIÚS. Každá RIÚS bude pokrývať územie NUTS 3 (kraje), t. j. celkovo bude implementovaných 8 RIÚS, vrátane BSK, ktoré spoločne pokrývajú územie celej SR.

Model RIÚS predstavuje aplikáciu princípu partnerstva. Nositeľom RIÚS bude „partnerstvo pre tvorbu a implementáciu RIÚS“ zložené zo zástupcov regionálnej samosprávy (vyššie územné celky), miestnej samosprávy (mestá a obce), štátnej správy, miestnych iniciatív (miestne akčné skupiny, združenia obcí) a ďalších sociálno-ekonomických partnerov (podnikateľský sektor, záujmové združenia, tretí sektor). Regionálne partnerstvo bude inštitucionalizované vo forme Rady partnerstva pre RIÚS.

Zostavovať a plniť úlohu gestora prípravy a implementácie RIÚS budú vyššie územné celky (NUTS 3). V čase spracovania PHSEKR obce Veľká Ves sa Regionálne partnerstvo len vytváralo.

RIÚS bude vychádzať z programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávnych krajov, programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest a obcí, regionálnych, sektorových koncepcných a ďalších relevantných strategických dokumentov. RIÚS bude záväzným strategickým dokumentom implementácie IROP v danom regióne - kraji definujúcim konkrétne plánované opatrenia, ktoré budú východiskom pre žiadosti o podporu, s dôrazom na integrovaný prístup pre rozvoj územia.

1.3 Financovanie jednotlivých opatrení a aktivít

Nakoľko nie sú dostupné potrebné údaje pre stanovenie finančného rámca, podľa ktorého by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte orientovať, je výška finančných prostriedkov, potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne.⁶

Tabuľka 53: Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Prioritná oblasť	Rok										Spolu v €
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Hospodárska	0	0	2 000	0	0	0	0	0	0	400 000	402 000
Sociálna	0	0	0	0	590 000	950 000	0	0	0	0	1540000
Environmentálna	0	200 000	210 000	0	0	880 000	0	250 000	0	7 300000	8840000
Ľudské zdroje	0	5 000	202 000	0	0	2 000000	0	0	0	0	2207000

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Indikatívny rozpočet – sumarizácia je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej platnosti schváleného PHSR, jeho súčasťou by mala byť aj plánovaná rezerva tzv. výkonnostná rezerva, a má priamy vzťah k rozpočtu obce (s dosahom na jej hospodárenie) a mal by rešpektovať princípy zodpovedného finančného manažmentu.

1.3.1 Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Dobrý finančný rámec vytvára predpoklady na zvládnutie realizácie PHSR v súlade s reálnymi možnosťami obce, aby strategický dokument nezostal len na papieri.

⁶ Táto časť sa bude konkretizovať v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možnosti obecného rozpočtu atď. Podrobnejšia finančná špecifikácia projektu bude realizovaná aj pri najbližšej aktualizácii tohto strategického dokumentu

Tabuľka 54: Formulár č. F 3 - Model viacdrojového financovania – intervenčná matica

Viacdrojové financovanie							
Aktivita	Celkové náklady	Verejné zdroje v EUR					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
1.1.1	400 000	380 000			20 000	400 000	
1.2.1	2 000	1 900			100	2 000	
2.1.1	500 000	475 000			25 000	500 000	
2.2.1	150 000		150 000			150 000	
2.2.2	270 000		270 000			270 000	
2.2.3	300 000	285 000			15 000	300 000	
2.3.1	590 000		177 000		413 000	590 000	
3.1.1	200 000		200 000			200 000	
3.1.2	7 300 000	6 935 000			365 000	7 300 000	
3.1.3	150 000	142 500			7 500	150 000	
3.2.1	400 000	380 000			20 000	400 000	
3.3.1	350 000	332 500			17 500	350 000	
3.3.2	250 000	237 500			12 500	250 000	
3.3.3	60 000	57 000			3 000	60 000	
3.4.1	100 000	95 000			5 000	100 000	
3.4.2	20 000				20 000	20 000	
3.4.3	10 000				10 000	10 000	
4.1.1	1 900 000	1 895 250			4 750	1 900 000	
4.2.1	1 000		1 000			1 000	
4.2.2	100 000	95 000			5 000	100 000	
4.2.3	100 000	95 000			5 000	100 000	
4.3.1	100 000	95 000			5 000	100 000	
4.3.2	4 000	3 800			200	4 000	
4.1.1	200 000	190 000			10 000	200 000	

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

ZÁVER

Z hľadiska vyváženého a optimálneho rozvoja územia obce a zvyšovania kvality života obyvateľov je nevyhnutné zamerať sa v programovom období 2015 – 2024 na rovnomernejšiu koncentráciu zdrojov do všetkých strategických priorít. Skoordinovaná koncentrácia zdrojov by sa mala prejavíť nielen vo vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie verejných politík, ale i v možnosti využívania zdrojov z fondov EÚ. Na základe získaných skúseností prvoradá intervencia by mala smerovať do aktivít, ktoré budú mať výraznejší dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce.

Tabuľka 55: Formulár č. Z 1 - Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<ul style="list-style-type: none">✓ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce LOVINOBAŇA -UDERINÁ na roky 2015 - 2024.✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.✓ Dokument je štruktúrovaný podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obci/VÚC podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., Vezie 2.0 z februára 2015 (Prvé znenie bolo označené číslom 1.0. V prípade zásadných zmien sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých budúcich zmien sa označuje 2.1., 2.2 atď.)
Spracovanie	<ul style="list-style-type: none">✓ Forma spracovania: PHSR dodávateľský vypracovalo Centrum prvého kontaktu pre podnikateľov v Poltári, ktoré koordinovalo proces tvorby PHSR a zabezpečovalo dodržiavanie metodických postupov.✓ Autorský kolektív: Ing. Marián Lenhard, Ing. Zuzana Šmatlíková, Mgr. Peter Katona.✓ Obdobie spracovania – apríl 2015 – november 2015.
Prerokovanie	<ul style="list-style-type: none">✓ Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie, rada).✓ Verejné pripomienkovanie: ????.2015.✓ Posudzovanie SEA – nerelevantné.
Schválenie	<ul style="list-style-type: none">✓ Návrh na uznesenie zastupiteľstva – obecné zastupiteľstvo schvaľuje PHSR obce LOVINOBAŇA -UDERINÁ na roky 2015-2024.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe metodiky PHRSR, 2014

Schválenie PHSR v súlade s legislatívou je posledným krokom jeho prípravy, ale prvým krokom jeho realizácie v nasledujúcom období. PHRSR je však otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa plánu potreby. Predmetný PHRSR obce Lovinobaňa bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa: 09. 12. 2015 uznesením OZ č 112/2015

.....
pečiatka obce

.....
Ing. Marián Lenhard
starosta obce

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A ZDROJOV

KNIHY, MONOGRAFIE A ČASOPISY:

- BEZÁK, V. 1988. *Tektonický vývoj juhozápadnej časti veporika*. Miner. Slov. 20,
- BEZÁK, V. – HRAŠKO, Ľ. – KONEČNÝ, V. – KOVÁČIK, M. – MADARÁS, J. – PLAŠIENKA, D.- PRISTAŠ, J. (1999a) *Geologická mapa Slovenského rudohoria - západná časť*. ŠGÚDŠ, Bratislava.
- BEZÁK, V. (ed.) – HRAŠKO, Ľ. – KOVÁČIK, M. – MADARÁS, J. – SIMAN, P. – PRISTAŠ, J. – DUBLAN, L. – KONEČNÝ, V. - PLAŠIENKA, D. – VOZÁROVÁ, A. – KUBEŠ, P. – ŠVASTA, J. – SLAVKAY, M. – LIŠČÁK, P. (1999b) *Vysvetlivky ku geologickej mape Slovenského rudohoria - západná časť*, M 1 : 50 000. 1-178, GSSR, Bratislava.
- DRENKO, J. a kol. 2011. *Z histórie Uderinej*. Lovinobaňa: Obec Lovinobaňa, 2011, 76 s. ISBN 978-80-970689-2-9
- Geologické práce, správy* 119. Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava 2012, ISSN 0433-4795
- MIČIANIK, P.: Július Fleško – jeden z desiatich tisícov. In: *Vojnová kronika*, 2, 2013, č. 2, s. 45 – 53. ISSN 1338-6379
- ALBERTI, J. – SLOBODA, J.: *Novohrad 2/1, Dejiny (Regionálna vlastivedná monografia)*. Martin: Osve-
ta, 1989, ISBN 80-217-0091-2,
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I*. Bratislava: Veda, 1977. 528 s. ISBN 71-019-77.
- ŽIGO, P. a kol.: *Lovinobaňa*. Bratislava: MNV Lovinobaňa, 1986. bez ISBN
- ZOUBEK, V. 1955. *Předběžná zpráva o výzkumu oblasti západního zakončení muráňského příkrovu*. Zprávy geol. Výzk. v R. 1954.
- ZOUBEK, V. 1957. *Hranice gemerid s veporidami*. Geol. Práce 46,

LEGISLATÍVA:

- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine
- Zákon č. 40/1964 Z.z. Občiansky zákonník
- Zákon č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok
- Zákon č. 137/2010 Z. z. O ochrane ovzdušia
- Zákon č. 305/2005 Z.z. O sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele
- Zákon č. 309/2014 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore region. rozvoja

Zákon č. 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení

Zákon č. 416/2001 Z. z. O prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky

Zákon č. 539/2008 Z.z. O podpore regionálneho rozvoja

Zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. O odpadoch

Zákon č. 543/2002 Z.z. O ochrane prírody a krajiny

Vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

Nariadenie Rady (ES) č. 1266/1999 nariadenie o štrukturálnych fondoch

VZN č. ?/2..... o poplatkoch za hrobové miesta

Smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúcej rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti vodnej politiky

ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY

<http://www.ecav-lovinobana.estranky.sk/>

<https://www.cdb.sk>

<http://www.finance.gov.sk/>

<http://www.isamosprava.sk/>

<http://www.lovinobana.sk/>

<http://www.lovinobanask.szm.com/index.html>

<http://www.mikroregion-javor.oma.sk/>

<http://www.mpsr.sk/>

<http://www.najkraisikraj.sk/lovinobana/>

<http://www.opzp.sk/>

<https://www.pamiatky.sk/sk/page/evidencia-narodnych-kulturnych-pamiatok-na-slovensku>

<http://www.pamiatkynaslovensku.sk/uvod>

<http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>

<http://www.regiony21.sk/>

<http://uzemia.enviroportal.sk/>

<http://www.sadlc.sk>

<http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=2318>

<http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=4&do=search>

<http://www.telecom.gov.sk/>

http://www.zrsr.sk/zr_browse.aspx

INÉ

Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013

Integrovaný regionálny operačný program

Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, 2015.

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2014

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)

Operačný program Kvalita životného prostredia

Partnerská dohoda

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lovinobaňa – Uderiná na roky 2007 - 2013

Program rozvoja vidieka SR

REKUS - regionálny kultúrny mesačník. Predstavujeme mestá a obce Novohradu. VYDÁVA: Novohradské osvetové stredisko EV 3991/10 Údaje uvádzané zo zdroja Štatistického úradu v Slovenskej republike zo SODB 2011

Základná škola Lovinobaňa - Informačný Bulletin

Prílohy
2015 - 2024

Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Lovinobaňa

ZOZNAM PRÍLOH PHSR

Súčasťou dokumentu sú nasledovné prílohy:

- Príloha 1** Formulár č. Ú 6 - Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR,
- Príloha 2** Formulár č. A 7 - Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu aktualizácie PHSR, resp. vypracovania nového PHSR (pipe_line),
- Príloha 3** Dotazník k spracovaniu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lovinobaňa,

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Obce Lovinobaňa-Uderiná
Programovacie obdobie 2015 – 2024**

© 2015

Centrum prvého kontaktu pre podnikateľov v Poltári, Železničná 2, 987 01 Poltár

e-mail: cpkpoltar@cpk.sk
tel.: 047/4111 800
tel. a fax: 047/4111 801
mobil: 0903 492 643.
URL: www.cpkpoltar.sk